

1521-1545

Securitatea

STRICT SECRET

1521
Nr. 4 (24)—1973

STRICT
SECRET**Securitatea**

Exemplar nr. 1521

1973

Cuprins

ANALIZE, ÎNDRUMĂRI, OPINII

Sub semnul perfecționării întregii activități (răspund la solicitarea redacției: general-maior Ion BOLINTINEANU, colonel Gheorghe ZAGONEANU și colonel Petre STĂNESCU) 4

Pregătire, îndrumare decizie (Din practica muncii de conducere) — colonel Craiu RIZEA 13

Să prevenim scurgerea de informații secrete prin intermediul presei și tipăriturilor — colonel Dinu GOLEȘTEANU 16

De ce nu scrieți, tovarăși ofițeri? — căpitan Tudor NEGOIȚA 20

INFORMAȚII INTERNE

De la avertizare la compromitere — maior Tudor COJOCARU, locotenent-major Ion TEODOREANU 28

Atenție la educarea colaboratorilor tineri! — locotenent-colonel Alece OLTEANU, locotenent-major Ion PASCU 31

De la bapțiști la „Trezii Domnului” — locotenent-colonel Alexandru BANC, locotenent-colonel Vasile COZMA, căpitan Constantin MEDRUȚ 35

CONTRAINFORMAȚII ECONOMICE

Munca informativă pe marile șantiere de construcții
— locotenent-colonel Marin NISTOR 38

Eficiența muncii informativ-operative în domeniul
prospecțiunilor și explorărilor geologice — maior Ioan
BREAZU, căpitan Emilian LUCHIAN 42

CONTRASPIONAJ

Cîteva procedee folosite de Serviciul de informații
britanic, în scopul inducerii în eroare a contraspiona-
jului român — căpitan Nicolae CĂLUGARIȚA 46

Documentar

Unele considerații privind utilizarea imunităților și
privilegiilor diplomatice pentru culegerea de infor-
mații secrete — colonel Ion GRECESCU 49

„Panaitescu Romeo nu se identifică” — maior Ilie
MARCIU 56

Ascunzătoarea de sub „gazon” — locotenent-colonel
Ștefan ALEXIU, maior Vasile BUJOR 61

MUNCA DE SECURITATE ÎN ORAȘELE MICI ȘI ÎN MEDIUL RURAL

Sfîrșitul grupării „A. S. 3” — locotenent-colonel Gri-
gore SALCEANU, locotenent-major Ion PASCU 66

Aspecte din activitatea de destrămarea a grupărilor
„Oastea Domnului” — maior Lazăr CĂLĂRAȘANU 69

Cînd, la vîrsta întrebărilor, răspunsurile sînt căutate
în activitatea ostilă — maior Ion IANCU, căpitan
Tudor SOARE, locotenent-major Zoltan MAKAI 73

CURIER JURIDIC

Considerațiuni privind unele limite în aplicarea pre-
vederilor art. 18¹ C. pen. — maior Gal MIHAILĂ 76

Unele precizări cu privire la sfera de aplicare a
art. 18¹, alin. 1 C. pen. — DIRECȚIA CERCETĂRI
PENALE 80

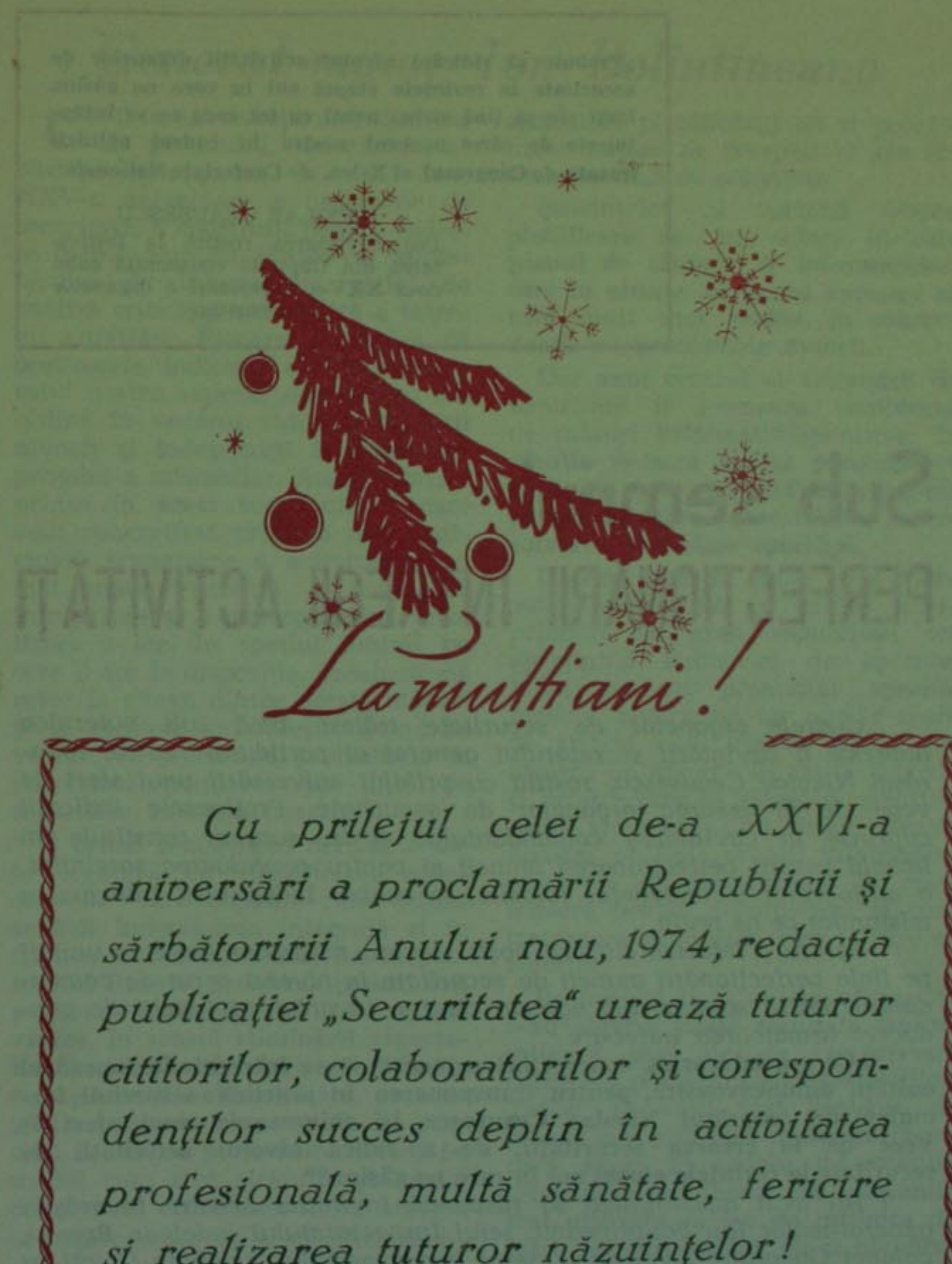
Spețe

Cum rezolvați cazul? 84

Rezolvarea speței publicate în numărul trecut 84

Din presa de peste hotare

Războiul secret al undelor — traducere și prelucrare
de maior Ion SCURTU 86

*Cu prilejul celei de-a XXVI-a
aniversări a proclamării Republicii și
sărbătoririi Anului nou, 1974, redacția
publicației „Securitatea” urează tuturor
cititorilor, colaboratorilor și corespon-
denților succes deplin în activitatea
profesională, multă sănătate, fericire
și realizarea tuturor năzuințelor!*

„Trebuie să ridicăm nivelul activității organelor de securitate la cerințele etapei noi în care ne găsim, încît ele să țină strîns pasul cu tot ceea ce se înfăptuiește de către poporul nostru în cadrul politicii trasate de Congresul al X-lea, de Conferința Națională”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Din cuvîntarea rostită la festivitatea din Capitală consacrată celei de-a XXV-a aniversări a organelor de securitate.

Sub semnul PERFECTIONĂRII ÎNTREGII ACTIVITĂȚI

Cadrele organelor de securitate trăiesc încă sub puternica impresie a cuvîntării secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, rostită cu prilejul aniversării unui sfert de veac de la crearea organelor de securitate. Prețioasele indicații cuprinse în cuvîntarea comandantului nostru suprem constituie un imbold pentru perfecționarea muncii și pentru reevaluarea sarcinilor, a mijloacelor și metodelor folosite, în scopul îndeplinirii întocmai a misiunilor ce ne revin.

Pentru a informa cititorii noștri asupra măsurilor luate în unități pe linia perfecționării muncii de securitate la nivelul cerut de comandantul nostru suprem, am adresat cîtorva tovarăși cu funcții de conducere următoarea întrebare:

„Ce s-a întreprins concret ori urmează să se întreprindă în cadrul unității dumneavoastră, pentru transpunerea în practică a sarcinii formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la aniversarea unui sfert de veac de la crearea securității, de a ridica nivelul activității de securitate la cerințele etapei noi în care ne găsim?”

Au avut amabilitatea să răspundă invitației noastre tovarășii: general-maior Ion Bolintineanu, șeful Inspectoratului județean Brașov, colonel Gheorghe Zagoneanu, șeful Inspectoratului județean Galați, și colonel Petre Stănescu, locțiitor al șefului Inspectoratului județean Prahova.

General-maior Ion Bolintineanu

Cuvîntarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la cea de-a XXV-a aniversare a organelor de securitate, a constituit pentru cadrele Inspectoratului Brașov al Ministerului de Interne un prilej de analiză critică și autocritică a întregii activități. Fiecare a înțeles că prețioasele indicații ale comandantului nostru suprem sînt pentru noi ordine în vederea ridicării calității muncii și îndeplinirii în mod ireproșabil a misiunilor. Au fost întreprinse în acest scop măsuri care s-au concretizat printr-o mai judicioasă organizare a activităților, o mai mare eficiență a acțiunilor întreprinse și o mai operativă finalizare a lor. În spațiul limitat pe care îl am la dispoziție, vreau să mă refer la cîteva dintre aceste măsuri și la efectele lor, firește, avînd în vedere, cu precădere, problemele ce reprezintă ponderea pe linie de securitate în zona noastră.

O primă remarcă aș dori să o fac în legătură cu planificarea muncii, de care depinde în ultimă analiză îndeplinirea integrală și în termen util a sarcinilor. La Inspectoratul Brașov, problema planificării a fost reconsiderată în ultima vreme, în sensul eliminării aspectelor formale, astfel încît să reflecte, cu mai multă obiectivitate, preocupările concrete ale muncii. În prezent, la noi se pune mare accent pe modul cum sînt alcătuite planurile de muncă, urmărindu-se ca acestea să cuprindă sarcinile specifice muncii compartimentelor, să oglindească activitatea concretă a lucrătorilor respectivi (care participă direct la

alcătuirea planificării) cît și problemele majore de perspectivă ale diverselor linii de activitate.

Bineînțeles că vorbind despre planificare, am în vedere inclusiv planul de căutare a informațiilor, care în ultima lui formă apreciez că este mult mai realist, în concordanță cu problemele muncii.

Dar axul central al activității de securitate îl formează complexul de măsuri informativ-operative. În atenția noastră a stat preocuparea (în bună parte realizată) de a acționa cu o mai mare operativitate în rezolvarea sarcinilor specifice.

Lucrînd într-un județ cu o mare putere economică, cu multe întreprinderi de grad republican ori aparținînd industriei de apărare, județ cu un pronunțat specific turistic, polarizînd un număr mare de străini care vin ca turiști, ca oameni de afaceri, în vizită la rude și printre care se găsesc și agenți și cadre ale spionajului străin, atenția noastră pe linia muncii informativ-operative se concentrează în mare măsură pentru descoperirea și contracararea acțiunilor celor la care ne referim.

Pe această linie putem afirma că s-au obținut unele rezultate multumitoare, mai ales în ce privește culegerea și verificarea informațiilor. Totuși, în acest vast domeniu de muncă mai sînt încă multe de făcut, dacă avem în vedere informațiile referitoare la faptul că stațiunile sînt utilizate ca loc de intîlnire de către anumiți străini, cît și numărul mare de vizitatori străini, rude ale unor localnici, care rămîn nesupravegheați.

Se înțelege însă că activitatea noastră nu se limitează numai la domeniile la care m-am referit mai sus, pentru că și pe alte linii de muncă au fost soluționate sau sînt în lucru acțiuni importante. Am în vedere acțiunile pe linie de culte, secte, tineret, artă și cultură, comerț exterior etc.

În ce privește munca de prevenire — sarcina centrală a activității noastre — ne-am călăuzit tot timpul după cuvintele secretarului general la Consfătuirea din 1970 cu cadrele de bază din securitate, miliție, procuratură și justiție: „Organele de stat să considere că au acționat bine numai atunci cînd au reușit să prevină infracțiunile și manifestările antisociale”.

În ultima vreme în județul nostru acțiunii de prevenire i-a fost imprimat un caracter mai ofensiv. A fost abandonat sistemul mai vechi cînd în problema prevenirii ne mulțumeam să facem o simplă adresă de sesizare (către conducerea întreprinderii, a instituției respective etc.) cu aceasta considerînd misiunea îndeplinită, deși, de multe ori, adresa noastră era clasată fără să i se fi dat o rezolvare. **În prezent procedăm cu toată hotărîrea,** acțiunea considerîndu-se încheiată numai după ce au dispărut în mod real cauzele care au determinat-o. Pe acest tărîm al prevenirii (ca de altfel și în alte domenii), securitatea realizează cooperarea cu celelalte compartimente ale ministerului.

Consecința imediată a intensificării acțiunilor de prevenire se reflectă în cele 180 de evenimente producătoare de mari pagube materiale și umane, pe care le-am preîntîmpinat în cursul acestui an și a căror valoare estimativă se cifrează la circa

470 milioane lei. Este semnificativ că din totalitatea cazurilor prevenite, mai mult de 40% (circa 70 cazuri) s-au semnalat în ultima perioadă a anului.

Aș putea aduce ca exemplificare cazul de la Rafinăria nr. 9 Brașov, unde exista pericolul iminent al unei explozii de mari proporții la rețeaua de aer comprimat, datorită defectiunilor existente în rețea; cazul de la Întreprinderea „Metrom”, unde s-a prevenit degradarea și prăbușirea unui acoperiș al halei de producție, ca urmare a defectării filtrelor de reținere a vaporilor de ulei; cazul obiectivului „Timaru”, fost agent polițienesc, condamnat de două ori pentru activitate contra-revoluționară, care-și alcătuiase un așa-zis cînaclu literar, în care atrăsese tineri pe care-i îndoctrina cu idei dușmănoase la adresa orînduirii noastre etc.

În acțiunile de prevenire destul de numeroase la care m-am referit au participat un mare număr de ofițeri din cadrul inspectoratului. În asemenea cazuri ei au acționat operativ și inteligent și au obținut rezultatele scontate. Un exemplu este cel al maiorului B. V., care a obținut prin rețea informația că în cadrul mai multor depouri de cale ferată (Tîrgu-Mureș, Ciceu, Sibiu) sînt menținute în exploatare locomotive Diesel cu bandajele roților de tracțiune sub limita admisă de instrucțiunile C.F.R. Verificată, informația s-a dovedit întemeiată și astfel a fost prevenită din timp o posibilă catastrofă feroviară.

Într-un alt caz, ofițerul operativ, maiorul Ș. A., a fost informat de o sursă că doi reprezentanți ai unei firme străine, care duceau tratative la Brașov, posedă unele documente

care nu au fost prezentate la discuții. Prin măsuri speciale s-au obținut totuși copii de pe documentele respective, din care rezultau prețurile de vinzare minime la care firma era dispusă să accepte oferta. În acest fel statul nostru a putut obține la achiziționarea utilajelor respective o reducere de circa 1 milion mărci vest-germane.

În cele spuse pînă aici, n-aș dori să se înțeleagă că la inspectoratul nostru toate lucrurile merg strună și că nu mai sînt lipsuri. Analizîndu-ne munca în spirit comunist, trebuie să recunoaștem că sîntem totuși departe de nivelul pe care îl cere secretarul general al partidului nostru și pe care-l impune epoca de față.

Mai întîi în domeniul informativ se manifestă încă serioase lipsuri în **problemele muncii cu rețeaua** — începînd de la recrutare, instruire, cunoaștere și terminînd cu folosirea acesteia. Mai sînt cazuri cînd cei recrutați la început cu mult optimism sînt abandonați după numai cîteva luni, datorită în primul rînd unei slabe munci de cunoaștere.

Revin, de asemenea, asupra problemei **incadrării informative a străinilor, care vin la rude, a diplomaților și a altor străini care este încă, în multe privințe, deficitară.** Postul de radio „Europa liberă” transmite adesea vești din județul Brașov, ceea ce dovedește că dispune de surse de informare încă necunoscute de noi.

În sfîrșit, trebuie spus că mai avem ofițeri care gîndesc puțin, lucrează „meșteșugărește” și din această cauză compromis unele ac-

țiuni în care sînt antrenati.

Prin enumerarea acestor lipsuri am dorit să arăt că, sîntem conștienți de existența lor și avem hotărîrea să le lichidăm, spre a îndeplini sarcina trasată de conducerea de partid, de a ridica munca pe culmi mereu mai înalte.

În acest sens, este orientată și preocuparea conducerii inspectoratului pentru ridicarea nivelului de calificare profesională și de pregătire politică al cadrelor (domeniu în care am întreprins, de asemenea, o serie de acțiuni concrete), precum și pentru îmbunătățirea stilului de muncă. Punînd accent deosebit pe fixarea precisă a responsabilităților fiecărui ofițer în domeniul său, pe intensificarea controlului executării sarcinilor profesionale (periodic se face analiza informațiilor și a bazei de lucru din fiecare compartiment), noi realizăm totodată analize periodice pe diferite probleme în colectivul de conducere și în comitetul de partid, în cadrul cărora se fixează obiective precise pe perioade determinate. S-au făcut asemenea analize pe tema stării și practicii disciplinare, pe linia muncii de cadre și învățămînt etc.

Călăuzindu-ne după indicațiile cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la a XXV-a aniversare a organelor de securitate, acționînd în spiritul strictei legalități, cadrele Inspectoratului județean Brașov al Ministerului de Interne sînt hotărîte să-și perfecționeze continuu munca și să-și ridice nivelul activității lor profesionale la înălțimea sarcinilor puse de partid.

Colonel Gheorghe Zagoneanu

În lumina indicațiilor rezultate din cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostită la cea de a XXV-a aniversare a creării organelor de securitate, în cadrul unității noastre s-au luat măsuri pe linia perfecționării muncii de securitate, având în vedere specificul industrial și sarcinile economice ale județului Galați. Se cunoaște că în anul viitor pe raza județului vor fi date în folosință un număr însemnat de obiective economice, printre care: două oțelării, furnalul numărul patru, portul mineralier și altele. Ca urmare, încă din acest an, ofițerii și-au planificat sarcinile informative pentru aceste unități.

Cunoașterea sarcinilor de plan ale întreprinderilor, a obligațiilor lor la export, ne permite să ne programăm acțiunile, să dirijăm forțele și mijloacele astfel încât să se realizeze fără pagube planul de producție, urmărind, paralel cu activitatea elementelor din baza de lucru, faptele și fenomenele care împiedică realizarea planului, care pun în pericol instalațiile, utilajele sau procesul de producție.

Căutăm să-i obișnuim pe ofițeri ca, acționând în prezent, să vadă în perspectivă, atât în ce privește organizarea muncii, cât și pentru finalizarea informațiilor ce le dețin. Astfel, în urma concluziilor rezultate ca urmare a avariei preîncălzitorului nr. 4 al furnalului nr. 3, ce a avut loc în decembrie 1971, care s-a soldat cu pagube materiale și moartea a 11 persoane, s-a trecut la recrutarea unor noi informatori, care au fost instruiți să furnizeze informații despre felul cum se pre-

gătește efectuarea probelor de presiune la restul preîncălzitoarelor.

Dăm o mare atenție pregătirii ofițerilor de contrainformații economice, astfel încât aceștia să cunoască bine procesul de producție. Din experiența noastră a rezultat că specializarea și continuitatea în același obiectiv mărește competența, dă siguranță și eficiență. Așa de exemplu, în Combinatul siderurgic, sectorul primar (depozite de materii prime, aglomerare, furnale) este asigurat informativ de zece ani de același ofițer; Fabrica de oxigen are, de la înființare (de șapte ani), același ofițer, iar în Șantierul naval — de paisprezece ani, munca de securitate este asigurată de același ofițer.

Pentru a cunoaște situația operativă și a se preveni orice evenimente negative, în Combinatul siderurgic serviciul se asigură ziua și noaptea. Poate pentru alte obiective această măsură nu este necesară. Noi am considerat că este bine așa, deoarece alături de instalațiile în funcțiune se construiesc altele, pot apare premise de evenimente, mai ales noaptea, când atenția și controlul scad. Recent, producându-se o perforare la unul din melanjamentele secției oțelărie, fonta s-a scurs pînă la cota zero. Fiind în obiectiv, ofițerul de securitate a intervenit imediat și, împreună cu cei aflați la fața locului, au luat măsuri de închiderea conductelor de gaz metan și apă, care în contact cu fonta lichidă ar fi putut provoca pagube materiale și umane. De asemenea, în octombrie, în timp ce ofițerul ce asigură Uzina cocso-chimică se afla

în obiectiv, a fost căutat de un informator, care a sesizat că la bateria nr. 1, în câteva celule, expansiunea este peste limita normală, existînd pericolul de degradare a celulelor. Imediat ofițerul a luat legătura cu inginerul șef, care a dispus deschiderea clapetelor camerelor de cocsificare și reducerea încălzirii. S-au prevenit astfel pierderi materiale însemnate. (Ulterior s-a stabilit și cauza: se greșise rețeta cărbunelui introdus.)

Ofițerii de contrainformații economice sînt instruiți ca, în anumite situații, informațiile ce privesc producția să fie exploatate direct, pe linia cea mai scurtă și eficientă, fără aprobări prealabile și pierdere de timp. Faptul că unii ofițeri s-au specializat sau au în legătură surse cu o înaltă calificare și competență, le dă posibilitatea să verifice pe loc aceste informații și să treacă de îndată la măsuri. Desigur că în asemenea situații ofițerii își asumă responsabilități deosebite, ceea ce de fapt și pretindem de la ei. La începutul lunii noiembrie a.c., informatorul „Mihai C.”, inginer în sectorul chimic al Uzinei cocso-chimice, a sesizat ofițerului de securitate că la căderea înghețului conducta de transport a acidului sulfuric va îngheța, deoarece în concentrația de 92,4%, la temperaturi sub zero grade, acidul sulfuric cristalizează. De îndată s-a luat legătura cu conducerea uzinei și cu delegatul proiectantului aflat în unitate, care după ce s-au documentat, au apreciat sesizarea ca îndreptățită, luînd măsuri de încălzire și izolare a conductei respective.

Procedîndu-se asemănător, s-au realizat peste 300 cazuri de prevenire a unor evenimente deosebite

sau avarii, ca de exemplu: prevenirea unor explozii la Uzina cocso-chimică, la noua stație de acetilenă a Șantierului naval, la cauperul numărul patru de la furnalul trei și altele, cele mai multe dintre ele în ultimele luni, ca urmare a intensificării controalelor.

Sînt și unele situații cînd, deși sînt informați, factorii de conducere din obiective nu iau măsuri prompte, pe motivul că n-ar fi pericole și ar stagna producția. În asemenea cazuri apelăm la organele competente de control. Așa de pildă, la Oțelăria electrică, aflată în construcție, instalația de control avea unele aparate lipsă, iar altele erau defecte. Cunosîndu-se aceste aspecte, a fost informată conducerea întreprinderii constructoare, dar nu s-au luat măsurile cuvenite. Atunci a fost sesizat Inspectoratul județean pentru controlul calității produselor, care, intervenind prompt, a întocmit acte de constatare și a fixat responsabilități de remediere.

Un alt exemplu: tot în Combinatul siderurgic erau în funcțiune 160 recipiente sub presiune, dați în exploatare fără avizul Inspectoratului de stat pentru controlul cazanelor și recipientilor sub presiune. Fiind pericol de explozie, s-a informat conducerea combinatului, dar măsurile au întîrziat și atunci s-a apelat la organul de stat competent, care a constatat situația și s-au luat măsurile cuvenite, inclusiv de sancționare a celor vinovați.

Am arătat câteva din metodele folosite de noi și m-am referit în mod intenționat la activitatea de contrainformații economice, deoarece ne preocupă în mod deosebit — dat fiind specificul județului Galați.

Desigur, mai avem încă multe de făcut pentru realizarea sarcinilor puse în fața noastră de secretarul general al partidului, de conducerea ministerului.

Pentru anul viitor ne propunem să pregătim și mai temeinic aparatul de securitate. La întocmirea planului pregătirii de specialitate, vom avea în vedere și teme cu conținut tehnico-economic, cum sint cele privind legislația producției, raporturile dintre întreprinderi, obligațiile contractuale, problemele privind controlul calității produselor, cele ale comerțului exterior, despre eficiență economică și altele, urmînd

ca pregătirea să se facă diferențiat, în funcție de natura obiectivelor deservite contrainformativ și de situația operativă.

În realizarea dezideratelor, noi ce se pun în fața organelor de securitate, vor fi antrenați toți factorii de răspundere, șefi profesionali și organizații de partid, care vor fi chemați să sprijine cu măsuri politice și să dezbată sistematic în adunările generale, în mod critic, activitatea comuniștilor, a întregului personal, pentru creșterea răspunderii față de atribuțiile de serviciu ce le revin prin lege.

Colonel Petre Stănescu

Aniversarea a 25 de ani de la înființarea organelor de securitate a fost întîmpinată în inspectoratul nostru printr-o serie de măsuri menite să situeze întreaga activitate desfășurată în contextul preocupărilor generale ale partidului și statului de dezvoltare multilaterală a României socialiste.

Prezența la festivitatea care a avut loc în Capitală a tovarășului Nicolae Ceaușescu, înalta cinstire care ni s-a făcut prin aprecierile comandantului nostru suprem, exprimate cu acel prilej, au fost pentru toți ofițerii, subofițerii și angajații civili din unitatea noastră un prilej de satisfacție, de mare bucurie, ne-au for-

mat totodată convingerea că pe viitor este necesar să ne angajăm și mai mult și mai direct, în munca plină de abnegație a întregului popor, în apărarea dîră a tuturor înfăptuirilor prezente și de perspectivă din țara noastră.

De aceea, împreună cu comitetul de partid, am luat măsura să se execute, în primul rînd, un studiu temeinic al cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu, urmat de dezbateri colective, pentru a se desprinde și însuși pe deplin toate învățămintele ce rezultă pentru noi și a stabili sarcinile concrete ce urmează a fi îndeplinite în etapa pe care o parcurgem.

Pe baza concluziilor care au reieșit în urma acelor dezbateri, a fost elaborat un program de măsuri menit în esență să analizeze în ce măsură activitatea informativ-operativă pe care o desfășurăm se situează la nivelul înaltelor aprecieri și exigențe formulate.

Cu sprijinul direct al comuniștilor din unitatea noastră, am reușit să realizăm un climat de neîmpăcare cu lipsurile, un spirit critic și autocritic menit să confrunte permanent întreaga activitate, fiecare măsură pe care o luăm, cu sarcinile care ne stau în față.

În mod concret, am căutat să ne concentrăm atenția mai cu seamă în direcția unei foarte bune selectări, cunoașteri și supravegheri a elementelor din baza de lucru. Această măsură a fost luată ca urmare a faptului că sintem județul cu cea mai mare densitate a populației din țară — și ca atare și cu un însemnat număr de elemente care trebuie îndeaproape supravegheate, că avem totodată o industrie locală dezvoltată și foarte sensibilă la eventuale acte infracționale și că județul este vizitat anual de turiști străini, aflați aici pentru a-și petrece concediile sau numai în tranzit.

Credem că pînă în prezent am reușit să obținem unele rezultate bune în această direcție, mai ales pe linia prevenirii. Astfel, în 1973, măsurile luate de noi au condus la 486 preveniri de evenimente deosebite (evenimente care, prin specificul in-

dustriei județului nostru, s-ar fi putut solda cu pagube aproape incalculabile). Compromiterile, destrămările de anturaje dușmănoase etc. au dovedit și ele că ofițerii unității noastre și-au făcut datoria cu multă maturitate, că ei au fost prezenți ori de cîte ori a fost necesar, ziua sau noaptea, pentru a apăra realizările cu care județul nostru, pe drept motiv, se mîndrește.

Toate acestea nu înseamnă însă că nu ne-am dat seama, cu prilejul analizelor recente, pe care le-am efectuat, de o serie de deficiențe care mai persistau. Iar măsurile luate — în special pe linia unei mai operative cooperări cu organele de miliție și pompieri — sînt menite tocmai să acopere unele goluri din activitatea trecută.

Un alt important aspect care s-a situat și mai mult în centrul atenției noastre, după cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, este legătura cu masele largi de cetățeni, legătură care tînde să devină un mijloc activ, eficient de acțiune.

Pe linia celor afirmate anterior (cu privire la prevenirea în obiectivele economice), am trecut la o antrenare mai concretă a organizațiilor obștești, în direcția informării cît mai prompte asupra unor aspecte care pot pune în pericol realizarea la timp a tuturor indicilor de plan sau asupra altor aspecte de natură să prejudicieze în vreun fel oarecare țara noastră.

Primul pas făcut în această direc-

ție a fost menit unei mai bune cunoașteri, de către toți salariații, a legilor și a actelor normative care reglementează apărarea secretului de stat, sens în care am întreprins o nouă serie de măsuri, mai eficiente, mai documentate, mai atrăgătoare. Au fost prezentate astfel expuneri completate cu exemple și cu filme de specific („Un pas, un singur pas“, „Necazurile Sfintei Fecioare“ ș.a.) care au fost primite mult mai bine decât conferințele cam abstracte care se ținuseră anul trecut și în prima parte a acestui an. Am primit mulțumiri directe din partea Comitetului județean de partid, din partea mai multor organizații socialiste pentru modul eficient în care contribuim în prezent la pregătirea contrainformativă a populației. Ceea ce ne bucură este faptul că am reușit să-i facem să înțeleagă pe foarte mulți dintre conducătorii unor unități socialiste de importanță pe care o are munca de prevenire activă, permanentă. Ei sînt acum aceia care au început să ne invite la ședințe de lucru, în care sînt prezentate, în fața salariaților, aspecte concrete, pozitive și negative, referitoare la apărarea secretului de stat. Ceea ce nu înseamnă, desigur, că noi ne-am încheiat misiunea în această direcție. Chiar recent am organizat de pildă, la noua Casă a sindicatelor din Ploiești, o întîlnire cu circa 800 de lucrători în domeniul cercetării științifice din județul nostru, cărora le-am expus aspecte ce i-au interesat

mult; au pus la sfîrșit întrebări foarte elocvente, care dovedeau că îi preocupă această problemă. De altfel, în prezent, în întreg județul au loc astfel de acțiuni, nu numai în mediul științific-industrial, dar și în cel agrar.

O ultimă problemă la care vreau să mă refer, dar nu ultimă ca importanță, este aceea a pregătirii cadrelor proprii.

Am reținut cu deosebită atenție, din cuvîntarea secretarului general al partidului nostru, că trebuie să ridicăm și mai mult nivelul profesional, nivelul politic și de înțelegere a problemelor mari care se pun în etapa actuală de dezvoltare a societății noastre.

O asemenea înțelegere nu se poate realiza decît prin creșterea nivelului de maturitate politică, prin însușirea temeinică a tuturor documentelor de partid, a legilor și ordinelor conducerii ministerului nostru. Și prin legarea tuturor acestor cunoștințe de practică! Prin aplicarea lor directă, în munca de fiecare zi!

De aceea, la examenele recente de sfîrșit de an, am axat fiecare problemă pusă în dezbateri pe sarcinile specifice care revin ofițerilor, din prețioasa cuvîntare a comandantului nostru suprem. Și, desigur, împreună cu comitetul nostru de partid, vom desfășura o muncă permanentă de ridicare continuă a nivelului de pregătire politică și profesională a tuturor ofițerilor, subofițerilor și angajaților civili din unitatea noastră.

Din practica muncii de conducere

PREGĂTIRE, ÎNDRUMARE, DECIZIE

Am studiat cu atenție articolul semnat de tovarășul colonel Pavel Sălcudean în publicația „Securitatea“ *), în care autorul ridică într-un mod succint, dar concludent, unele probleme privind conducerea științifică a muncii de securitate.

Considerăm pozitivă inițiativa redacției ca, în jurul acestei teme atît de actuale, să aibă loc o dezbatere la care, după părerea noastră, în afara șefilor inspectoratelor județene, ar trebui să participe și alte cadre cu funcții de conducere, ce pot simți atît efectele pozitive ale organizării științifice a muncii, cît și neajunsurile provocate de lipsa acesteia. Ar fi ideal dacă aceste dezbateri — proiectate pe o perioadă determinată, dar la care să participe cît mai multe cadre de conducere — s-ar încheia cu concluzii bine conturate, privind subiectul în discuție.

Neîndoielnic că în privința organizării științifice a muncii de securitate, în general, au fost elaborate multe materiale. Avem totuși convingerea că mai sînt multe de făcut, pentru a așeza munca pe baze științifice, că s-a făcut puțin pentru pătrunderea acestor principii în activitatea cadrelor, în special a cadrelor medii de conducere. De fapt, credem că în activitatea de pregătire a cadrelor trebuie pus un accent mai mare pe cunoașterea unor principii de organizare științifică a muncii, care să se reflecte în tematica de pregătire profesională și politică, la

*) Colonel Pavel Sălcudean: „Stimularea gîndirii creatoare a subordonaților“, „Securitatea“ nr. 2 (22)/1973, pag. 3—6.

niveluri cât mai largi, în tematica școlilor, a cursurilor de reciclare și a altor forme de învățămînt.

Credem, de asemenea, că deși nu se poate vorbi încă despre o experiență îndelungată în domeniul conducerii științifice a muncii, nici cea dobîndită nu este suficient valorificată. Este un motiv în plus pentru a aprecia încă o dată inițiativa redacției mai ales dacă se va avea în vedere înmănuncherea tuturor concluziilor pozitive care să-și găsească locul în munca practică, în crearea unor condiții materiale, de organizare și ierarhizare a răspunderilor și, în ultimă analiză, de introducerea, în concepția despre conducere a ofițerilor cu munci de răspundere, a unor elemente noi.

Zilnic, vedem ofițeri care aleargă de la un obiectiv la altul, de la o întîlnire la alta, ofițeri cărora nu li se poate reproșa lipsa de efort în activitate. Sînt șefi tentați să aprecieze pozitiv astfel de cadre, dar atunci cînd li se analizează rezultatele, se constată cu surprindere că eficiența muncii lor nu depășește un nivel mediu. Dimpotrivă, sînt alții care, cu un minim de efort, își organizează munca în asemenea condițiuni încît obțin rezultate operative mult mai bune decît primii.

Acest fenomen are loc uneori din cauză că ofițerii nu sînt suficient ajutați să-și organizeze propria muncă, cunoscut fiind că aptitudinile organizatorice diferă de la un om la altul. De aceea credem că trebuie să milităm cu perseverență pentru principiul ca pregătirea să vizeze maximum de cunoștințe pentru funcția încredințată.

Din experiența Inspectoratului județean Brăila a rezultat că există o strînsă legătură între pregătirea generală a ofițerului, calitățile sale personale și fizionomia rețelei pe care și-o creează sau cu care lucrează, că în cele mai multe cazuri rețeaua este constituită după chipul și asemănarea respectivului.

Am putea da multe exemple în acest sens. Ofițerul va recruta întotdeauna o rețea la nivelul său și astfel, în cazul celor mai puțin pregătiți, consecințele pentru muncă vor fi dăunătoare. Ridicăm această problemă, avînd în vedere tocmai implicațiile negative pentru muncă ale unei astfel de situații, din păcate destul de frecventă încă în aparatul nostru. Rareori s-a văzut o „conviețuire” de durată între un informator slab și un ofițer bine pregătit sau invers. Este după părerea noastră un proces normal, deoarece e știut că doi oameni cu pregătire deosebită nu vor putea colabora, se vor incomoda reciproc și astfel, pînă la urmă, despărțirea devine inevitabilă.

Așa se explică de ce găsim legături întrerupte cu informatori buni, cu posibilități, iar cînd ne uităm cine a fost ofițerul care a întrerupt legătura, constatăm, în cele mai multe cazuri, tocmai neconcordanța între nivelul lor de pregătire.

Preocupîndu-ne de organizarea științifică a muncii de securitate, nu trebuie să scăpăm din vedere că, în fața multitudinii de sarcini ce-i stau înaintea, un ofițer are posibilitatea să-și aleagă pe cele pe care le poate executa într-o perioadă dată, și nu întotdeauna pe acelea care pot constitui veriga de bază din problema sau obiectivul în care lucrează, care de obicei sînt mai grele, mai complexe.

Credem, în aceeași ordine de idei, că trebuie să combatem cu fermitate tendința de a cere cadrelor să facă „din toate cîte puțin” în dauna unei ordini prioritare a problemelor de rezolvat, potrivit cu importanța acestora. Aproape toți ofițerii operativi au dosare de urmărire informativă. De regulă, aproape în toate

cazurile, eforturile nu sînt dozate în funcție de importanța acțiunii, acordîndu-se uneori prea multă atenție unor elemente nelucrate prin dosare de urmărire informativă.

O altă problemă care ni se pare deosebit de importantă pentru realizarea superioară a actului de conducere se referă la decizie. Oricît de largi și de variate ar fi cunoștințele unui șef, ele nu pot elimina total sursele de incertitudine. Datorită mării varietăți a relațiilor sub care pot apărea factorii implicați în activitatea noastră zilnică, cît și datorită unor factori de excepție, multe situații nu pot fi asimilate cu modele certe de acțiune, anterioare. Acestea din urmă păstrează numai valoarea unui cadru general de orientare, iar aplicarea lor concretă la situația nouă presupune bineînțeles anumite adaptări. Or, acestea comportă decizii în calitatea cărora se reflectă personalitatea comandantului, fără să înțelegem prin aceasta că el poate imprima orice curs deciziilor sale, indiferent de natura obiectivă a situației în care este angajat.

Evident, adoptarea unei hotărîri realiste ne preocupă în mod deosebit pe toți cei ce realizăm actul de conducere, mai ales în ce privește căile care înlesnesc luarea de hotărîri eficiente. De exemplu, la unitatea noastră, la începutul anului de învățămînt profesional trecut, existau aprecieri diferite, unele chiar critice, asupra modului cum a fost concepută desfășurarea învățămîntului profesional. În această situație, noi cei din colectivul de conducere am hotărît să analizăm această problemă într-un cadru largit. Am ales adunarea generală a organizației de partid. Deși fără un material întocmit în prealabil și fără alte pregătiri în afara anunțării cu vreo cîteva zile înainte a subiectului dezbaterilor, ședința a fost activă, un număr mare de comuniști exprimîndu-și deschis și argumentîndu-și opiniile, multe din ele inedite, eficiente.

S-a afirmat, de pildă, că exercițiile practice sînt „lipsite de nerv”, uneori neinteresante, cursantul neînvățînd nimic din ele. Și s-a propus ca anumite exerciții (a căror temă permite) să se desfășoare în teren, „pe viu”, fără ca participanții să știe că, de fapt, ceea ce întreprind este o verificare a cunoștințelor și îndemînării profesionale. Noua metodă permite să se verifice atît volumul de cunoștințe profesionale, cît mai ales „îndeminarea” practică a cursanților, curajul, vigilența, capacitatea lor de concentrare, de acțiune, de organizare și, în ultimă instanță, de decizie în situații ce ies din tiparul obișnuit. (Așa a fost, de exemplu, la serviciul de contrainformații economice, exercițiul practic „Executarea controlului privind accesul la informații, date și documente ce constituie secrete de stat”. Și nu este singurul caz.)

Adoptarea acestei hotărîri, de mare eficiență, a fost rodul consultării comuniștilor, a tuturor celor chemați să o aplice.

Actul de decizie, act bazat pe evaluări, comportă un complex de criterii, pentru a căror investigare noi nu am făcut prea mult. Credem în necesitatea unor norme pentru elaborarea deciziilor în munca noastră. Credem, pentru că decizia este partea cea mai grea a muncii comandantului. Luarea unei hotărîri trebuie să fie un act conștient, un act de creație, în care cunoștințele, gîndirea, raționamentul, sensibilitatea și imaginația celui care o ia să se împletească strîns. Altfel nu poate fi vorba de conducere științifică.

Colonel CRAIU RIZEA

Să prevenim scurgerea de informații secrete prin intermediul presei și tipăriturilor

Istoria spionajului mondial consemnează, în nenumărate tomuri, cazuri concrete în care au fost folosite datele furnizate de publicații sau chiar cărți poștale ilustrate. Literatura genului pune accent deosebit și pe eforturile care s-au făcut pentru organizarea culegerii de informații secrete cu ajutorul unor astfel de metode. Spre exemplu, serviciul de informații hitlerist organizase înainte de război în S.U.A. un centru de spionaj sub denumirea de „Uniunea germano-americană”. La acest centru a fost înființat un serviciu special, cu misiunea de a executa tăieturi din ziare, reviste, buletine etc., care erau triate și îndosariate pe probleme. Toate tăieturile se trimiteau în trei exemplare la New York, iar circa 50 la sută din ele, fiind considerate utile, erau expediate în Germania.

Multe desconspirări de secrete au avut la bază o naivitate greu de înțeles. În 1936, de pildă, ziarul german „Deutsche Wehr” a inserat în coloanele sale un material despre o armată germană cu un efectiv de trei sute de divizii, care dispunea de zeci de mii de tancuri și un număr corespunzător de avioane militare.

În aceeași perioadă, o publicație militară germană a descris amănunțit toate tipurile de avioane germane, inclusiv acelea care nu se produceau în masă. Multe alte publicații militare germane vorbeau fățiș despre probleme de strategie și tactică, ca și despre amănuntele activității statului major. Evident, serviciului de informații anglo-francez, care pe atunci funcționa ireproșabil, nu-i rămânea altceva de făcut decât să studieze atent cele publicate, completându-și astfel datele culese pe o altă cale.

La începutul anului 1935, când hitleriștii făceau tot posibilul să ascundă proporțiile reînarmării Germaniei, un anume Berthold Jakob a publicat în Elveția o carte de 172 pagini, în care a descris organizarea comandamentului Wehrmachtului, enumerând ofițerii care compuneau statul său major, șefii grupurilor de armată și chiar și secțiile de infanterie blindată de creație foarte recentă. Jakob a dat în cartea sa o listă de 168 generali activi, cu note biografice foarte precise. Când această cârtică a ajuns pe masa sa, Hitler a făcut o criză de nervi. S-a hotărât atunci răpirea lui Jakob și interogarea lui la Berlin.

Un agent al Abwehrului a fost însărcinat să-l atragă într-o capcană și astfel B. Jakob a fost răpit. Într-o cameră de la etajul doi al unui imobil berlinez pe Jakob îl aștepta o comisie compusă din militari și civili, în frunte cu însuși generalul Nicolai. Între șeful spionajului german și „acuzatul” Jakob a avut loc următorul dialog:

— Spuneți-ne, domnule Jakob, de unde ați obținut informațiile pentru blestemata asta de carte?

— Tot ceea ce se găsește în cartea mea provine din relatările și știrile publicate în presa dumneavoastră. Eu declar, de pildă, că generalul Haase este comandantul diviziei a 17-a de la Nürnberg. De unde știu? Dintr-un necrolog publicat în presa acestui oraș. Necrologul unei personalități — nu are importanță despre cine e vorba — anunță că la înmormintare a asistat și generalul Haase, recent sosit la Nürnberg pentru a prelua comanda diviziei a 17-a.

— Dar, mai departe, alte surse?...

— Nu, domnule general, numai din presa dumneavoastră.

Exploatarea publicațiilor pentru culegerea de informații secrete sau, în ultimă instanță, utile pentru serviciile de spionaj, continuă să fie de mare actualitate. Iată doar câteva considerente de ordin teoretic, menționate de americanul Roger Hilsman, în lucrarea sa „Informarea strategică și hotărârile politice”. Autorul menționează numele generalului Hyte Wandenberg, fost șef al Direcției centrale de informații, care într-o împrejurare relativ recentă a afirmat: „Există un număr uriaș al surselor de informații oficiale și accesibile tuturor, cum ar fi: cărțile, revistele, buletinele tehnice și științifice, fotografiile, ziarele, emisiunile radio...”.

Ca o concluzie asupra importanței pe care o dau serviciile de spionaj publicațiilor din statele investigate, amintim părerea pe care și-a dat-o amiralul R. Hillenkotter, fost șef al Direcției centrale de informații a S.U.A., care arăta că „lucrătorul serviciului de informații seamănă astăzi mai mult cu un cercetător antrenat într-o muncă grea și migăloasă de studiere a ziarelor și revistelor străine, a referatelor și a altor materiale,

cu omul care adună la infinit fapt cu fapt, până când apare un contur general al tabloului și până începe să iasă în relief anumite detalii...”. După calculele cele mai aproximative, reiese că aproape 80 la sută din informațiile de spionaj sînt obținute în urma studierii unor surse obișnuite, accesibile pentru toată lumea, cum sînt cărțile, revistele și ziarele.

Spionajul străin este tot mai interesat în culegerea de informații ce privesc atît orientarea de ansamblu a activității operative, cit și activitatea altor sectoare importante ale Ministerului de Interne. În acest scop, urmăresc și sînt tot mai preocupați în studierea ziarelor și publicațiilor care tratează despre activitățile concrete ale unităților și personalului nostru, pentru ca prin metoda confruntării și cumulării să ajungă la obținerea unor date sau informații prețioase.

Acționînd conform indicațiilor primite, în spiritul legalității socialiste, aparatul Ministerului de Interne desfășoară în prezent o intensă activitate pe linia educării cetățenilor în spiritul vigilenței. Se remarcă în ultimii ani o preocupare sporită din partea organelor de presă, a editurilor, radioului, cinematografilei și televiziunii, a scriitorilor și ziariștilor de a publica lucrări în conținutul cărora tratează sau fac referiri la activități ale cadrelor sau organelor Ministerului de Interne. Este grăitor în acest sens faptul că în vreme ce în anul 1971 au fost cenzurate și avizate de către Organul de cenzură al Ministerului de Interne circa 300 de materiale și lucrări, însumînd peste 30 000 pagini, în 1972, numărul lor a fost de 650 de lucrări, care au totalizat circa 45 000 pagini, fără a mai socoti cele 110 emisiuni de radio și televiziune, filmele de lung și scurt

metraj, numeroasele romane, piese de teatru și scenarii radiofonice avizate. *Dar proporțional cu sporirea volumului de materiale și a activităților de informare publică a crescut și pericolul ca în aceste lucrări să se strecoare și date sau informații secrete de stat sau de serviciu, ori alte probleme care, publicate, ar putea aduce prejudicii statului nostru.*

Acest aspect ne obligă la o sporire tot mai mare a vigilenței, atunci când dăm spre publicare articole ori alte materiale, înlăturind astfel pericolul de scurgere a unor date sau informații prin care s-ar putea desconfirma secretul de stat sau de serviciu.

Faptul că Organul de cenzură al Ministerului de Interne a scos de la publicare în anul 1973 circa 130 de date și alte informații restrictive la publicare, ce se refereau la activități ale organelor și unităților ministerului nostru, ne confirmă pe deplin cele subliniate mai sus. Pentru o mai bună edificare, arătăm că chiar în unele articole din publicațiile Ministerului de Interne dacă nu se intervenea la timp, s-ar fi desconfirmat dislocarea unor unități ale trupelor de securitate din garnizoanele Brașov, Tecuci, Drăgășani și altele; numele, prenumele, funcția și gradul comandantului unei mari unități (Brașov); a comandantului școlii de ofițeri de rezervă; gradul, numele și funcția comandantului trupelor de securitate. Mai mult, într-o publicație centrală a ministerului, urma să se dea publicității informații cu privire la acțiunile și metodele muncii operative de miliție, menționându-se că miliția a organizat o supraveghere temeinică a marilor restaurante, a agențiilor O.N.T., a căminelor studențești, a caselor unde turiștii și

specialiștii străini se deplasează sau locuiesc, precum și a persoanelor care intră în relații cu aceștia. Fără îndoială că apariția în presă a unor asemenea știri ar fi desconfirmat atît acțiunile întreprinse de către organele respective, cît și metodele informativ-operative folosite. De asemenea, publicarea unor astfel de informații cu privire la supravegherea turiștilor străini care ne vizitează țara nu ar fi fost în concordanță cu normele internaționale privind dezvoltarea turismului stabilite de către UNESCO, la care a aderat și țara noastră. Într-un alt articol (oprit, de altfel, în întregime de la publicare), se divulgau date strict-secrete prevăzute în ordinul ministrului de interne referitoare la comportamentul și relațiile cadrelor noastre cu străinii.

Anumite date și informații cu caracter secret s-au găsit și în manuscrisele prezentate spre verificare și avizare ale unor lucrări beletristice. De exemplu: în romanul „Greșeala fatală”, precum și în textul piesei radiofonice „Eroare de persoană”, se făceau afirmații din care rezulta că cetățenii români care merg în excursii peste hotare sînt urmăriți de organele securității statului nostru. Într-un alt roman, se afirma că s-a depistat un spion cu ajutorul fotografiilor și dosarelor ce li se întocmesc turiștilor care ne vizitează țara. În lucrarea „Planul furtuna”, autorul arăta cum un ofițer de contrainformații a violat pachetul și corespondența unui militar în termen; în lucrarea „Nașii din dosul perdelei”, se dădeau metode cu privire la înregistrarea convorbirilor unor cetățeni aflați într-un local; iar în lucrarea „Sala de așteptare”, autorul arăta, nici mai mult nici mai puțin, că or-

ganele ministerului nostru fac descinderi domiciliare în lipsa cetățenilor și fără aprobarea procuraturii.

Desigur, publicarea unor astfel de date, pe lângă faptul că ar fi desconfirmat metode secrete de muncă ale organelor noastre, ar fi creat pentru cititor impresia că unele cadre și organe încalcă legalitatea, abuzînd de calitatea pe care o au. Este de la sine înțeles că o asemenea prezentare putea declanșa interpretări care ar fi adus prejudicii.

Au mai fost scoase de la publicare și alte informații restrictive care urmau să apară în unele organe de presă județene. Dar au fost și cazuri cînd asemenea date au fost publicate. Un exemplu concludent este cel petrecut la Cluj, unde ziarul local „Făclia” a divulgat existența unei unități a trupelor de securitate în localitatea Șomcuța și a Brigăzii de securitate (M.U.), existentă în garnizoana Cluj, desconfirmîndu-se totodată și numele, funcția și gradul comandantului acesteia.

Faptul că au apărut în presă ori s-au dat spre publicare unele informații secrete, conduce la concluzia că prevederile Ordinului nr. 160/1972 al ministrului de interne nu au fost temeinic însușite, în primul rînd de către cei care au sarcini directe pe linia aplicării acestui ordin și a prevederilor din instrucțiunile de cenzură. De asemenea, că nu se respectă întru totul prevederile Ordinului nr. 160/1972 nici atunci cînd unele organe și cadre, în special de miliție, dau publicității în presa centrală sau locală o serie de materiale care nu au aprobarea comandanților, a șefilor ierarhici ai acestora, precum și

viza ofițerilor cenzori sau Organului de cenzură al Ministerului de Interne.

Se pune întrebarea: unde este răspunderea autorului, redactorului, cenzorului și a comandanților (șefilor) atunci cînd inițiază și dau la publicare astfel de materiale în al căror conținut sînt prezentate unele date și informații ce au caracter secret de stat, de serviciu sau alte date care aduc prejudicii ministerului și chiar statului nostru?

Este necesar ca prin grija șefilor de unitate, care răspund nemijlocit de problemele de cenzură, să se revadă cu mai multă atenție instrucțiunile de cenzură și să li se stabilească sarcini precise ofițerilor cenzori, îmbunătățindu-se colaborarea, pe plan local, cu împuterniciții (cenzorii) Direcției generale a presei și tipăriturilor și cu ofițerii cenzori de garnizoană ai Ministerului Apărării Naționale.

Perfecționarea și specializarea continuă a ofițerilor cu sarcini pe linie de cenzură reclamă mai multă preocupare față de cunoașterea și însușirea documentelor în vigoare, cum sînt: Instrucțiunile privind organizarea și funcționarea cenzurii în Ministerul de Interne, listele cu datele secrete de serviciu din Ordinul nr. 150/1972 al ministrului de interne, H.C.M. nr. 18/1972 cu privire la relațiile cetățenilor români cu străinii — acte normative care alcătuiesc baza legală a sarcinilor ce ne revin tuturor pe linia apărării secretului de stat și de serviciu în mijloacele de informare publică.

Colonel DINU GOLEȘTEANU

De ce nu scrieți, tovarăși ofițeri?

Mă aflu, nu de mult, la sediul Inspectoratului Dolj al Ministerului de Interne, unde am încercat să-l conving pe tovarășul colonel Virgil Mihai să ne scrie un articol. Mi-a spus net că nu scrie, pentru că nu-i place, „nu știe“, dar că, dacă vreau, îmi relatează ceva din cei 25 de ani pe care i-a trăit ca ofițer de securitate.

Mă grăbesc să transcriu cele relatate, nu numai pentru că mi se par foarte instructive, dar și dintr-un alt motiv, pe care îl voi expune ulterior.

— Mi-am început activitatea în 1947, spunea tovarășul colonel Virgil Mihai, timp în care numirea în Siguranța statului se făcea pe baza unei adrese personale, care se înmîna „spre păstrare“. Am fost numit deci „comisar-ajutor“, fiind printre cei trimiși de partid, la acea vreme, să înlocuim vechiul aparat.

În ianuarie 1948 s-a hotărît înființarea birourilor de siguranță în mediul rural. Am fost înarmat cu un „registru de intrare-ieșire“, o „condică de expediție“, un „registru opis pentru urmăritii pe țară“ și o adresă către pretura plășii Potcoava, prin care se cerea sprijin în înființarea noului organ.

Pretorul la care m-am prezentat cu delegația aceea s-a uitat lung și nu prea frumos la mine. Nici nu avea motive, cred, să se uite frumos. Făcea parte din categoria... „foștilor“. A făcut: Mda! și s-a hotărît „să mă ajute“. Mi-a repartizat adică o casă, pentru a-mi stabili sediul. M-am dus acolo s-o văd. Mi-o aduc aminte și-acum, era o casă cam cum dese-nează copiii, cu patru pereți, acoperiș țuguiat, o ușă și două ferestre. Înăuntru două cămaruțe mizere, murdare, afumate. Într-una o masă de biliard prăpădită și câteva scaune, în a doua, mai mică, o mașină de gătit pe care se făcuseră, ani la rînd, cafele. Clădirea în care urma să-mi încep

activitatea era o fostă cafenea. Mă trimisese deci la cafenea domnul pretor...

Ce să fac? M-am gîndit ce m-am gîndit, l-am luat pe agentul meu, singurul subaltern pe care-l aveam, rămas „moștenire“ de la vechea poliție — avea să fie și el arestat mai tîrziu — și-am plecat amîndoi prin comună. Văd eu o casă mare, frumoasă, chiaburească, cu etaj, și-l întreb pe agent:

— Da'a cui e casa asta?

— A lui domnu' Botgros.

— Aha! Și cîți stau în ea?

— Păi... două persoane.

Bun! Ce să mai lungesc vorba, peste două zile, aripa din față a casei — parter și etaj — era eliberată, două uși blocate, sediul stabilit. Se ridicau însă și alte probleme, una mai nostimă decît alta, nostime acum, bineînțeles, cînd îmi aduc aminte de ele, că atunci cînd le trăiam...

Trebuia să am în grijă 32 de comune. Mijloace de transport vai și amar. M-am gîndit eu să fac un act de inovație în înzestrarea personală și să-mi cumpăr un cal. Era singura soluție. Bună pentru timpul acela. Bună adică ar fi fost, dacă aș fi știut să călăresc. Dar am zis c-o să învăț și asta, că nici să fiu comisar-ajutor nu știusem și... eram.

A fost o adevărată odisee achiziționarea unui cal, la tirgul din Caracal, tirg renumit, cu geambași de meserie, ca și întoarcerea mea cu năzdrăvanul de patrupe, pe care naiba l-a pus, prima dată cînd m-am urcat pe el, să se sperie de-o jăvră de ciine și să m-azvîrle jos, fără să-i fie milă de hainele mele la două rînduri, cu care voiam să-mi încep activitatea de comisar călare, fără să se gîndească măcar că-mi distrugea bu-nătate de prestigiu și-așa greu acumulabil.

Ei, dar au trecut anii aceia de inițiere, s-au schimbat în 1948 niște lucruri, mi-a venit ajutor acum un muncitor tînar, priceput și el tot cam cît mine în treburi de informații secrete, dar ne-am descurcat. Ce să facem? Trebuia să ne descurcăm și ne-am descurcat. În 1950 am primit un „Willis“, în sfîrșit, cu care problema transportului cel puțin era asigurată.

N-aș vrea să vorbesc însă despre mine, ci despre un om, care nu era nici ofițer, nici subofițer, nici comisar-ajutor. Student fusese, la drept. Și nimerise, nefericitul, într-o grupare de păcătoși, așa că se alesese cu vreun an de muncă la D.G.S.M. Nu era mult, dar trecuse pe-acolo și nu uitase. Învățase ceva.

Omul ăsta ne-a ajutat mult, tare mult, este un om pe care, sincer vorbind, îl admir. Să-i spunem Costescu, nu așa îl cheamă, dar asta nu are importanță.

În primul rînd, Costescu ăsta ne-a dat pe mină pe unul din cei mai periculoși indivizi din acel timp, care se pregătise să provoace o deraiere a trenului ce aducea la București delegații veniți la Festivalul tineretului.

Dar nici despre asta nu vreau să vorbesc, ci despre o altă acțiune, mai complicată, în care Costescu ne-a ajutat cu pasiune, într-adevăr, a făcut mai mult decât ne puteam aștepta.

Cum a fost cu acțiunea asta? Se primise de la Lugoj o informație, cum că în regiunea Hunedoara, unde lucram atunci, prin 1954—1956, ar fi existat o organizație legionară care se constituise și se organizase bineșor, cu adunări sistematice, cu careu, jurăminte, materiale de propagandă și armament.

Costescu a intrat în legătură cu unul dintre „camarazii” respectivi, care i-a destăinuit că sînt gata să acționeze la furnalele din Hunedoara, că pregătiseră deja locurile unde să pună dinamită. Pin-aici a mers strună. Ulterior însă, legionarul, care vorbise între timp cu șefii grupării, a început cu tot felul de trucuri de ale lor. Costescu a simțit imediat, și-a sumes mincile de la cămașă și i-a spus:

— Mă! Pe mine mă verificați voi?! Uite-aici! Eu am și acum urmele cătușelor din timpul cînd voi stăteați la căldurică. Vorba-i de voi! Niște palavragii, să nici nu te mai vād!

Și-a plecat „scîrbit”. Sigur că tinărul legionar — Romulus îl chema — a alergat la șefii lui, le-a spus ce și cum și uite că doi dintre șefii ăia vin la Costescu, își cer scuze și-i cer să le facă rost, pentru organizație, de un mers al trenurilor și de cîteva buletine de identitate.

Costescu iar a fost pe fază.

— Dacă-i pentru organizație, poftim! Luați buletinul meu.

Ăia doi sigur că n-au vrut. Și i-au explicat cam ce voiau dumnealor să facă, că și făcuseră de altfel ceva pînă atunci. Unul dintre ei, Iosif, fusese șef de agenție C.E.C. la Cugir. Iși copiasse cifrul pentru depuneri și restituiri, astfel că putea, cînd vrea, pune pe un carnet 45 de lei și transforma apoi în 4500. Le trebuiau însă buletine de identitate. Iar mersul trenurilor — care pe timpul ăla nu se vindea cu cinci lei la gară, ci era document secret — le trebuia, pentru că proiectaseră o acțiune de proporții: Să meargă din gară în gară și, într-un timp foarte scurt, să dea asemenea lovituri la o serie de C.E.C.-uri din mai multe localități. Banii, ziceau ei, aveau să fie folosiți în interesul organizației.

— Bine, a zis Costescu. Știu eu pe cineva.

— Pe cine?

— Un artist. L-am cunoscut în detenție. Se pricepe la fabricat buletine, numai să dau de el.

Povestea asta a inventat-o pe loc, atunci, cu gîndul că-mi spune și-i fac rost de asemenea buletine, ca să-i prindem pe bandiți asupra faptului, ca din oală. Numai că, șeful meu de-atunci n-a fost de acord și Costescu a trebuit să le spună că, deocamdată, nu l-a găsit pe artist. Cu toate astea, a mai reușit să afle că legionarii aveau și niște ascunzători în pădure, că au armament, literatură legionară, legături și altele și altele.

Intimplarea a făcut ca unul dintre bandiții de care ne ocupam să cadă la Sibiu. L-au prins cînd ridica bani pe librete falsificate și l-au are-

tat. Dar de păcălit tot i-a păcălit pe-ăia de l-au arestat. A cerut voie omul la toaletă, a aruncat cifrurile și chimicalele pentru falsificat și s-a întors „curat”. Povestea avea să-i alarmeze însă pe „camarazii” dumnealui, bineînțelese.

Am hotărît arestarea. Numai că se cam împrăstiaseră candidații la arestare, unul la Simeria, altul la Sibiu, alții la Cugir și în alte părți.

Echipe! Repede!... Ba nu, stop! Ce facem cu Costescu?

Costescu pătrunsese între timp și într-un cenacul, la Petroșani, unde lucra. La cenacul ăsta participau și cîteva dintre actorii Teatrului de Stat din Valea Jiului. L-au văzut odată legionarii împreună cu un artist și li s-a părut lor că ăla trebuie să fie „omul cu buletinele”. De-atunci se țineau scai de Costescu, care... le mai trîntește una:

— Mă, voi știți cum mă cheamă pe mine?

— Păi, da.

— Habar n-aveți, nu mă cheamă așa, mă cheamă altfel. Buletinul mi-e fals. Artistul mi l-a făcut.

Sigur că din ziua aia „camarazii” nu-l mai slăbeau, să le facă rost de acte. Ideea era bună și din alt punct de vedere: În caz de arestare a grupului, numele „adevărat” al lui Costescu „nu-l știau”. Treaba asta, cu încrederea, avea însă și un revers. Li dăduseră lui Costescu să păstreze niște documente de-ale lor, pe motiv că stă singur în cameră. Stătea într-adevăr singur, într-o cameră de două paturi, la un cămin. Colegul de cameră „era la tratament, la sanatoriu”. Toate bune, dar acum trebuia făcută arestarea și toată încrederea asta începea să ne cam strice socotelile.

— Trebuie să-ți băgăm pe cineva în cameră, i-am spus lui Costescu. Să ai motiv pentru a...

— Nu-i nevoie, zice Costescu rîzînd, că mi-a băgat directorul acum două zile. Pe-un contabil bețiv.

— Așa?!

— Așa. Și documentele nu mai sînt la mine de ieri.

— Cum?! Unde sînt?

— Le-au luat. Au fost aseară pe la cămin doi dintre „amicii” mei și, cînd l-au văzut pe bețiv, și-au retras „marfa”. Trebuie că e acum la Romulus acasă la Simeria.

— Precis?

— Cred că da. Au zis întii să ardem tot. Dar eu le-am spus să le fie rușine și să-mi lase mie hîrțile, că le duc în dulap, la uzină. Atunci Romulus le-a luat, să le ascundă acasă, la Simeria, în pod.

Era adevărat. Romulus fusese urmărit, în urmă c-o zi plecase la Simeria.

— Bine, zic. Să vedem ce facem acum cu telegrama de care-am vorbit, cu tatăl bolnav. Trebuie să nu fii aici. Am să aranjez eu cu telegrama...

După două zile, la întîlnire, Costescu spune:

— Nu mai trebuie să aranjați nimic, uitați! Tata e bolnav, într-adevăr.

Și scoate din buzunar o telegramă, autentică. Am rămas tablou.

— Mă, omule, nu ești superstițios cumva, să crezi că...?

— Ei, na! Cum să cred așa ceva?

Nu mai știam ce să zic. Am verificat ulterior, taică-su, bolnav într-adevăr, avea să și moară nu mult după aia. Costescu și-a luat la revedere de la „camarazi” și-a plecat.

Asta-i ciudat în meseria noastră. Neprevăzutul, coincidențele cite-odată nemaipomenite, uneori favorabile, alteori nefavorabile. De-asta nu-mi plac unele cazuri descrise, unde merge totul șnur, „conform planului întocmit”. În viață nu-i tocmai așa. Atunci mai ales, nu era.

Să vedeți cu arestarea celor trei șefi ai grupului cum a fost. Doi erau frați, al treilea văr de-al lor. Lucrau „în familie”, cum se vede.

Arestarea a rămas să fie în prima zi de Paști. În noaptea aia mai făcusem o arestare, îl ridicasem pe unul, fugar, ascuns într-o casă de opt ani. A doua zi dimineața, eu eram de serviciu. Nu mă rabdă însă inima și plec la Simeria, să văd cum îl ia echipa pe domnul Romulus. Ajung la gară și pe cine văd venind, elegant, gătit, dar cam grăbit! Pe domnul Romulus, care fentase echipa, ieșise din casă prin spate și acum, cu bilet în regulă, se urca în trenul de Petroșani, împreună cu soția. Noroc că eu îl cunoșteam, iar el nu. Numai că era de două ori cât mine Romulus asta și, pe deasupra, eram în uniformă. Iar tipul era în stare să facă circ acolo. Mă uit în dreapta, mă uit în stînga, văd un băiat de-al nostru, om dintr-o bucată, fost minier. În două cuvinte m-a înțeles. Trag repede mașina în apropiere, în timpul asta colegul, el era în civil, îl coboară c-o poveste pe Romulus din tren, „să-i spună ceva”. Și-așa l-am luat, cînd să priceapă bine ce și cum, era în mașină.

A doua zi la Sibiu, să-l luăm pe Petrișor. Pe-asta nu-l mai știam decît din fotografie. Găsim strada descrisă de Costescu, tragem mașina după colț și post de pîndă în apropiere. Apare după un timp Petrișor. Pleca. El să fie?... Semăna și nu prea.

— Bună ziua, domnule Popescu.

— Nu mă chiamă Popescu, zice Petrișor, și-mi spune cum îl cheamă, domnul Popescu stă alături la...

— Hai, mă, Șorule (de la Petrișor), ce nu știi de glumă?! Nu mă mai cunoști, mă?!

— Nu...

— Ei nu! Văr-tu Virgil unde-i?

— Nu mai stă cu mine, că s-a certat cu baba. I-a stricat ceasul și s-a mutat, că nu vrea să-l plătească.

— Și unde-i acu?

— La fabrică.

Și așa, cu una cu alta, tip-tip, îl duc după colț. Și hai în mașină, la sediu, iar după aia, repede la fabrică, după vărul Virgil.

Cu asta a fost mai simplu, că eram acum, chipurile, de la miliție, ni-l reclamase „baba” că i-a stricat ceasul.

— Adevărat, dom'ne!? De ce nu plătești, dacă l-ai stricat?

— Plătesc, fir-ar ea de babă, plătesc.

— Nu așa! Hai să ne dai o declarație, că n-am chef să mai mă pună baba pe drumuri încă o dată.

Și sus și cu Virgil! El era tînăr, a luat cel mai puțin, trei ani. Cei-lalți, vreo zece erau cu toți, au luat între 3 și 15 ani, c-am găsit în pod la Simeria toate documentele asupra activității, cum ne spusese Costescu. Cam asta a fost acțiunea, în mare, desigur.

După aceea m-am despărțit însă de fostul student, că eu am plecat la Craiova, el a rămas la Hunedoara. Într-o zi, mă oprește seara pe stradă, în Craiova, Costescu. Nici mai mult nici mai puțin, că el a venit în Craiova „să lucrăm împreună”. Eu, pe timpul acela, începusem să mă ocup cu alte chestiuni. Ce să fac cu el? L-am prezentat unui băiat de la problema legionară, dar foarte curînd a plecat Costescu, s-a întors în orașul natal. L-am pierdut din vedere.

Acum, nu de mult, trec într-o zi prin orașul acela, dau pe strada lui, intru. Costescu, jurist, căsătorit, două fete mari, om la casa lui, cuminte, așezat. La plecare, în poartă, îl întreb, așa, într-o doară:

— Cu ai noștri mai merge treaba?

— Nu.

— Nu?!

— M-am cam răcit de-ai dumneavoastră. Nu acum. Mai demult.

— Da' de ce?

— Mie, știți că mi-a plăcut să lucrez! Dumneavoastră știți asta! Dar cu țipete și pumni în masă, eu zic că nu se face nimic. Asta e... Imi văd acum de treabă... și gata...

Ziceam la început că m-am hotărît să transcriu toate cele relatate de tovarășul colonel Virgil Mihai, nu numai pentru a face cunoscute niște fapte de viață, din anii aceia. Sincer să fiu, n-am înțeles și nu înțeleg un lucru. De ce tovarăși ofițeri din aparatul central și teritorial, oameni cu 20—25 de ani în aparatul de securitate, ezită să scrie? De ce se tem că nu vor scrie „frumos”? Cînd nu trebuie scris „frumos”, ci adevărat. Așa cum a fost. Și simplu. Ca și cum ar povesti unui tînăr locotenent care s-a prezentat acum la post.

Tovarășul colonel Virgil Mihai m-a intrigat și mai mult. Pentru că, tehnic vorbind, relatarea — pe care n-am făcut decît s-o transcriu — mi se pare foarte bine încheată ca structură, construcție. Are adică două scurte momente (sediul-cafenea și întimplarea cu „mijlocul de transport”) menite să servească pentru punerea cititorului în temă, pentru creionarea atmosferei acelor ani. Scurt, precis, elocvent. Bun! Și mai departe:

„Vreau să vorbesc despre un om pe care îl admir“. Deci, omul care povestește, colonel de securitate, care deja a căpătat încrederea și simpatia cititorului prin cele relatate, are un om pe care-l stimează. Cine să fie acel om? De ce îl stimează? se întreabă cititorul. Povestirea are deci „intrigă“, cum se cheamă în manualele de teorie literară, ceva care stărnește interesul cititorului, făcându-l să vrea să afle despre ce-i vorba. Și este vorba de un om nu formidabil, nu un erou de film, nu unul care nu greșește, că deja a greșit și destul de grav. E un fost condamnat, un biet fost student. Cu alte cuvinte, spune tovarășul colonel, extraordinarul nu trebuie căutat „cu lumina“, extraordinarul e lângă noi uneori, fără să știm. Și faptele de viață relatate, modul în care Costescu știe să se descurce, modul în care tinărul ofițer se descurcă mai tirziu ne păstrează atenția și ne instruiesc — în mod plăcut! Ceea ce nu e ușor.

Și vine apoi „poanta“, acea poantă admirabilă, în care Costescu spune plat: „M-am cam răcit de-ai dumneavoastră“ ceea ce face suma celor relatate, lansează ideea povestirii reale, care poate părea nemobilizatoare și e tocmai pe dos. Adică direct mobilizatoare, în ciuda întreruperii contactului între Costescu și organele noastre. Pentru că există un „ce“, care a dus la această întrerupere, un „ce“ care — chiar în altă formă — nu trebuie repetat.

— Atenție! Pare a spune autorul, poate că printre persoanele care „s-au răcit de noi“ sînt încă unele care principial iubesc munca de informații. Care au fost dezamăgiți doar, de un ofițer nepriceput, de o împrejurare nefavorabilă, dar care, la timpul convenit, au făcut mult... Și care ar mai putea să facă...

Structural vorbind deci, relatarea tovarășului colonel care „nu știe să scrie“ este bine încheiată, după cît mă pricep. Mai mult decît atît mi se pare că e făcută chiar „după toate regulile“. Prin transcrierea mea, ea a pierdut desigur ceva, a pierdut fiorul acela de autentic, secretul de viață, pe care, indiscutabil, doar cei ce trăiesc asemenea fapte îl dețin.

Și de-asta mă-ntreb, acum, la încheierea acestui material: De ce? De ce mici bijuterii de experiență, care ar putea vedea cu succes lumina tiparului în paginile uneia sau a altei publicații sau ar putea alcătui chiar un volum, zac undeva, într-un colț izolat de memorie, neștiute de nimeni sau de mult prea puțini? De ce seriarele care apar în presă și romanele care se scriu ne prezintă, în marea lor majoritate, „tipi extraordinari“ cu pumni de oțel, care se pricep să facă pe spărgătorii, sau care-și petrec timpul prin baruri? Unde se desfășoară activitatea spionilor? Haideți să vorbim deschis! Cîți spioni au fost arestați în baruri!? Cîte femei ca cele ce apar pe copertele romanelor de spionaj ne-au ajutat în munca din anii 1948 pînă în prezent?

Bine, veți spune dumneavoastră, dar ăia sînt scriitori de meserie! Or fi știind ei ce știu. Asta e „gustul publicului“, ce putem face? Noi tocmai așa, „frumos“ nu ne pricepem să scriem.

Scriitorii scriu așa, pentru că habar n-au să scrie altfel! Pentru că nu cunosc, pentru că n-au trăit, niciunul, măcar clipa intrării discrete într-o casă străină, sau întîlnirea față în față cu un om înarmat. Și dispus „să nu se dea viu“! Pentru că unii pastîșează romane occidentale cu eroi formidabili, produse ale unei alte concepții de viață!

Iar gustul publicului? Publicul este însetat de extraordinar, într-adevăr. De „secret“, de mize mari, de „acțiuni“. Dar nu l-ar interesa oare cum a fost arestat, să spunem, omul care voia să deraieze un tren? Credeți că nu? Un tren! În care azi, ori mâine ar putea fi și el, cititorul? Chiar credeți că nu l-ar interesa?

„Rețeaua sugrumată“ ori „Secretul zilei Z“, ori „Agentul A-54“ sînt tot cărți de spionaj și contraspionaj. În care nu primează „stilul frumos“. Primează fapta! Faptele, multe, încălcate, haotice aparent, unele încă nelămurite. Dar sînt fapte! Acolo sînt oameni care înving ori mor, dar luptă! Și lupta, de orice fel, a fost întotdeauna nucleul unor realizări literare...

Așadar, de ce nu scrieți, tovarăși ofițeri?

Ah, da, rămîne problema numărul unu, ca răspuns: Timpul!

Nu foarte de mult, anul acesta, l-am întrebat și eu pe tovarășul locotenent-colonel Victor Pop, de la Satu-Mare, care m-a uimit prin frumusețea și bogăția numărului de lucrări de metaloplastie pe care le realizase.

— Cînd aveți timp pentru toate acestea?

Și răspunsul pe care l-am primit mi se pare edificator:

— „Cînd îți place, cînd vrei să faci un lucru și vezi că iese din mîinile tale ceva, care este... sau ți se pare că este frumos... se găsește timp...“

Dar haideți să spunem că nu se găsește timp! Haideți să spunem că și duminicile ne sînt ocupate, ori că duminicile, ei da, duminicile vrem să le petrecem cu familia sau să ne odihnim, pur și simplu.

Mă-ntreb însă, nu s-ar putea solicita și nu s-ar putea acorda trei zile, ori săptămîni, unui om care vrea să scrie, special pentru acest lucru? N-ar avea oare de cîștigat ministerul nostru? Dacă — nu din hîrtii — ci din fapte memorate, s-ar aduna în pagini de ziar, ori revistă, ori roman, acțiuni trăite la o înaltă intensitate, acțiuni în care, poate, au murit oameni declarați eroi?! N-ar avea de învățat nimic din toate acestea ofițerii tineri? Sau tinerii din țara aceasta, în general?...

Capitan TUDOR NEGOIȚA

DE LA AVERTIZARE LA COMPROMITERE

Fost consilier în organizația P.N.L. dintr-o localitate a județului Ialomița, numitul „Ferdinand” se remarcase prin însuflețirea cu care a participat, chiar și după 23 August 1944, la activitățile fostului partid. Niciodată nu s-a gândit să renunțe la dușmănia sa evidentă față de noul regim instaurat în România. Comentariile, aprecierile, tot comportamentul său oglindeau această ostilitate, care devenea uneori fățișă și care persista.

Analizindu-se materialele obținute asupra sa prin dosarul de urmărire informativă, s-a hotărât avertizarea lui „Ferdinand” (se bucura de încrederea unui cerc restrâns de persoane, care aveau concepții asemănătoare). Desigur însă că, după avertizare, am continuat urmărirea informativă.

Dar rezultatul nu s-a dovedit cel scontat. „Ferdinand” îi relatea, de pildă, informatorului „Dane”: „Am fost chemat de securitate, dar le-am demonstrat că sînt nevinovat și m-au lăsat în pace”. Afirmația contrazicea poziția spășită, adoptată cu ocazia avertizării sale, dar dovedea totodată că urmăritul luase avertizarea drept o dovadă a incapacității noastre de a acționa altfel asupra sa.

Curînd după această „mărturisire”, „Ilie” și „Barbu” ne-au furnizat date din care reieșea că „Ferdinand” caută „să facă uitată” măsura luată asupra sa, dar pentru aceasta e preocupat în principal de depistarea „celui care a informat securitatea”. Surselor noastre le-a indicat să fie și ele mai prudente, să nu mai discute pe stradă, ci acasă la acestea, unde el va veni seara, „pentru a nu mai fi văzuți împreună”. Le-a mai spus că și pentru deplasările în orașele București și Călărași (unde întreținea legături cu un fost moșier și cu un fost ofițer superior în armata burgheză), nu va mai pleca cu autobuzul, ci cu autostopul, pentru a nu se mai afla cînd părăsește localitatea. Concomitent însă cu aceste măsuri și în mod progresiv, „Ferdinand” începu să facă din nou comentarii dușmănoase, să răspîndească diferite zvonuri tendențioase, aduse în urma contactelor sale cu legăturile din București și Călărași.

Reanalizînd dosarul de urmărire informativă deschis asupra fostului P.N.L.-ist, am ajuns la concluzia că e necesară o măsură mai eficientă. Am propus și s-a aprobat compromiterea lui „Ferdinand”. Sarcina luată asupra fostului ofițer superior, care, speriat, i-a cerut lui „Ferdinand” să-și rărească vizitele pe la el.

Prima măsură concretă pe care am luat-o asupra urmăritului a fost aceea de a exploata un conflict ivit la locul său de muncă și de a-l chema la miliție.

Iritat, crezînd că a fost reclamat de cel cu care se certase (B.C., fost șef de cuib legionar, fost informator al organelor noastre, abandonat ca nesincer), urmăritul a început să-l acuze pe acesta, apoi alte persoane cu care era certat sau care prilejuiseră necazuri familiei sale.

La plecarea de la miliție, „Ferdinand” a fost luat în filaj. S-a constatat că el a intrat la informatorul „Dane”, dar a rămas doar cîteva minute, a ieșit și a plecat acasă de unde a revenit la domiciliul informatorului peste o oră.

Efectuîndu-se în aceeași seară o întîlnire cu „Dane”, acesta ne-a relatat că prima dată „Ferdinand” nu îl găsisese acasă, dar îi lăsase vorbă prin soție să-l aștepte, pentru că are să-i spună ceva. Cînd a revenit, i-a povestit amănunțit că „fusesse chemat de cineva de la securitate”, i-a spus cu emfază că el s-a manifestat „plin de curaj”, i-a vorbit despre „ticălosul” de B.C., menționînd: „sînt unii care abia așteaptă să se întîmple ceva, ca să reclame”. Intrucît obiectivul a relatat ulterior și altele persoane aceleași fapte, noi am acționat în ideea ca B.C. să afle toate acestea, ceea ce a ascuțit conflictul dintre fostul P.N.L.-ist și fostul legionar. Indignat, B.C. a încercat chiar să se apropie de organele noastre „pentru a da explicații”. Și-a schimbat în orice caz complet atitudinea față de „Ferdinand”.

Cu S.M., alt element cu trecut politic ostil, despre care ne vorbise urmăritul, s-a procedat mai direct, chemîndu-l la miliție și atrăgîndu-i atenția asupra comportării pe viitor. Am lăsat desigur să „ne scape” unele cuvinte din care S.M. a dedus că „Ferdinand” ne-a vorbit despre el. De-a dreptul infuriat, S.M. a strigat: „Acum, fiindcă m-am supărat pe el, a început să facă pe corectul?! Am să v-arăt eu ce făcea acest om, care cu Gavrilă V. și cu fiul lui comentează dușmănos emisiunile noastre de la radio și televiziune. Cînd am mers acasă la el, a vrut să mă atragă și pe mine”.

La următoarea întîlnire, „Dane” arăta că S.M. a început să spună la toată lumea că știe acum de la cine adună securitatea informații. Îi sfătuisese chiar pe cei de față să se ferească de urmăritul nostru. Treburile începeau deci să iasă cum doream noi.

Nu ne-am oprit însă aici. Chiar a doua zi s-a discutat cu „Ferdinand”, arătîndu-i-se că lucrurile au devenit mai încurcate. I s-a cerut să relateze ce a făcut în perioada imediat anterioară și, sub pretextul că este ajutat să-și amintească, i s-a precizat o dată și o localitate unde fusese văzut — cu adevărat întîmplător — de ofițerul care avea cazul în lucru. Crezînd că a fost filat și că se știe totul, „Ferdinand” a relatat despre deplasările sale în alte localități, despre contactele avute cu alte persoane etc. Apoi discuția a fost întreruptă și i s-a fixat o oră, cînd urma să ne predea, scrise pe o coală de hîrtie, „alte aspecte”. La ora fixată, ofițerul a discutat întîi cu mai mulți cetățeni în apropierea casei obiectivului, apoi s-a scuzat și s-a îndreptat spre „Ferdinand”, care ieșise la poartă. I-a făcut semn să vină „într-un loc mai ascuns”, a discutat cu el cîteva momente și la despărțire a introdus o hîrtie în buzunar, „cît mai discret”.

După această întîmplare, „Ferdinand” a început să se ascundă de noi. Ceea ce ne-a dat posibilitatea să-i lăsăm vorbă printr-un vecin „de încredere și discret” să vină la miliție pentru a discuta.

Cu o altă ocazie, ofițerul l-a căutat pe „Ferdinand” la domiciliu, cînd știa că este plecat la București. Soției urmăritului — care s-a interesat

despre ce e vorba — i s-a spus că ar fi o problemă care se poate rezolva doar cu soțul ei. Cîteva ore mai tirziu, soția se întîlnea cu „Dane“ pe stradă și îi spunea enervată : „Azi a venit acasă la noi un ofițer de la securitate și l-a căutat pe bărbatu-meu. Așa-i trebuie ! Cine l-a pus să-și facă prieteni de la securitate ?“

Tot în această perioadă, informatorul „Ilie“ arăta că A.S., fost șef de cuib legionar, a spus textual : „„Ferdinand“ s-a schimbat în ultimul timp. La început și eu și el am crezut că lucrurile vor fi ca noi. Dar n-am rezistat... Ne-am dat pînă la urmă după lume“.

În același timp, „Ferdinand“ îi spunea lui „Ilie“ : „Nu mă mai interesează nimic, în afară de sănătate“.

Concomitent, informatorul „Dane“ relatează la mai multe întîlniri, că „„Ferdinand“ discută acum doar probleme mărunte (lucru remarcat și de alte persoane care se temeau altădată de comentariile și manifestările sale prea violente). Părăsește rar domiciliul, duce o viață retrasă“.

Într-o seară, ofițerul îl invită totuși pe „Ferdinand“ la miliție, unde i se asigură „o intrare discretă“ sub privirile unor persoane care îl cunosc și pe acesta și pe ofițer. „Ferdinand“, izbucnind atunci, i-a spus ofițerului că se află într-o situație de nu știe ce să mai facă ; oamenii îl cred informatorul securității, iar el gîndește să se mute în altă localitate. De mai multe ori, cu diverse argumente, l-a rugat pe ofițer „să facă în așa fel, ca să-l salveze“. I s-a spus și de data aceasta, că „vom mai vedea și o să mai discutăm“.

Totul este clar pînă aici. Pe „Ferdinand“ reușisem deci să-l compromitem chiar și în fața propriei soții.

Iată însă că la o întîlnire recentă cu informatorul „Dane“, acesta, făcînd o aluzie foarte transparentă la „Ferdinand“, și-a manifestat speranța că și pe viitor organele de securitate vor solicita doar sprijinul persoanelor serioase și loiale...

Acest final poate părea o încununare a reușitei noastre : Va să zică, pînă și informatorul care a contribuit la compromiterea lui „Ferdinand“ începe să creadă că e posibil ca urmăritul să fi fost recrutat de noi.

Analizînd însă cu mai multă atenție cazul, ne-am pus și o întrebare : Ce va gîndi informatorul „Dane“ și alți informatori reali și corecți cu noi, constatînd că „lumea vorbește“ azi de „Ferdinand“ — ieri a vorbit de altul — miine de altul, că ar fi „oamenii securității“ ? La ce concluzie vor ajunge informatorii noștri adevărați, cînd vor auzi cît de des sînt „desconspirați cei ce lucrează cu securitatea“ ?

Acesta este desigur un „revers al medaliei“ din care rezultă că mult uzitata metodă a compromiterii (prin lansarea unor versiuni potrivit căroră respectivele elemente ar fi informatorii noștri) este dăunătoare muncii cu rețeaua reală. Tocmai pentru că metoda a fost prea mult folosită.

Maior TUDOR COJOCARU
Locotenent-major ION TEODOREANU

ATENȚIE LA EDUCAREA COLABORATORILOR TINERI !

Cazul pe care îl prezentăm în articolul de față a pornit de la două scrisori expediate de tînărul B.M., elev la școala profesională din Roșiorii de Vede, postului de radio „Europa liberă“. În cuprinsul acestor scrisori, după ce solicita să i se expedieze cîteva discuri de muzică ușoară, autorul se lamenta prezentîndu-se drept „victimă“ a regimului socialist, „care nu oferă condiții de afirmare tineretului“ și încheia anunțînd că, dacă ar găsi „o soluție pentru a putea pleca definitiv din țară“ n-ar ezita s-o facă. Astfel de afirmații, mai deschise ori mai voalate, B.M. a făcut și în fața colegilor săi de clasă.

Cînd am intrat în posesia acestor materiale, ne-am pus în mod firesc întrebarea : Care sînt cauzele, factorii care îl conduc pe B.M. la asemenea concepții la cei 17 ani ai săi ? S-au emis ca ipoteze : influența mediului familial ; influența unor elemente din anturaj ; ascultarea emisiunilor unor posturi de radio străine.

Forma de lucru pe care noi am considerat-o propice rezolvării cazului a fost începerea urmăririi penale, în baza art. 223 alin. 1 C. pr. pen. În același timp s-au luat măsuri de urmărire informativă a lui B.M. și a anturajului său, fiind angrenate în acest proces de clarificare și unele cadre didactice. Am fost ajutați în acțiune și de tatăl învinuitului care, din proprie inițiativă, ne-a predat și o altă scrisoare care și-a dat seama că ne interesa. O găsisem printre caietele fiului său și, fapt demn de reținut, ne-a cerut sprijinul în direcția readucerii tînărului pe un drum sănătos.

În urma tuturor măsurilor întreprinse, am conchis că B.M. se afla sub influența emisiunilor postului de radio „Europa liberă“, pe care le audia frecvent.

În vederea stabilirii gradului de vinovăție, s-a dispus, conform actelor procedurale, efectuarea unei expertize medicale. S-a hotărât, de asemenea, efectuarea unei anchete sociale, de către autoritatea tutelară a Consiliului popular orașenesc Roșiorii de Vede.

În urma expertizei psihiatrice s-a stabilit că numitul B.M. prezenta un discernământ diminuat. Ca urmare, s-a dispus scoaterea lui de sub urmărire penală, luându-se măsura de siguranță, prevăzută de art. 112 lit. a C. pr. pen.

În anul 1971, ca urmare a perfectării acestor relații de control din partea noastră, dar și a încrederii de care se bucura în rîndul unor tineri din oraș, B.M. a fost introdus în rețea, în calitate de colaborator.

Pînă în vara anului 1972 a furnizat materiale cu valoare operativă despre unele elemente care erau în atenția noastră.

Totul părea în ordine, dar greșeala tocmai de aici a pornit. Gîndind că B.M. colaborează cu organele noastre „din dorința de a se reabilita“, ofițerul care îl avea în legătură nu a dus o muncă susținută de educare, pentru a-l face să înțeleagă gravitatea faptelor pe care le comisese, a-i cunoaște concepțiile etc. Scăpînd încet, încet de sub control, B.M. a reînceput să audieze emisiunile postului de radio „Europa liberă“ și cu timpul a revenit chiar la ideea plecării ilegale din țară.

În acest scop, în vara anului 1972, împreună cu L.S. — prin intermediul căruia a cunoscut pe unii tineri din orașul Caracal, județul Olt, suspecti de activitate potrivnică statului nostru — au format un grup cu intenția de a pleca ilegal din țară.

În această situație s-a realizat o intensă colaborare cu județul Olt și, în comun, s-au hotărît măsuri, s-au făcut analize și informări reciproce privitoare la stadiul situației operative.

În urma analizării cazului, a rezultat că tinerii grupați în jurul lui B.M. și L.S. prevăzuseră să-și procure pașapoarte false, ori să treacă la deturnarea unui avion, în care sens urmau „să-și facă rost“ și de armament.

Pînă la urmă tinerii au optat pentru încercarea de a-și procura pașapoarte false. În acest sens au apelat la numita E.D., o tînără căsătorită cu un cetățean originar din Olanda, cu care au discutat procedeul de a intra în posesia pașapoartelor.

Cei în cauză urmau să-i dea cîte două fotografii tip buletin, pe care femeia să le ducă în Olanda, pentru a reuși să obțină pașapoarte

pentru ei prin cunoștințele soțului său... În caz că nu reușea, E.D. urma să facă un popas în R.F.G., la München, și să meargă la postul de radio „Europa liberă“, la Cornel Chiriac sau Noël Bernard, pe care să-i informeze de intențiile grupului constituit în România și să le solicite sprijin. Ajunsă la München, E.D. urma să trimită o vedere pe adresa lui H.L., prin care să le comunice — în text convențional desigur — rezultatul acțiunilor ei.

Ajungînd într-un astfel de stadiu de evoluție a situației operative, s-a impus măsura prevenirii punerii în aplicare a planurilor concepute. În cooperare cu Inspectoratul județean Olt, s-au stabilit măsuri, în vederea destrămării anturajului și contracarării tuturor acțiunilor preconizate.

S-a prevăzut menținerea în contact organizat a numitului B.M. și împiedicarea lui, dar și a lui L.S. din Roșiorii de Vede, de a se mai deplasa în județul Olt. Am cooperat, în acest sens, cu compartimentele „S“ din județul nostru și din județul Olt, cunoscînd foarte bine semnificația scrisorilor lor. Aceleași măsuri au fost inițiate și de către Inspectoratul județean Olt.

Se impunea însă scoaterea din acțiune a informatorului (un tînăr din grup care ne furnizase majoritatea materialelor). În această situație, i s-a recomandat acestuia să redacteze o scrisoare către B.M., prin care să-i mărturisească niște „neplăceri“ cu părinții, să-i impute aceste neplăceri și să-l anunțe că renunță la a mai veni la întîlnirile lor, spre a avea liniște în familie.

De asemenea, avînd în vedere faptul că R.A., în prezent militar, cunoscuse intențiile lui B.M. și-l sfătuisese să renunțe la ele, s-a solicitat organului de contrainformații militare respectiv să discute cu R.A. astfel încît, în permisie, acesta să-l recontacteze pe șeful grupului și să se mențină pe poziția pe care o avusese.

În rezolvarea sarcinilor de destrămare, s-a cerut concursul organizațiilor U.T.C., al conducătorilor școlilor și al părinților. Am putea menționa în special sprijinul părinților care — în timpul discuțiilor ce s-au purtat, într-o sală de clasă, cu toți cei implicați în acest caz — s-au transformat în adevărați „anchetatori“ ai fiilor lor.

Se poate aprecia că măsura a fost eficientă și anturajul destrămat, deoarece măsurile luate ulterior prin diverse mijloace de muncă au confirmat ideea renunțării definitive la intenții evazioniste și hotărîrea celor în cauză de a se antrena în activități utile, de perspectivă.

Din relatarea pe scurt a acestui caz se desprind următoarele concluzii :

În primul rând, rezultă necesitatea informării cu maximum de operativitate a organelor de partid, U.T.C. și a conducătorilor școlilor, în cazul în care se dețin informații că elevii au alte preocupări ori sînt antrenați în activități potrivnice normelor de conviețuire socială.

Este apoi util ca prin rețeaua informativă din școli să se vizeze nu numai culegerea de informații, ci și crearea unui front larg de educație multilaterală. În acest scop, noi avem în vedere punctarea și recrutarea de informatori sau colaboratori din rîndul celor mai buni elevi la învățătură, capabili să înțeleagă bine politica internă și externă a statului, pentru a putea desfășura o activitate de influențare pozitivă discretă, dar eficientă. În același sens, trebuie orientată atenția informatorilor recrutați din rîndul cadrelor didactice, în general, asupra acelor elevi despre care deținem materiale că intenționează să desfășoare unele activități străine vieții școlare, chiar dacă aceste activități nu îmbracă un pronunțat caracter antisocial. (În cazul prezentat mai sus, doi dintre componenții grupului au fost dați în supravegherea unor cadre didactice ce predau științele sociale la școala respectivă, deși acei profesori nu fac parte din rețeaua noastră.) Un aspect esențial pentru ofițerii ce lucrează cu rețea din rîndul elevilor îl constituie necesitatea educării permanente a acestora. Trebuie ținut cont de lipsa lor de experiență și maturitate politică, motiv pentru care pot deveni ușor victime ale unor influențe străine de etica noastră socialistă, în cazul în care le indicăm să frecventeze anumite medii, dar nu-i pregătim temeinic, pentru a înfrunta influența de nesubestimat a respectivilor indivizi.

De aici și concluzia că odată cu procesul de educare trebuie luate și măsuri de verificare permanentă a acestei categorii a rețelei.

Ca o măsură de ansamblu, permanentă, se impune, desigur, continuarea pregătirii contrainformative, în rîndul elevilor și al cadrelor didactice, pregătire care trebuie desfășurată în forme variate, originale, atractive.

Locotenent-colonel **ALECSE OLTEANU**
Locotenent-major **ION PASCU**

DE LA BAPTIȘTI LA „TREZIȚII DOMNULUI”

Cum apar grupări dizidente ilegale în cadrul unor secte legale

Pe baza muncii informative desfășurate de către organele noastre, s-a desprins necesitatea continuării cu intensitate sporită a supravegherii informative generale în rîndul sectelor legale. În ultimul timp, pe raza noastră de activitate se constată că o serie de bapțiști se desolidarizează de activitatea legală, formînd grupări ilegale (dizidente), ca urmare mai ales a unor influențe externe, care caută să acrediteze ideea că sectele legale sînt „unelte ale comuniștilor în rîndul credincioșilor”.

Principalul aspect nefast al acestei activități îl constituie în special încercarea de indoctrinare mistico-religioasă a tineretului, pentru a fi astfel îndepărtat de la activitatea de muncă și de pregătire cultural-științifică; se vizează, de fapt, lipsa de interes pentru calificare, sacrificarea majorității timpului pentru rugăciuni, pînă la epuizare fizică sau delir, sădirea sentimentelor de ură la adresa orînduirii socialiste, care ar fi „un lucru al satanei”, și chiar trecerea la acțiuni dușmănoase față de acestea. Asemenea secte au apărut în zona noastră sub denumirea „Treziții Domnului” — pentru adulți, și „Copiii Domnului” — pentru tineret. Grupările s-au desprins din secta legală baptistă, cu ani în urmă. Inițiatorul lor a fost cetățeanul străin „Polak”, care a apărut pe raza județului Maramureș și a altor județe din Ardeal, prin 1962, cînd a început să propovăduiască în rîndul bapțiștilor legali „trecerea la o activitate mai duhovnică”. Ideea revendicativă ca aceste secte legale să ceară ieșirea de sub controlul statului, să poată să se adune unde vor și cînd cred de cuviință, fără vreo legătură cu instituțiile statului, viza de fapt obiective mult mai concrete de subminare a orînduirii noastre. „Polak” venise în țară legal, „în vizită la rude”, de cîteva ori. După stabilirea adevăratului scop al acestor vizite nu i s-a mai acordat viză de intrare în România.

Un alt reprezentant al acestei grupări dizidente a fost numitul „Witzman Anton”, de origine română, care emigrase legal în Occident,

ajunsesse în fruntea bisericii baptiste și venea des în România. Pe raza municipiului Sighetu-Marmației curentul dizident baptist inițiat de „Witzman Anton” și-a cîștigat aderenți mai ales din rîndul unor intelectuali baptiști. De pildă, „Năsturel”, un tînăr care a ajuns student la Facultatea de medicină din Cluj, a continuat să răspîndească ideile mistice printre studenți, fapt pentru care a fost demascat în public și exmatriculat. Revenind în Sighet, el s-a căsătorit cu „Nichifor Maria”, care împărțea aceleași idei și al cărei tată era fugit în R.F. Germania. „Năsturel” a început acum să-și expună „opiniile” în scrisori expediate în străinătate, în care, pe lângă afirmații denigratoare la adresa orînduirii noastre, furniza și date privitoare la starea de spirit în rîndul „credincioșilor”, care puteau fi exploatate în propaganda împotriva țării noastre. Totodată, el a încercat să aducă în țară, pe căi ilegale, lucrări mistico-religioase, cu conținut ostil orînduirii socialiste. Soția sa, „Nichifor Maria”, profesoară de chimie la o școală din Sighet, a încercat la rîndul ei să răspîndească ideii mistice, îndemnîndu-i pe elevi să nu participe la activitățile educative organizate de școală. Cînd activitatea dușmănoasă a celor doi soți a fost confirmată definitiv prin rețea și prin alte mijloace, s-a trecut la măsuri. „Năsturel” a fost avertizat, iar soția sa, **intrucit se primiseră împotriva ei mai multe reclamații de la părinți**, că încearcă să le transmită copiilor ideii retrograde care contraveneau programelor (fapt confirmat și de o inspecție școlară) a fost scoasă din învățămînt. La scurt timp cei doi au părăsit localitatea instalîndu-se în comuna natală a soției.

Cazul n-a fost singular. În atenția noastră s-au mai aflat și alte persoane care veniseră în contact cu ideile lui „Witzman Anton” și care au fost lucrate informativ fără să rezulte probleme deosebite.

În luna ianuarie a.c. ni s-a semnalat recrudescența grupării ilegale „Treziții Domnului”, al cărui personaj principal și de conducere era tot un fost baptist legal, pe nume „Moțoc”. Acesta venise în localitate prin anul 1972, de la Oradea, unde fusese predicator la biserica baptistă nr. 2 și se căsătorise tot cu o baptistă, din Sighet. În scurt timp, prin intermediul rudelor soției sale, el intră în legătură cu „Daniel” (grefier) și „Cornel” (student la Cluj), care îl determină să continue din umbră activitatea sub directa lor îndrumare. Se obțin astfel pe linie informativă date despre primele adunări ilegale, pe timpul nopții, la domiciliul lui „Moțoc”, la care participă uneori și cei doi, alături de alte persoane, în special tineri.

Din materialele obținute de la agentură — care între timp fusese întărită în acest sector — rezulta pericolul social deosebit al grupării, nu numai prin aceea că impunea exces în post și rugăciuni, la care îi obliga și pe copiii lor, dar mai ales prin faptul că nu respectau nici orele de odihnă (nopți la rînd se rugau) ceea ce făcea ca respectivii să aibă un

randament tot mai scăzut la locul lor de muncă. De altfel, „doctrina” grupării nega orice realizare a științei, îndemnînd la nesupunere față de legile țării.

Folosindu-se de o legătură pe nume „Vladu”, din Arad, „Moțoc” a căutat să atragă la adunările sectei și pe unii militari de la unitatea de grăniceri din Sighet. În acest sens, „Vladu”, avînd fiul tot baptist, încorporat la acea unitate, a venit în repetate rînduri în vizită la acesta, cu care ocazie l-a căutat și pe „Moțoc”. Acesta din urmă i-a oferit găzduire ori de cîte ori a venit la Sighet. „Moțoc” i-a cerut fiului lui „Vladu” să vină mai des pe la el și să aducă și pe alți prieteni ai săi de la unitate, cu care ocazie să organizeze discuții pe teme sectante, în scopul atragerii și a altor militari. La aceste reuniuni, de pe masa lui „Moțoc” nu lipseau niciodată băutura și mîncărurile. Mai mult, cînd unul dintre militari, șofer pe mașina unității, s-a plîns că unitatea nu are piese de schimb pentru mașina comandantului, cîțiva dintre membrii sectei i-au oferit 2000 lei pentru repararea mașinii, fără vreo specificație de restituire.

În cîteva rînduri „Moțoc” a fost semnalat că și la locul de muncă, unde era șef de echipă-instalatori, înceta lucrul și organiza discuții cu muncitorii din subordine, pe care încerca să-i indoctrineze.

Pe baza datelor obținute prin rețeaua informativă și pe alte căi, conducerea profesională a aprobat avertizarea celui în cauză, care s-a făcut de către noi în prezența conducerii întreprinderii unde respectivul era angajat. Pus în fața faptelor cunoscute, el nu le-a negat. El s-a angajat că va înceta cu activitatea sectantă ilegală și ca să-și dovedească sinceritatea ne-a relatat despre locuri unde a făcut adunări, în afara domiciliului său; despre alți aderenți din localitate sau din alte localități, cu care activa, cit și despre adunările unor secte legale la care a participat cu scopul de a le determina să activeze ilegal, în comunele Oncești, Sarasău și Vad; despre alte legături ale sale de la Arad și Bihor, care lucrează în locuri cu multiple posibilități de a intra în legătură cu eventuali emisari străini și a primi nu numai materiale de indoctrinare din afara țării dar și sarcini de a culege informații (date care au fost comunicate organelor de securitate respective).

Intrucit din informațiile pe care le-am obținut asupra activității lui „Moțoc” după avertizare nu au mai rezultat că face adunări la domiciliu și nici alte date, credem că în bună măsură avertizarea și-a atins scopul.

Locotenent-colonel ALEXANDRU BANC
Locotenent-colonel VASILE COZMA
Căpitan CONSTANTIN MEDRUȚ

MUNCA INFORMATIVĂ PE MARILE ȘANTIERE DE CONSTRUCȚII

Importanța deosebită ce o reprezintă activitatea care se desfășoară pe marile șantiere de construcții de pe raza județului Constanța, necesitatea de a cunoaște și preveni eventualele acțiuni ce s-ar pune la cale de către anumite elemente dușmănoase, ne-au determinat să trecem în primul rând la analiza particularităților existente, pentru ca, pe această bază, să începem organizarea și desfășurarea muncii informative.

De la început am pus un accent deosebit pe **documentarea ofițerilor**, atît în ceea ce privește investiția în ansamblul ei (la ce se referă, termen de dare în folosință, cu ce forțe se execută, ce mențiuni speciale prevede proiectul de execuție), cît și asupra potențialului tehnic al antreprenorului și al partenerilor în execuție.

În baza studiului făcut, s-au fixat și **punctele vulnerabile ce ar putea să apară pe toată perioada execuției**, a sectoarelor mai importante, stabilirea lucrărilor ascunse, asupra cărora să ne concentrăm mai mult atenția. Paralel cu această documentare s-a trecut la executarea de **verificări, studieri și recrutări din rîndul persoanelor care urmau să aibă tangență directă cu problemele care ne interesau** (atît de la constructor cît și de la beneficiar). În acest scop, am avut în atenție persoane din rîndul inginerilor, tehnicienilor și maiștrilor, în mod deosebit din categoria celor care își desfășurau activitatea în sectoarele de control tehnic de calitate, avizare proiecte, al diriginților de șantier sau care lucrau direct ori aveau tangență cu stațiile de preparare a betoanelor etc. De un real folos s-a dovedit orientarea noastră către persoanele salariate ale Băncii de investiții, care vin în contact direct cu șantierele de construcții.

Acordînd atenție documentării asupra modului de întocmire a proiectelor de execuție, a soluțiilor adoptate, folosind în mod judicios rețeaua informativă și sprijinul unor specialiști, am reușit să stabilim

unele „scăpări” și soluții necorespunzătoare care, neînălțurate, ar fi putut genera urmări deosebit de grave. Ilustrativ în acest sens este următorul exemplu :

La un moment dat, am fost sesizați de rețea că proiectul cu privire la executarea depozitelor de azotat de amoniu din portul Constanța are o serie de lacune, în sensul că nu se asigură un spațiu corespunzător de siguranță și se încalcă normele cu privire la cantitatea maximă de depozitare. Avînd în vedere gradul deosebit de periculos al produsului ce urma să fie depozitat, s-a trecut numaidecît la documentarea cazului respectiv. Verificările efectuate, atît prin rețea, cît și prin consultarea unor specialiști, au confirmat întocmai sesizările primite, rezultînd pericolozitatea executării depozitelor în acele condiții.

Fiind informată direcția centrală de linie, s-au luat măsuri, în urma cărora s-a trecut la refacerea proiectului, iar Ministerul Industriei Chimice a mulțumit în scris Ministerului de Interne, pentru sprijinul acordat. Situația respectivă apăruse în proiect datorită... unei erori de calcul.

Un caz similar a fost cel care ne-a fost semnalat la lucrările aferente docului de uscat din portul Constanța, unde proiectul inițial prevedea ca la una din construcții să se folosească o estacadă cu structură de rezistență metalică. Ulterior însă, Institutul de proiectări construcții de mașini a înaintat spre avizare modificarea proiectului inițial, propunînd o soluție de execuție care înlocuia structurile metalice, cu beton armat. Argumentația era că se va face o economie de circa 3 milioane lei, iar noua soluție era prezentată ca o inovație.

Dar, din informațiile primite de la rețea — verificate și prin consultarea altor specialiști — a rezultat că noua soluție nu-și are aplicabilitate în portul Constanța. Ea nu prezenta siguranță în exploatare, întrucît nu se ținuse cont de mediul marin, care are un puternic efect corosiv asupra betoanelor.

Direcția centrală de linie a trecut și în cazul acesta la o verificare (prin organele competente) a celor raportate de noi și în urma măsurilor întreprinse a fost prevenită adoptarea respectivei „inovații”.

Un alt aspect care a stat și stă în atenția noastră este acela de a verifica dacă **amplasamentul ales pentru un anume șantier de construcții este cel corespunzător, dacă s-au făcut studii geofizice temeinice** care să țină seama de particularitățile solului.

Ilustrativă în acest sens este situația amplasării unui nou depozit de produse petroliere, unde urmau să fie montate mai multe rezervoare cu capacități între 10 000 și 30 000 tone.

Dar chiar în zona amplasamentului stabilit, fuseseră executate, în timpul războiului, ample lucrări genistice de apărare. Fiind sesizați prin rețea asupra acestui fapt și rezultînd că studiul geofizic recent efectuat nu fusese făcut în mod corespunzător, am intervenit pentru ca — prin con-

ducerea întreprinderii și a proiectantului principal — să fie aprofundat acel studiu. Au fost descoperite astfel în subteran numeroase galerii, în care se mai găsea încă explozibil, galerii deasupra cărora ar fi urmat să se monteze rezervoarele de petrol...

Neajunsuri în proiectare au mai fost sesizate și în perioada executării lucrărilor de construcții montaj, ele fiind remediate prin informarea constructorului sau a beneficiarilor, care au solicitat proiectanților soluții corespunzătoare.

Activitatea desfășurată în cadrul supravegherii informative generale, cu sprijinul unor persoane cu pregătire corespunzătoare în domeniul construcțiilor, ne-a permis să cunoaștem și să prevenim o serie de aspecte care puteau afecta rezistența lucrărilor executate.

Astfel, prin conducerea Trustului de construcții industriale, s-a prevenit introducerea în elementele de rezistență a 41 bucăți piloni pentru fundații și a mai multor grinzi prefabricate de mari dimensiuni (care erau necorespunzătoare din punct de vedere calitativ), fapt pentru care conducerea trustului ne-a mulțumit.

Nu în puține cazuri, pe baza informațiilor primite și a verificărilor efectuate, au fost informate conducerile șantierelor de construcții despre o serie de fenomene apărute la stațiile de preparare a betoanelor, în sensul nerespectării întocmai a tehnologiilor de preparare sau a rețetelor de fabricație a betoanelor; a fost prevenită executarea necorespunzătoare a diferitelor lucrări de izolații, depozitarea necorespunzătoare a unor mari cantități de materiale de construcții, cât și abateri de la normele de protecția muncii și de pază contra incendiilor.

La aceste preveniri, o contribuție directă au avut-o unii informatori și colaboratori, care, ca urmare a instructajului făcut, a competenței profesionale pe care o au, atunci când au sesizat unele aspecte, au și intervenit, inițiind măsuri imediate de prevenire (după care l-au informat pe ofițer despre cele constatate și măsurile întreprinse).

Concluzia generală care se poate desprinde din exemplele prezentate este aceea că, acolo unde s-a muncit cu mult simț de răspundere, unde ne-am creat o rețea corespunzătoare, am cunoscut și astfel am putut interveni la timp pentru a fi remediate o serie de fenomene care, mai devreme sau mai târziu, s-ar fi soldat cu pagube.

Pentru că, trebuie spus, am avut și unele cazuri în care, neacordând atenție tuturor problemelor ce le ridică execuția lucrărilor de construcție (ca urmare a lipsei de informații, adică a unei rețele insuficiente, ori slab instruite) a fost posibilă apariția unor fenomene negative, cu consecințe asupra rezistenței construcțiilor. Desigur că neprevenirea unor asemenea fenomene a implicat cheltuieli suplimentare, în vederea remedierilor.

Nu am cunoscut, de pildă, că în timpul operațiunilor de glisare nu întotdeauna se execută în mod corespunzător rosturile de tasare, iar ulterior, în timpul exploatării, aceste deficiențe au condus la degradări parțiale.

În alte cazuri, ne-am preocupat prea puțin de modul cum se realizează măsurile speciale cu privire la execuția lucrărilor de canalizare, măsuri impuse de natura specifică a solului dobrogean (macroporic, foarte sensibil la înmuiere). Și nu o dată s-au făcut simțite tasări accentuate și neuniforme.

Făcând analiza modului cum ne-am desfășurat pînă în prezent activitatea de cunoaștere și de prevenire în domeniul construcțiilor, au rezultat unele concluzii, dintre care le redăm aici pe cele mai importante:

Fiecare etapă de dezvoltare a activităților de construcții trebuie să constituie un prilej de analiză a modului de amplasare și a competenței profesionale a rețelei. Este necesar să fie studiate și aplicate forme operative de legătură, astfel încît informațiile să ne parvină în timp util, indiferent de ocaziile ce se pot ivi.

Trebuie să se realizeze o instruire detaliată asupra modului cum, în anumite situații, persoanele din rețea vor interveni direct pentru a preveni aplicarea în practică a unor soluții necorespunzătoare sau executarea de lucrări ce nu concordă cu prevederile proiectelor de execuție.

În afara acestor aspecte, care se referă direct la munca cu rețeaua informativă, s-au mai desprins cîteva concluzii referitoare la **necesitatea de a se acorda o permanentă atenție modului de remediere a deficiențelor** semnalate și de a se insista acolo unde se târăgănează remedierea. Tocmai în astfel de situații trebuie adîncite verificările, pentru a se stabili cu certitudine dacă unele fenomene negative care apar nu sînt consecința unor acțiuni dușmănoase.

Sînt importante și alte aspecte, ca de exemplu: **menținerea unor relații strînse cu factorii de conducere**, atît de la constructor, cît și de la beneficiar, **o muncă susținută de atragere în rezolvarea diferitelor probleme a unor specialiști**.

Considerăm că experiența acumulată în acest sector de activitate, învățămintele și concluziile trase din activitatea desfășurată pînă în prezent ne vor permite să putem duce la îndeplinire sarcinile deosebite ce ne revin în marile lucrări de construcții ce vor începe pe teritoriul județului Constanța: sistemul de navigație Dunăre-Marea Neagră, extinderea noului port Constanța, Combinatul petrochimic.

Locotenent-colonel MARIN NISTOR

Eficiența muncii informativ-operative în domeniul prospecțiunilor și explorărilor geologice

Intensificarea activității de prospecție geologică implică creșterea investițiilor alocate de stat în acest domeniu, precum și antrenarea la lucrările ce se execută a unui număr însemnat de persoane. Aceste două aspecte trebuie, în primul rând, avute în vedere de către organele de securitate, deoarece în rândul noilor angajați sînt și elemente cunoscute în evidențele organelor noastre cu antecedente politice sau penale care pot profita de specificul muncii din obiectivele geologice pentru a se deda la acțiuni ce ar prejudicia economia națională. (Practic, consecințele pe care le pot avea erorile în aprecierea rezultatelor unor prospec-

țiuni geologice nici nu pot fi calculate.)

În vederea creșterii eficienței muncii de securitate în unitățile geologice deservite pe raza județului Hunedoara, am acordat o atenție deosebită formării, instruirii și dirijării rețelei informative în raport de trăsăturile caracteristice ale acestor unități — locuri de muncă dispersate pe suprafețe întinse și la distanțe mari de sediul întreprinderii; lucrări de cercetare complexe: foraje, săpări de puțuri, galerii; fluctuații mari de personal, îndeosebi din rândul muncitorilor; posibilitatea colectării necorespunzătoare a probelor și ca urmare obținerea unor

rezultate neconforme cu realitatea etc.

Formarea și dispunerea rețelei s-a efectuat ținîndu-se seama de aceste particularități. Astfel, pentru a putea executa o supraveghere informativă generală eficientă a locurilor de muncă, unde se execută atît lucrări miniere, cît și cercetări geologice sub aspectul conținutului de substanță minerală utilă, s-au efectuat recrutări atît din rîndul personalului minier (ori de la sonde) cît și din rîndul geologilor, acordînd atenție îndeosebi celor care prin atribuțiile lor de serviciu au sarcina de a urmări, verifica și recepționa lucrările, de a colecta probele și a le prezenta la analiză. În fiecare comisie de recepție, am avut grijă ca să existe cîte o persoană din rețea, sau o persoană instruită pentru a ne sprijini.

Un rol important în organizarea muncii informative în obiectivele de prospecțiuni și explorări geologice îl are sistemul de legătură cu rețeaua informativă, deoarece de primirea informațiilor cu maximă operativitate depinde întreprinderea în timp util a măsurilor ce se impun, pentru prevenirea unor pagube materiale.

Particularitățile mai sus-amintite din sectorul geologic — mai ales dispersarea unor locuri de muncă la distanțe mari de sediul întreprinderii — au impus crearea unei rețele de rezidenți. Pentru această activitate au fost selecționați ingineri, maiștri și tehnicieni de la sediul întreprinderii, care, prin natura atribuțiilor

de serviciu, se deplasează destul de frecvent în unitățile și subunitățile geologice, desfășurînd activitate de îndrumare, control și sprijin. Tot pentru calitatea de rezidenți am recurs și la ajutorul unor foști ofițeri de securitate care lucrează în sectorul geologic și au experiență în munca informativă.

Întîlnirile cu o parte din rețeaua informativă din legătura directă a ofițerilor se stabilesc în funcție de deplasările făcute de informatori la sediul întreprinderii, pentru rezolvarea unor probleme de serviciu. Este folosit, de asemenea, sistemul legăturii impersonale cu unii informatori și colaboratori (căsute poștale sau, pentru comunicarea unor date importante, convorbiri telefonice convenționale).

În centrul atenției noastre se află în permanență acele persoane care sînt cunoscute cu antecedente politice sau penale, fie pentru infracțiuni contra securității statului, fie pentru fapte penale de drept comun. Pentru aceasta, lunar îi verificăm pe noii angajați la organele de evidență ale Ministerului de Interne din județul unde s-au născut și au domiciliul. Procedînd astfel, reușim să avem o situație la zi, să asigurăm supravegherea informativă a elementelor cunoscute cu antecedente și să prevenim eventuale fapte infracționale la care s-ar putea deda.

În obiectivele geologice ne-am orientat în direcția obținerii de informații nu numai despre elementele selecționate în baza de lucru, ci și

despre cele aflate în evidența generală (a organelor de securitate și a celor de miliție), spre a putea cunoaște situația prezentă a acelor persoane.

Întregii munci de securitate în obiectivele geologice i s-a imprimat un puternic caracter preventiv, reușind ca, pe baza informațiilor obținute, să înlăturăm unele stări de lucruri necorespunzătoare cu repercusiuni asupra desfășurării lucrărilor geologice și a dării în exploatare a unor noi zăcăminte.

Astfel, din supravegherea informativă desfășurată în cadrul întreprinderii de prospecțiuni și explorări geologice Deva, rezultase, în anul 1971, o semnalare referitoare la modul defectuos în care fosta întreprindere de foraj și lucrări geologice speciale din București a efectuat prospecțiunile geologice în zona Roșia Poieni din Munții Apuseni, în sensul că probele de la lucrările de foraj fuseseră analizate unilateral din punct de vedere al conținutului lor (de aur și argint), neluându-se în considerare prezența și a altor substanțe minerale utile, îndeosebi cupru. Întrucât conținutul în aur și argint al probelor geologice analizate de întreprinderea menționată era foarte redus, se intenționa închiderea lucrărilor de șantier.

Asupra acestei situații au fost informate organele de partid, iar informatorii folosiți în acest caz au primit sarcina să efectueze reanalizarea probelor în cadrul I.P.E.G. - Deva. Rezultatul a fost pozitiv, constatându-se

un conținut mediu de 0,54% cupru, zinc, plumb, molibden etc., ceea ce a determinat I.P.E.G. - Deva să intensifice lucrările de cercetare geologică.

Pe baza rezultatelor obținute, s-a elaborat un proiect geologic, în vederea punerii în exploatare a zăcămintului de la Roșia Poieni, evaluat la peste un miliard tone minereu cuprifera.

Prin lucrările de foraj executate în această zonă, s-a observat creșterea constantă a zăcămintului de cupru odată cu adâncirea forajelor, existind posibilitatea exploatării zăcămintului prin carieră, cu o mare eficiență economică. Rezultatele obținute în cercetarea și determinarea acestui zăcămint au fost apreciate de conducerea superioară de partid, hotărându-se ca până în anul 1977 să se dea în exploatare, odată cu punerea în funcțiune și a uneia din cele mai moderne uzine de preparare și prelucrare a cuprului.

Acordând atenție informațiilor obținute despre modul în care sînt evaluate rezultatele cercetărilor geologice inițiale în zonele prospectate, organele noastre au reușit să prevină cheltuirea de fonduri în unele cazuri în care se preconiza executarea unor lucrări geologice de amploare, deși situația concretă existentă în teren nu impunea acest lucru.

De exemplu, la începutul acestui an, informatorul „Bucur” ne-a sesizat faptul că în zona auriferă Hondol-Coranda urmează să se efectueze lucrări geologice pentru care, conform proiectului întocmit, trebuie să

se aloce investiții în valoare de peste 5 milioane lei. Informatorul respectiv a arătat că, din analiza probelor culese pînă la acea dată, rezultă că zăcămintul din această zonă este foarte sărac, avînd conținut de aur neînsemnat.

Luîndu-se legătura de către noi cu factorii de răspundere din cadrul I.P.E.G. - Deva, s-a reanalizat procentul menționat și stadiul lucrărilor geologice executate, hotărîndu-se aplicarea unor metode de prospectare prin sonde orizontale pe galerii, reducîndu-se investiția la circa 300 000 lei. În acest caz, organele noastre, acționînd în mod operativ, au putut preveni cheltuirea inutilă a unor fonduri de investiții pentru lucrări neavenite.

În cadrul supravegherii informative generale efectuate pe șantiere, sursele de informare sînt dirijate și în direcția obținerii de date în temeiul cărora să se poată preveni situațiile negative ce apar, de natură să constituie impedimente în desfășurarea normală a lucrărilor.

În acest sens, menționăm cazul apărut în primăvara acestui an la șantierul Hondol, unde, la un puț central, din cauza uzării pompelor de evacuare, nivelul apelor subterane a crescut simțitor, punînd în pericol toate lucrările miniere din subteran. Verificînd această informație, s-a mai constatat că la debitul mare de apă existent, pompele respective, chiar dacă ar fi fost în stare perfectă, nu ar fi înlăturat pericolul inundării lucrărilor din sub-

teran. Cu acest aspect s-a sesizat conducerea I.P.E.G. - Deva, trimițîndu-se de urgență specialiști, care au montat pompe de mare capacitate, prevenindu-se astfel o eventuală inundare a minei.

Am prezentat aceste cîteva exemple spre a reliefa eficiența muncii informative în obiectivele geologice, în cazul în care informațiile obținute sînt verificate și exploatate în mod operativ.

În cazurile cînd, din informațiile verificate primite de la rețeaua informativă din unitățile geologice au rezultat aspecte care intruneau elementele constitutive ale unor infracțiuni de drept comun, acestea au fost semnalate operativ organelor competente din procuratură sau miliție.

Considerăm că se poate desfășura o muncă informativ-operativă pe deplin eficientă în unitățile geologice numai dacă ofițerul care asigură informativ astfel de obiective este temeinic documentat și cunoaște toate lucrările de cercetări existente cît și cele ce urmează a se ataca, scopul acestora, măsurile ce urmează a se lua, personalul ce trebuie antrenat în executarea lor.

Documentarea ofițerului implică un studiu atent și permanent al situației operative din obiectiv, în raport de evoluția căreia să-și amplaseze rețeaua informativă, să o instruiască și să o dirijeze în mod concret în contextul sarcinilor specifice muncii din acest domeniu de activitate.

Maior IOAN BREAZU
Căpitan EMILIAN LUCHIAN

Cîteva procedee folosite de Serviciul de informații britanic în scopul inducerii în eroare a contraspionajului român

(Există o activitate de contra-contraspionaj?)

Organele române de contraspionaj se confruntă cu multe servicii de informații, unul dintre cele mai perfide și mai experimentate fiind cel britanic. Potrivit concepției acestuia, contraspionajul advers trebuie să „aibă de lucru”, să fie cît mai ocupat, să-și disperseze eforturile în cît mai multe lucrări care nu vor duce la

nici un rezultat, să fie supraaglomerat cu cazuri fără importanță sau — situație „ideală” — să se afle pe piste false.

Datele pe care le deținem permit să se tragă concluzia că unele dintre procedeele prin care Serviciul de informații englez încearcă să pună pe piste false contra-spionajul român sînt :

Trimiterea în România a unor cadre sau agenți despre care spionajul englez știe că sînt cunoscuți ca atare de contraspionajul român

Unul din cele mai ilustrative cazuri este „Tracy”, fost ofițer de informații în cadrul misiunii militare britanice în perioada imediat postbelică, demascată ca spion, deci desconspirat. În ultimii ani pe „Tracy” l-a cuprins un dor suspect de România și a început să-și petreacă concediile în țara noastră, numărul de persoane contactate sau recontactate cu aceste ocazii fiind de ordinul sutelor. Verificările efectuate asupra acestora au dovedit însă că marea majoritate erau lipsite de importanță, dar, pînă a se ajunge la această concluzie, s-a depus un mare volum de muncă. Ser-

viciul de spionaj britanic sconta, probabil, că toate acestea vor face obiectul unor preocupări intense, pe termen lung, blocînd astfel o parte a forțelor noastre.

O activitate similară desfășoară și „Wring”, un alt cadru al spionajului britanic ; asupra calității sale de ofițer de informații nu există dubii.

Activitatea unora dintre acești agenți și cadre este uneori destul de suspectă, alteleori ne semnificativă, însă chiar și prezența lor în țară este suficientă pentru a ne da de lucru.

Crearea de suspiciuni asupra unor persoane care nu au nici un fel de legături cu spionajul britanic

Iată un caz mai reprezentativ : într-un interval de numai trei luni, o pretinsă instituție culturală britanică a intrat în corespondență cu circa 2 000 cetățeni români. „Generozitatea” — cu totul neobișnuită

pentru englezi — prin care se ofereau gratuit materiale de specialitate atîtor oameni, a impus verificări. Surpriza a fost mare : cîteva scrisori aveau, pe lîngă textul obișnuit, un text invizibil (seris cu indigou

alb), care părea a avea un conținut convențional.

Pornind de la presupunerea că organele române controlează corespondența externă, englezii au scontat probabil că vom descoperi cel puțin una din aceste scrisori și din acel moment toate cele 2 000 de persoane (sau măcar o parte) vor intra în atenția noastră.

Verificarea efectuată asupra persoane-

lor cărora li se trimiseseră scrisori cu text invizibil a dus la constatarea că unele dintre acestea (mai ales elevi etc.) nu avuseseră niciodată contact cu Anglia. Din circumstanțele generale ale cazurilor (vîrstă, preocupări, acces la date secrete etc.) rezulta că presupunerea potrivit căreia acestea ar putea avea legături cu spionajul britanic era lipsită de temei.

Dirijarea unor agenți pentru a intra în contact cu noi

Nu este prea mare numărul cazurilor în care cetățeni englezi s-au oferit să dea informații ; procedeul pare prea simplist. Au fost însă situații în care persoane, care veneau în România motivat, nu desfășurau activitate împotriva noastră, dar prin trecutul sau situația lor actuală „tentau” în mod deosebit. Ei nu au venit niciodată, cel puțin aparent, în întîmpinarea dorinței noastre, dar evoluția ulterioară a lucrurilor a dus la concluzia că englezii ne puseseră la dispoziție niște candidați „ideali”, care întruneau suspect de multe condiții pentru a fi contactați.

Încă de la primele contacte, aceștia au manifestat „bunăvoință”, au acceptat discuții pe baza unor probleme concrete ale muncii informative, ba mai mult, pentru a deveni „mai interesați”, au relatat despre întîlniri cu ofițeri ai spionajului sau poliției britanice.

Analiza ulterioară a „informațiilor” date de aceștia a dus la constatarea că : unele sînt atît de generale încît s-ar potrivi oricărui serviciu de spionaj, altele sînt reale, dar cunoscute sau de importanță redusă, unele sînt imposibil de verificat, iar altele false.

Cazul lui „Mark”, cetățean britanic de origine română, este, credem, relevant. El venea frecvent în România cu diverse afaceri, iar comportamentul său era ireproșabil. Luîndu-se măsuri de verificare a sa nu au rezultat nici un fel de suspiciuni

că ar avea legături cu spionajul britanic, în plus, posibilitățile sale pe linia muncii de contraspionaj păreau foarte bune.

Intrîndu-se în contact cu „Mark”, s-a remarcat deosebita sa „amabilitate” ; accepta contactul, ba mai mult, avea și „inițiativă” ; la una din întîlniri a relatat că ar fi fost contactat de un ofițer al contraspionajului britanic, care l-a chestionat asupra relațiilor sale cu unii cetățeni români aflați la post în Anglia (ce discuții a purtat cu ei, dacă aceștia s-au interesat de secrete de la locul său de muncă, dacă i-au cerut să scoată documentație tehnică, planuri sau fotocopii ale acestora etc.).

Informația era verosimilă — „Mark” se afla într-adevăr în relații cu cetățenii români în cauză — dar era greu de verificat. Neputîndu-se stabili dacă discuția cu ofițerul britanic avusese într-adevăr loc și mai ales conținutul acesteia, s-a trecut la verificarea unor „amănunte”, scăpate din vedere de „Mark”.

Rezultatul a fost concludent : în perioada în care ar fi trebuit să aibă loc contactele lui „Mark” cu cei doi cetățeni români — în legătură cu care avusese loc pretinsul interogatoriu — unul dintre ei nu se mai afla în Anglia. Ori „Mark” ne relatase că s-ar fi străduit să-l convingă pe ofițerul englez că era vorba de relații pur personale și nu de „legături de natură informativă”.

În baza acestei informații, contactul a fost reevaluat.

Intrarea în contact cu persoane pe care le suspectează de a fi informatori ai noștri

Uneori, asupra acestor persoane s-a acționat în direcția determinării să recunoască eventuala legătură cu organele noastre, dar în alte cazuri s-a procedat mai subtil: au fost tratate „cu încredere”, li s-au pus întrebări și li s-au făcut „confidențe” din categoria celor care nu se fac decât unor persoane asupra loialității și discreției cărora există certitudine. Dacă persoanele respective au manifestat bunăvoință, li s-au cerut informații „mai precise”, li s-au indicat „suspecți”, li s-a făcut „instructaj” etc.

Numitul „Virgilescu” este suspectat de contraspionajul englez că lucrează cu noi; asupra acestui aspect nu există dubii. Englezii caută pe mai multe căi să verifice acest lucru.

Și totuși, pe de altă parte, organele de informații britanice au intrat în contact cu el, tratându-l cu multă „încredere” și flăindu-l. Comportamentul ofițerilor englezi care discută cu el nu lasă să se înțeleagă că l-ar suspecta de legături cu noi.

El a fost întrebat de mai multe ori asupra unor cetățeni români, lăsându-se im-

presia că se încearcă o verificare a acestora. Mai mult, i s-au dat sarcini și pentru unii cetățeni britanici care vin în România. Uneori este întrebat despre o altă categorie de „suspecți”; foști cetățeni români stabiliți în Anglia.

Este evident că și pe această cale spionajul englez încearcă să creeze o imagine falsă privind metodele sale de lucru și să ne determine să acționăm într-un fel sau altul asupra unor persoane.

Mai există și o altă posibilitate: englezii pornesc de la premisa că ceea ce este suspect pentru ei, ar putea fi luat drept bun pentru alții, așa că nu este exclus că printre persoanele „suspecte” care sînt indicate lui „Virgilescu” să fie agenți ai spionajului britanic pe care acesta încearcă să ni-i pună în atenție, în scopul pătrunderii în rețeaua noastră.

Nesăzită la timp, procedeul ar putea fi periculos și din alt punct de vedere. Dacă persoana în cauză este într-adevăr în legătura noastră, se pot scurge date privind obiectivele și persoanele asupra cărora ducem acțiuni de dezinformare.

Încălcarea cu bună știință a unor reguli ale muncii informative

Este vorba de „greșelile” comise cu premeditare pentru a ne da posibilitatea să intrăm în posesia unor „informații”.

Ar fi greu de interpretat astfel acțiunea unui cetățean britanic, aflat de mai mult timp în România, care a transmis în Anglia, prin circuitul poștal obișnuit, scrisori cu text elar în care se făceau referiri directe la organele de securitate și la ceea ce presupunea el a fi acțiunea acestora asupra unui alt cetățean englez.

Expeditorul acestor scrisori este un element versat, cu experiență în munca de informații, cunoscător al metodelor acestei munci, inclusiv folosirea controlului secret al corespondenței; de altfel, pentru

transmiterea anumitor corespondențe el folosește curierul.

Circumstanțele concrete ale cazului duc la concluzia că a încercat să determine din partea organelor noastre o reacție care să-i confirme unele presupuneri.

Procedeele relevate mai sus — nu singurele folosite de spionajul britanic — au ca obiectiv principal inducerea în eroare a contraspionajului român. Dar problema nu se reduce la atât. Nu este exclus, ca unii agenți englezi, chiar descoperiți sau cunoscuți organelor noastre, să fie folosiți și pentru alte misiuni. Situația este complexă și trebuie tratată ca atare.

Căpitan NICOLAE CALUGĂRIȚA

DOCUMENTAR

Unele considerații privind utilizarea imunităților și privilegiilor diplomatice pentru culegerea de informații secrete

Extinderea relațiilor diplomatice, consulare, comerciale tehnicoștiințifice ale R. S. România cu alte state a avut drept urmare creșterea numărului misiunilor diplomatice, consulare și comerciale, sporirea numărului cetățenilor străini care se bucură de privilegii și imunități diplomatice pe teritoriul țării noastre. Țara noastră întreține relații diplomatice și consulare cu peste 110 state și are schimburi economice și comerciale cu peste 100 țări, dintre care cu peste 60 pe baza unor acorduri interguvernamentale, iar relații culturale bilaterale cu peste 100 state.

În prezent, se află în România peste 700 diplomați împreună cu familiile lor. În R. S. România lucrează, de asemenea, experți și funcționari ai organizațiilor specializate O.N.U. (F.A.O., B.I.T., Centrul de informații O.N.U. etc.) care, de asemenea, se bucură de imunități și privilegii diplomatice.

Prezența și activitatea permanentă timp mai îndelungat în patria noastră (3—5 ani) a unui mare număr de cetățeni străini care beneficiază de imunități și privilegii diplomatice și a familiilor lor, a raporturilor lor cu cetățenii români, cu conaționalii lor și cu cei ai statelor terțe, ridică numeroase probleme care au fost reglementate prin acte normative interne¹⁾ și prin convenții internaționale²⁾, la care România este parte.

¹⁾ V. Legea nr. 23/1971 privind apărarea secretului de stat și H.C.M. nr. 18/1972 privind raporturile organizațiilor socialiste și cetățenilor români cu misiunile diplomatice, oficiile consulare, organizațiile sau reprezentanțele străine și cetățenii străini.

²⁾ V. Convenția cu privire la relațiile diplomatice, încheiată la Viena, la 18 aprilie 1961, ratificată de R. S. România prin Decretul nr. 566/1968.

Spionajul, prin canalele diplomatice, la adăpostul imunităților și privilegiilor diplomatice, este unul din cele mai uzitate mijloace de informare și observare folosite de statele imperialiste. Nu întâmplător unii specialiști în domeniul dreptului internațional, referindu-se la diplomați, i-au numit „spioni onorabili”.

De aceea, cunoașterea statutului juridic al personalului diplomatic acreditat în țara noastră, a drepturilor și obligațiilor ce le au, ne vor ajuta să ne orientăm mai bine în muncă.

Stabilirea de relații diplomatice între două state, precum și rangul misiunilor respective au loc pe baza consimțământului mutual al statelor. Misiunea diplomatică constituie o entitate distinctă din punct de vedere juridic, fiind titulară de drepturi și obligații.

Potrivit art. 3 din Convenția de la Viena cu privire la relațiile diplomatice, din 18 aprilie 1961, funcțiile misiunii diplomatice sînt:

- a reprezenta statul acreditant în statul acreditar;
- a ocroti în statul acreditar interesele statului acreditant și ale cetățenilor săi, în limitele admise de dreptul internațional;
- a duce tratative cu guvernul statului acreditar;
- a se informa prin toate mijloacele licite despre condițiile și evoluția evenimentelor din statul acreditar și a raporta cu privire la acestea guvernului statului acreditant;
- a promova relații de prietenie și a dezvolta relațiile economice, culturale și științifice între statul acreditant și statul acreditar;
- exercitarea funcțiilor consulare (cînd nu există organe consulare care să exercite independent asemenea atribuții).

În scopul îndeplinirii acestor funcții fundamentale, trebuie privite și înțelese activitatea și preocupările misiunii diplomatice și a membrilor ei, precum și privilegiile și imunitățile care le sînt conferite tocmai în vederea facilitării misiunii lor, între care funcția de informare și observare ocupă un loc deosebit.

Serviciul de informații al unui stat occidental definea astfel sarcinile spionilor ce utilizează imunitățile diplomatice:

- a) observarea directă a obiectivelor militare, politice, economice, ambianța etc.;
- b) culegerea de informații din toate domeniile (inclusiv securitatea și contraspionajul);
- c) ajutorul dat culegerii orientate de informații prin cetățenii statului respectiv, care în diverse moduri sosesc în țara în cauză;
- d) sprijinirea culegerii de informații pentru documentația deschisă și documentația de lucru a centralei.

În instrucțiunile respective se arată necesitatea culegerii orientate de informații, după un plan anume stabilit, prin intermediul agenților, concluzionîndu-se că un post care nu recrutează agenți „este un post care moare”.

Îndeplinirea acestor sarcini este facilitată de imunitățile și privilegiile de care se bucură spionul respectiv.

Drepturile speciale de care beneficiază misiunile diplomatice și personalul lor — denumite imunități și privilegii diplomatice — au rațiunea de a crea cadrul juridic, siguranța necesară desfășurării activității acestor misiuni, ca organe de reprezentare și relații externe ale statelor și nu de a crea avantaje unilaterale unor persoane.

Prin imunități diplomatice se înțelege un ansamblu de drepturi acordate misiunilor diplomatice și diplomaților, o exceptare a persoanelor care exercită activitate diplomatică și a bunurilor lor de la jurisdicția penală și civilă a statului acreditar (unde își exercită funcțiile).

Privilegiile sînt anumite avantaje juridice acordate agenților diplomatici ca: scutiri de impozite, de taxe vamale, dreptul de a folosi drapelul de stat, stema națională etc. Cutume străvechi atestă faptul că solii (diplomații) s-au bucurat de drepturi deosebite și tratament special pe teritoriul altui stat, deși au existat și mai sînt și în prezent cazuri cînd aceștia au fost uciși, arestați, răpiți etc.

În ce constau imunitățile și privilegiile acordate misiunilor diplomatice și membrilor lor și cum sînt utilizate de către aceștia pentru desfășurarea unor activități ilicite împotriva statului român, îndeosebi pentru culegerea de informații secrete?

Inviolabilitatea misiunii diplomatice și a persoanei agentului diplomatic este considerată ca o imunitate fundamentală. Statul de reședință nu are dreptul să violeze localurile, arhivele, documentele misiunii, locuințele și mijloacele de transport ale membrilor acesteia și nu este îndrituit a lua vreo măsură de constrîngere împotriva vreunui agent diplomatic, decît dacă acesta este prins în flagrant.

Accesul autorităților statului de reședință în localurile misiunii diplomatice este permis numai cu consimțământul șefului acesteia, în caz de incendiu, inundații, epidemii etc. Se cunosc numeroase cazuri în decursul timpului cînd asemenea împrejurări au fost utilizate sau organizate pentru a pătrunde în localul unor misiuni diplomatice.

Pe de altă parte, misiunea diplomatică nu trebuie să utilizeze localurile și mijloacele sale de transport într-un mod incompatibil cu scopurile sale (depozite de armament, de materiale subversive, pentru ascunderea unor persoane urmărite de autoritățile locale etc.).

Statul acreditar este, de asemenea, obligat să asigure protecția misiunii diplomatice, să împiedice invadarea sau deteriorarea localurilor ei, tulburarea liniștei sau micșorarea demnității acesteia. Este o protecție specială, ce se acordă misiunilor diplomatice și diplomaților și decurge din inviolabilitatea lor. Astfel se explică măsurile prevăzute de organele de securitate în cadrul acțiunii „arta”, pentru a proteja localurile misiunilor diplomatice, a preveni răpirea, asasinarea de diplomați. Este

cunoscută situația lui Vladimir Rolovici, ambasadorul iugoslav în Suedia, împușcat în anul 1971 de către o bandă de fasciști-ustași, în sediul misiunii, sau a ambasadorului S.U.A. în Sudan, împușcat în 1973 de un comando palestinian. Actele teroriste îndreptate împotriva membrilor misiunilor diplomatice angajează răspunderea internațională a statului acreditat și înăspresc raporturile dintre statele respective.

Statul acreditat ocrotește, de asemenea, comunicarea liberă a misiunii în scopuri oficiale, prin toate mijloacele de comunicare potrivite, inclusiv curierii diplomatici și mesajele în cod și cifrate. Misiunea nu poate instala și utiliza un post de radio-emisie, decât cu asentimentul statului acreditat. Valiza diplomatică nu trebuie să fie nici deschisă, nici reținută, cu toate acestea au fost și sînt numeroase cazurile de furturi și dispariție a valizelor diplomatice, de răpire a unor curieri diplomatici.

Statul acreditat scutește pe agenții diplomatici de orice serviciu public, indiferent de natura sa și de sarcinile militare ca : rechiziții, contribuții și incartiruri militare etc.

Prin natura preocupărilor lor, spionii ce utilizează acoperirea diplomatică intră în relații în mod oficial și neoficial cu cetățenii români din cele mai diverse categorii sociale, căutînd să cultive raporturi cu cei care prin poziția, funcția și profesia ce le au prezintă interes.

În legătură cu utilizarea recepțiilor în scopuri informative, unul din spionii camuflați într-o misiune diplomatică la București a afirmat : „Eu mă duc la recepții nu pentru a mă distra sau bea, ci pentru a culege informații”.

Înființarea și funcționarea bibliotecilor pe lângă unele misiuni diplomatice (S.U.A., Franța, Italia) facilitează realizarea de legături susceptibile de a fi exploatate în scopuri informative, paralel cu intensificarea înrîuririi ideologice exercitate asupra celor care participă la activitățile acestora. Sectoarele cultural, presă, economic etc. sînt considerate acoperiri utile pentru desfășurarea unor acțiuni ilicite.

În privința surprinderii diplomaților-spioni în zonele interzise, trebuie menționat că aceștia, de regulă, susțin că nu au observat semnele indicatoare care interzic accesul. În aceste împrejurări, organele de contraspionaj în colaborare cu cele de contrainformații militare și cu organele de stat locale trebuie să întocmească actele procesuale legale, adică procesul verbal constatator, în care să descrie, pe scurt, împrejurările în care diplomatul, însoțitorii săi (marca și numărul autovehiculului folosit) au pătruns în zona interzisă, activitățile ce le-au desfășurat (fotografieri, filmare, efectuarea de schițe, observare etc.). Procesul verbal va fi semnat de cei ce l-au redactat, de asistenți și de cei care au fost surprinși la fața locului. În caz că diplomații refuză să-l semneze, se va consemna acest fapt în procesul verbal. Trebuie să se asigure fotografierea sau filmarea prezenței diplomatului și activitățile desfășurate de el în zona interzisă, care să demonstreze convingător, în ciuda refuzului

acestuia de a semna procesul verbal, locul și momentul cînd a fost surprins. Aceste documente pot însoți procesul verbal și atesta activitatea ilicită a celui în cauză.

În această privință, este edificator modul în care au acționat ofițerii însărcinați cu supravegherea atașatului militar-aero, al unui stat occidental, care a intrat în mod premeditat într-o zonă interzisă din vecinătatea unei unități militare. Fiind surprins și somat că se află într-un loc nepermis, după ce i s-a interzis ieșirea, a fost legitimat și condus la ofițerul de serviciu, unde s-a încheiat cuvenitul proces-verbal. Refuzînd atît el cît și soția să semneze actul respectiv, a fost fotografiat la fața locului și documentele au constituit temeiul juridic legal pentru a solicita ulterior luarea unor măsuri asupra respectivului diplomat.

Utilizînd imunitățile diplomatice și ignorînd semnele ce interziceau accesul, la începutul anului 1973, atașatul militar al unui stat occidental și adjunctul său au intrat pe un aeroport și au fotografiat avioane militare. Cînd au fost somați (prin tragerea unui foc de armă în aer) au încercat să fugă cu mașina. Fiind totuși opriți, li s-a cerut filmul. L-au predat, însă voalat și apoi au prezentat pașaportul.

Procesul verbal încheiat a fost utilizat de secția legături externe din cadrul Ministerului Apărării Naționale care le-a atras atenția că prin faptele lor încalcă uzanțele diplomatice, cerîndu-le ca pe viitor să evite asemenea acțiuni. O atenție deosebită acordă întreg personalul atașaturilor militare ale unor state străine capacității de apărare a R. S. România, armamentului și tehnicii de luptă, producției interne de apărare, aplicațiilor militare ce se execută pe teritoriul țării. Cea mai mare parte dintre aceștia efectuează deplasări frecvente în teritoriu și manifestă preocupare pentru prospectarea unităților militare aflate pe traseu și a frontierei noastre cu statele vecine. De altfel, atașatul militar-terestru al unui stat occidental acreditat la București a afirmat că pe el „il interesează totul despre România, de la cuvîntările șefului statului pînă la faptul că un ofițer din armată este plecat în concediu”.

Nu numai atașatii militari sînt cadre ale serviciilor de informații, ci se cunosc numeroase cazuri cînd înșiși ambasadorii au asemenea înclinații deletnicioase. De pildă, ambasadorul unei puteri occidentale la București, înainte de a veni la post, a fost șef al Departamentului securității din cadrul Ministerului de Externe al statului respectiv. În țara noastră, el se preocupă intens de culegerea de informații secrete și de studierea diplomaților altor state acreditați la București.

În privința comportării în împrejurări neoficiale, în timpul deplasărilor prin țară etc., un serviciu de informații a indicat rezidentului său la București, ce utiliza acoperirea diplomatică, să aibă o atitudine amabilă față de cetățenii români pe care-i întîlnește în diferite ocazii, în scopul de a-și ușura sarcina culegerii de informații, utilizînd așa-zisele „surse libere”.

cunoscută situația lui Vladimir Rolovici, ambasadorul iugoslav în Suedia, împușcat în anul 1971 de către o bandă de fasciști-ustași, în sediul misiunii, sau a ambasadorului S.U.A. în Sudan, împușcat în 1973 de un comando palestinian. Actele teroriste îndreptate împotriva membrilor misiunilor diplomatice angajează răspunderea internațională a statului acreditar și înăspresc raporturile dintre statele respective.

Statul acreditar ocrotește, de asemenea, comunicarea liberă a misiunii în scopuri oficiale, prin toate mijloacele de comunicare potrivite, inclusiv curierii diplomatici și mesajele în cod și cifrate. Misiunea nu poate instala și utiliza un post de radio-emisie, decât cu asentimentul statului acreditar. Valiza diplomatică nu trebuie să fie nici deschisă, nici reținută, cu toate acestea au fost și sînt numeroase cazurile de furturi și dispariție a valizelor diplomatice, de răpire a unor curieri diplomatici.

Statul acreditar scutește pe agenții diplomatici de orice serviciu public, indiferent de natura sa și de sarcinile militare ca : rechiziții, contribuții și incartiruri militare etc.

Prin natura preocupărilor lor, spionii ce utilizează acoperirea diplomatică intră în relații în mod oficial și neoficial cu cetățenii români din cele mai diverse categorii sociale, căutînd să cultive raporturi cu cei care prin poziția, funcția și profesia ce le au prezintă interes.

În legătură cu utilizarea recepțiilor în scopuri informative, unul din spionii camuflați într-o misiune diplomatică la București a afirmat : „Eu mă duc la recepții nu pentru a mă distra sau bea, ci pentru a culege informații“.

Înființarea și funcționarea bibliotecilor pe lângă unele misiuni diplomatice (S.U.A., Franța, Italia) facilitează realizarea de legături susceptibile de a fi exploatate în scopuri informative, paralel cu intensificarea înriuririi ideologice exercitate asupra celor care participă la activitățile acestora. Sectoarele cultural, presă, economic etc. sînt considerate acoperiri utile pentru desfășurarea unor acțiuni ilicite.

În privința surprinderii diplomaților-spioni în zonele interzise, trebuie menționat că aceștia, de regulă, susțin că nu au observat semnele indicatoare care interzic accesul. În aceste împrejurări, organele de contraspionaj în colaborare cu cele de contrainformații militare și cu organele de stat locale trebuie să întocmească actele procesuale legale, adică procesul verbal constatator, în care să descrie, pe scurt, împrejurările în care diplomatul, însoțitorii săi (marca și numărul autovehiculului folosit) au pătruns în zona interzisă, activitățile ce le-au desfășurat (fotografieri, filmare, efectuarea de schițe, observare etc.). Procesul verbal va fi semnat de cei ce l-au redactat, de asistenți și de cei care au fost surprinși la fața locului. În caz că diplomații refuză să-l semneze, se va consemna acest fapt în procesul verbal. Trebuie să se asigure fotografierea sau filmarea prezenței diplomatului și activitățile desfășurate de el în zona interzisă, care să demonstreze convingător, în ciuda refuzului

acestuia de a semna procesul verbal, locul și momentul cînd a fost surprins. Aceste documente pot însoți procesul verbal și atesta activitatea ilicită a celui în cauză.

În această privință, este edificator modul în care au acționat ofițerii însărcinați cu supravegherea atașatului militar-aero, al unui stat occidental, care a intrat în mod premeditat într-o zonă interzisă din vecinătatea unei unități militare. Fiind surprins și somat că se află într-un loc nepermis, după ce i s-a interzis ieșirea, a fost legitimat și condus la ofițerul de serviciu, unde s-a încheiat cuvenitul proces-verbal. Refuzînd atît el cît și soția să semneze actul respectiv, a fost fotografiat la fața locului și documentele au constituit temeiul juridic legal pentru a solicita ulterior luarea unor măsuri asupra respectivului diplomat.

Utilizînd imunitățile diplomatice și ignorînd semnele ce interziceau accesul, la începutul anului 1973, atașatul militar al unui stat occidental și adjunctul său au intrat pe un aeroport și au fotografiat avioane militare. Cînd au fost somați (prin tragerea unui foc de armă în aer) au încercat să fugă cu mașina. Fiind totuși opriți, li s-a cerut filmul. L-au predat, însă voalat și apoi au prezentat pașaportul.

Procesul verbal încheiat a fost utilizat de secția legături externe din cadrul Ministerului Apărării Naționale care le-a atras atenția că prin faptele lor încalcă uzanțele diplomatice, cerîndu-le ca pe viitor să evite asemenea acțiuni. O atenție deosebită acordă întreg personalul atașaturilor militare ale unor state străine capacității de apărare a R. S. România, armamentului și tehnicii de luptă, producției interne de apărare, aplicațiilor militare ce se execută pe teritoriul țării. Cea mai mare parte dintre aceștia efectuează deplasări frecvente în teritoriu și manifestă preocupare pentru prospectarea unităților militare aflate pe traseu și a frontierei noastre cu statele vecine. De altfel, atașatul militar-terestru al unui stat occidental acreditar la București a afirmat că pe el „il interesează totul despre România, de la cuvîntările șefului statului pînă la faptul că un ofițer din armată este plecat în concediu“.

Nu numai atașatii militari sînt cadre ale serviciilor de informații, ci se cunosc numeroase cazuri cînd înșiși ambasadorii au asemenea în-deletniciri. De pildă, ambasadorul unei puteri occidentale la București, înainte de a veni la post, a fost șef al Departamentului securității din cadrul Ministerului de Externe al statului respectiv. În țara noastră, el se preocupă intens de culegerea de informații secrete și de studierea diplomaților altor state acreditați la București.

În privința comportării în împrejurări neoficiale, în timpul deplasărilor prin țară etc., un serviciu de informații a indicat rezidentului său la București, ce utiliza acoperirea diplomatică, să aibă o atitudine amabilă față de cetățenii români pe care-i întâlnește în diferite ocazii, în scopul de a-și ușura sarcina culegerii de informații, utilizînd așa-zisele „surse libere“.

„Acordind o mină de ajutor unui localnic aflat în pană de benzină — se arăta în acea directivă —, se creează premisele unei apropieri ce se poate solda cu obținerea de informații referitoare la regiunea respectivă“.

Vizitele oficiale în obiective industriale, agricole, institute de cercetări științifice etc. sint, de asemenea, utilizate pentru culegerea de informații.

Din datele ce le dețin organele de contraspionaj se constată o anumită intensificare a activităților de spionaj pe linia reprezentanțelor diplomatice, concretizată în întărirea rezidențelor de spionaj cu cadre calificate mai numeroase, dintre care multe cunoscătoare ale țării și limbii române, intensificarea activității de culegere de informații folosind vechi agenți demascați anterior, sporirea contactelor și legăturilor diplomaților cu cetățenii români, cu cei ai statelor proprii sau cu cetățeni din state terțe, care lucrează sau cunosc România, sporirea numărului deplasărilor în provincie și coordonarea acestora, înzestrarea cu aparatură modernă de ascultare, observare, fotografiere, înregistrare etc. a spionilor, îndeosebi a atașatilor militari.

Membrii misiunilor diplomatice au pe teritoriul statului român nu numai drepturi decurgând din imunități și privilegii, ci și anumite obligații.

Potrivit art. 41 din Convenția de la Viena, aceștia „au datoria de a respecta legile și regulamentele statului acreditat“. Este o obligație fundamentală, pe care orice diplomat trimis la post caută să o respecte, pentru a putea să-și desfășoare activitatea.

În țara noastră, diplomații sînt obligați să respecte normele legale în vigoare referitoare la regimul construcțiilor, comunicațiilor pe drumurile publice, igiena și sănătatea publică, regimul juridic al străinilor, regimul mijloacelor de plată străine etc.

Pentru a facilita activitatea de culegere de informații și a nu crea suspiciuni asupra unor spioni ce utilizează acoperire diplomatică, la numirea lor în R. S. România li s-a ordonat de către centrală să manifeste „cea mai mare grijă pentru a evita orice acțiune care ar duce la crearea de suspiciuni. Vă veți face o problemă specială din a vă conforma întocmai regulilor și legilor în vigoare în locurile pe care le veți vizita“.

Toate problemele oficiale încredințate de statul acreditant misiunii diplomatice sînt tratate cu statul român prin Ministerul Afacerilor Externe. Atașatii comerciali și militari au legături cu organele corespunzătoare ale Ministerului Comerțului Exterior, respectiv ale Ministerului Apărării Naționale.

Reprezentanța diplomatică poate întreține relații cu presa, organiza conferințe de presă etc., fără ca pe această cale sau prin intermediul publicațiilor ce le difuzează să favorizeze sau să exercite acțiuni ostile ordinii de drept, presiuni asupra statului de reședință, organelor sau instituțiilor sale. Este cunoscută practica frecventă a diplomaților și mai ales a ofițerilor de informații din cadrul misiunilor diplomatice de a intra în relații neoficiale cu ziariști, publiciști, scriitori etc., de a permanentiza legăturile cu aceștia, a-i studia, exploata informativ ori recruta.

Misiunea diplomatică nu-și poate crea birouri, secții, servicii etc., în altă localitate decît aceea unde se află sediul acesteia. În vederea obținerii unor facilități de acest gen e necesar consimțămîntul statului de reședință.

Agentului diplomatic nu-i este permis să exercite în statul acreditat vreă activitate profesională sau comercială în vederea obținerii unui cîștig personal. Dacă se stabilește că un agent diplomatic are asemenea îndeletniciri aceasta prezintă importanță din punct de vedere operativ și poate fi exploatată în mod adecvat.

Funcțiile agentului diplomatic încetează prin voința statului acreditant (rechemare, promovare în funcție în centrală sau în altă țară, pensionare, schimbarea postului, considerente de oportunitate etc.) și ca urmare a voinței statului acreditat (declararea „persona non grata“, expulzarea).

Demisia, moartea, încetarea funcționării misiunii ca rezultat al ruperii relațiilor diplomatice sînt, de asemenea, cauze care pun capăt activității agentului diplomatic.

Războiul, dispariția personalității juridice internaționale a statului acreditant sau acreditat, suprimarea misiunii diplomatice pe motive de economii bugetare, sînt cauze de încetare a misiunii diplomatice.

Faptele demonstrează cu pregnanță că diplomația tradițională de cabinet, de ceremonial și etichetă și-a trăit traiul. Locul ei a fost luat de o diplomație informativă, economică, culturală, militară, tehnico-științifică, menită să apere și să promoveze interesele statului în cauză, ale claselor ce dețin puterea.

Canalul diplomatic, pe lîngă alte forme și mijloace de practicare a spionajului modern, rămîne unul dintre cele mai uzitate, cu o bogată tradiție pentru culegerea de informații secrete și desfășurarea altor acțiuni ilicite, îndreptate împotriva R. S. România. Cele cîteva reflecții asupra unor aspecte juridice și profesionale ale temei urmăresc să ne atragă atenția în legătură cu actualitatea și implicațiile ei urmînd ca în viitor să revenim și asupra altor aspecte.

Colonel ION GRECESCU

„Panaiteescu Romeo nu se identifică“

1950. O zi de iarnă grea, cu multă zăpadă și ger.

Un om îmbrăcat modest se prezintă, în fapt de seară, la domiciliul din Drobeta Turnu-Severin al Alinei Popescu, fostă iubită din tinerețe, și... primește găzduire. Fiică de moșier, acum văduvă, singură, Alina Popescu trăia cu amintirea anilor care au fost, tresărind din când în când la gândul că, nu se știe, s-ar putea să se vadă din nou cutreierând, în lung și în lat, moșia pe care o avusese pe raza unei comune de la Dunăre. Mai rămăsese acolo un conac, demult părăsit, care-i întărea nădejdiile.

Noaptea, cei doi își depănară amintirile. Ce dragoste a fost și ce timpuri, atunci când ea nu avea, ca acum, 55, iar el 60 de ani...

Scurt timp după aceea, în anturajul unor „foști“ din Drobeta Turnu-Severin își făcu apariția un domn cult, cu o voce blajină și purtări alese. Domnul le fusese prezentat de Alina Popescu ca soț nelegitim, sub numele de Romeo Panaiteescu.

Și timpul se scurgea pe nesimțite. Romeo Panaiteescu, om întreprinzător și harnic, sprijinit de concubina sa, își formă, treptat, o stupină cu câteva zeci de familii, devenind astfel apicultor. Cîștiga bine și duceau un trai indestulat, spre bucuria Alinei, în sine mîndră pentru această „cucerire“ nesperată la vîrsta ei. Romeo Panaiteescu o copleșea cu drăgălășenii și împreună făceau planuri... cum să-și asigure mai trainic existența.

Apoi, într-o zi, bărbatul se plînsese că albinele lui nu mai produc destulă miere. Și atunci Alina îi sugera să-și mute stupina pe fosta ei moșie de lângă Dunăre, urmînd să locuiască în conacul părăsit, care încă îi mai aparținea.

Așa se făcu că „un bătrînel banal“, care se numea Romeo Panaiteescu, obținu aprobările necesare din partea autorităților, fără a fi cu atenție verificat. Și el deveni locuitor al comunei de la Dunăre, apoi apicultor vestit în zona respectivă.

Îmbrăcat cu pantaloni de dimie și cojocel de oaie, ori cu un ilic simplu din lînă, lucrat în casă, adesea nebîrbierit și netuns, cu o pălărie sau o căciulă țărănească pe cap, își vedea de treburile lui, printre stupii de care îngrijea cu multă pricepere.

O noapte de vară a anului 1953. Oră tirzie. În întuneric, o rachetă verde, declanșată din sistemul de pază al frontierei, fișni strălucitoare spre înălțimi. Două umbre încercară să dispară, depărtîndu-se repede de

malul apei, printre arborii pădurii. Undeva se auziră pași alergînd și comenzi scurte.

Umbrele se despărțiră repede. Grănicerii au reținut la locul faptei o femeie care tremura de spaimă. Era Alina Popescu. Anchetată, ea a recunoscut că a intenționat să treacă fraudulos frontiera. Plutind pe apă, a fost găsită o mică barcă pneumatică cu două visle și o sacoșă. În sacoșă, câteva lucruri și alimente pentru o zi: biscuiți, conserve și un borcan cu miere. Și actele unui bărbat — Romeo Panaiteescu — țaran apicultor, cu toate datele personale.

La primele cercetări, Alina a declarat că plănuseră să treacă frontiera pe rînd, fiecare cu barca lui pneumatică. Ea n-a mai apucat, dar el a reușit. Și s-a pornit să-l blesteme pe omul care o păcălise, ducîndu-se singur departe, spre S.U.A.

Folosindu-se datele rezultate din actele găsite în sacoșă, au început să se facă verificări. Și s-a primit răspuns: „Panaiteescu Romeo, cu datele menționate în adresă, nu figurează în evidențele noastre“.

Alte verificări la locul de naștere. Și răspuns: „În comună a existat o familie cu numele de Panaiteescu, dar au plecat de mulți ani și nu se știe nimic de situația lor“.

Alte verificări s-au făcut la Brașov, unde Romeo Panaiteescu rezulta că locuise un timp. Răspuns: „A locuit un Romeo Panaiteescu aici, în strada... nr..., dar a plecat, fără a i se cunoaște noul domiciliu“.

În consecință, pe baza declarației Alinei Popescu, care era de altfel și singura legătură, i s-a deschis dosar de urmărire pe țară fugarului apicultor Romeo Panaiteescu. Iar Alina Popescu a fost judecată și condamnată pentru tentativa de trecere frauduloasă a frontierei.

După ieșirea din detenție, Alina Popescu a revenit la Drobeta Turnu-Severin, reluîndu-și viața de văduvă, singură, lângă puzderia de lucruri mărunte ce-i mai rămăseseră. Era acum și mai retrasă, închisă în camera ei, îmbîcșită cu haine cu miros de naftalină. Privea cu ochi iscoamatori pe orice musafir nepoftit care încerca să afle, fie și din simplă curiozitate, necazurile prin care a trecut. Despre „soțul“ ei susținea că nu știe nimic, învinovățindu-l că a uitat-o, găsindu-și, probabil, altă femeie, în S.U.A.

Așa sunau toate informațiile. Ce cale trebuia aleasă pentru a pătrunde în intimitatea Alinei — care continua să fie singura persoană în viață despre care știam că fusese o legătură a lui Romeo Panaiteescu?

Era necesar să știm de ce a fugit ciudatul apicultor în S.U.A., ce face el acolo și ce periculozitate prezintă pentru țara noastră? Dar de la Alina Popescu altceva decît că „Romeo a plecat în S.U.A.“ nu se putea scoate. Spunea că nu mai are vești de la el.

1963. Ofițerul care răspundea de cazul Romeo Panaiteescu pleacă la întîlnirea cu sursa „Valeria“, numită în glumă „Madam Pompadour“, pentru înfățișarea și ținuta ei vestimentară, asemănătoare cu cea a

jaimoasei curtezane. Înaltă, cu trăsături delicate de femeie frumoasă, dar bătrână, purtând pe cap o pălărie cu boruri largi de modă veche, cu dantelării la decolteul rochiilor și la mâneci, cu brățări la ambele mâini, „Madam Pompadour” se prezenta cu precizie matematică la întâlniri. Saluta totdeauna prima cu un „bonjour” pițigăiat. Era și ea fiică de moșier și lăsase în urmă un trecut aproape identic cu cel al Alinei Popescu. Tot văduvă, avea același anturaj ca Alina Popescu, se pricepea la birfă și trăia din amintiri, tot ca ea. O cunoștea pe Alina Popescu de mult, din tinerețe, când fuseseră chiar rivale într-o aventură amoroasă. „Madam Pompadour” se atașase de ofițerul cu care ținea legătura, nu pentru faptul că acesta reușise să creeze o breșă în concepțiile ei burgheze, ci — susținea ea — pentru increderea și respectul pe care acesta i le arăta. Întreba deseori dacă la baza relațiilor ei cu noi mai există aceeași încredere, regretând că nu reușește totuși să depisteze un spion, ca să-și demonstreze pe deplin loialitatea. Dar se interesa, din cind în cind, și dacă dosarul ei, cu materiale compromițătoare, pe baza cărora fusese recrutată, se mai află în arhivele securității.

„Valeria” adusese de astă dată o informație importantă. O scosese pe Alina din birlog, aducînd-o la ea acasă, o servise cu cafea neagră și cu dulceață din nuci verzi, băuseră cite un cocteil inviorător și răsfoiseră albume cu fotografii de familie. Ii arătase pretenții ei la căsătorie (fii ai unor mari moșieri din țară); ascultaseră muzică de Chopin și Bach, de pe niște discuri tocite de vreme; au murmurat cintece de dragoste și dor, unele culese de ea, de „Madam Pompadour”, de prin saloanele luxoase ale Parisului, pe care le vizitaseră, și una și alta, cîndva... Și cînd Alinei Popescu i se prelinse pe obraz o lacrimă pornită din amărăciune, „Madam Pompadour” îi reproșă că nu trebuia să se încurce cu un apicultor care, pe deasupra, a și părăsit-o ca pe un obiect oarecare. O învinovăți că a intrat singură în gura clevetitorilor, care acum se distrează pe seama ei. Dar Alina s-a încruntat brusc, și-a șters lacrimile cu o batistă dantelată, s-a îndreptat de spatele încovoiat, pentru a inspira mai multă mîndrie, și-a spus răspicat: „Romeo Panaitescu nu este un apicultor oarecare. E doctor, fiu al unei familii de elită, din Craiova. Și nu m-a părăsit. Se află în țară, continuăm să ne iubim, deși sîntem despărțiți de atunci; ne-am sacrificat unul pentru celălalt tocmai din acest motiv!”

Cu aceste cuvinte, Alina începu să plîngă și să-și blesteme soarta, o rugă pe „Valeria” să nu destăinuie nimănui ceea ce au vorbit, „spre a nu ajunge iarăși subiect de discuție pentru birfitoare”. „Madam Pompadour” îi promise solemn, o mai mîngîie, apoi merse la întâlnire. De atunci, „Valeria” a fost trimisă mereu la Alina Popescu. Încurajată de cuvintele de laudă ale ofițerului și înarmată cu sarcini și indicații precise, reușea să smulgă diferite mărturisiri de la Alina Popescu, dar nimic despre locul unde se află „adoratul”.

S-au solicitat operativ verificări la mai multe raioane din țară. Răspunsurile au sosit prompt, însă toate cu același conținut laconic: „Panaitescu Romeo nu se identifică”.

„Familie de elită din Craiova!” Ce fel de „elită” să fi fost asta la care se referise Alina? Moșieri, industriași, politicieni, judecători, militari, scriitori, artiști? Am verificat. Nu existase nici o asemenea familie Panaitescu în Craiova... Să fi mințit Alina?... În orice caz, nu mai scotea un cuvînt în plus despre Romeo al ei, regretînd parcă și ce spusese.

1965. „Valeria” venise la întâlnire. Fusese vizitată cu cîteva zile în urmă, de domnul Ionescu Leonida, fost pe vremuri ziarist și mare politician, condamnat politic, eliberat recent din detenție. Îl întrebă pe ofițer cam ce să discute cu acest Leonida, „care nu știe să mai spună altceva, decît ce-a făcut el în penitenciar”.

— V-a vorbit de cei pe care i-a cunoscut acolo? sună întrebarea ofițerului, care gîndise că nu e rău să cunoască legăturile din detenție ale fostului condamnat politic Ionescu Leonida, acum stabilit în Drobeta Turnu-Severin.

— Pe mulți, spuse „Valeria”. Cel mai bine pe unul bătrîn, un doctor care zicea că a locuit în Turnu-Severin, cu mulți ani în urmă, dar care nu era, de fapt, din Turnu-Severin, ci din Craiova...

— Și cum se numește doctorul?! întrebă ofițerul.

— Obreja Daniel. „Valeria” își ceru apoi scuze că nu poate spune mai mult și se oferi să-l „înterogheze mai bine” pe Ionescu Leonida, la prima ocazie. Dar ofițerul o sfătui „să-l ierte” deocamdată.

Ofițerul merse apoi direct la șeful său, îi comunică informația și își expuse părerea personală. Acest Obreja Daniel n-ar putea fi oare... una și aceeași persoană cu mult căutatul Romeo Panaitescu? În biografii, erau în orice caz cîteva similitudini cam ciudate.

În baza indicațiilor, „Valeria” a sustras o fotografie a lui Panaitescu Romeo dintr-un scrin învechit al Alinei Popescu — una dintre multele pe care aceasta i le arătase, cu cîtva timp în urmă. Fotografia înfățișa un bărbat prezentabil, îmbrăcat într-un costum impecabil, cu „păpion” și cămașă albă. Fu comparată cu fotografia transfugului Panaitescu Romeo, aflată în albumul cu fotografiile fugarilor din țară. Era evident una și aceeași persoană. Pozele se deosebeau numai prin îmbrăcăminte: într-una, ca țaran, îmbrăcat ca atare și nebărbierit, în cealaltă ca boier, în ținută distinsă și, firește, mai tînăr.

— Ce-ar fi dacă i-am arăta fotografiile fostului ziarist Ionescu Leonida, care l-a cunoscut în penitenciar pe Obreja Daniel? Ne-ar putea spune dacă este una și aceeași persoană.

— Nu, spuse șeful. Informația este prea proaspătă, discuția s-a purtat numai între „Valeria” și Ionescu Leonida. Să facem altfel.

S-au cerut verificări la penitenciarul din care Obreja Daniel fusese între timp pus în libertate. Se obținură diferite acte scrise de Panaitescu Romeo și Obreja Daniel și s-a comparat scrisul: era același. S-au făcut verificări în evidențele unor organe centrale de miliție și a fost identificat, în sfîrșit, un anume Obreja Daniel, cu domiciliul în București. S-au făcut iarăși comparații cu scrisul celui din București: identic. Și foto-

grafia existentă la sectorul de miliție din Capitală era identică cu fotografiile obținute de noi. Verificările pe teren au scos în evidență că Obreja Daniel, român, născut la Zürich (Elveția), este de profesie doctor și lucrează într-un spital cu regim special din provincie. Venea rareori la București, datorită restricțiilor impuse de serviciul pe care-l presta. (Era un spital în care se tratau boli deosebit de contagioase. Aprovizionarea se făcea cu elicopterul.) Obreja Daniel a mai fost verificat în evidențele direcțiilor centrale ale securității. Una dintre acestea a dat următorul răspuns: „Obreja Daniel este luat în evidențele noastre pentru faptul că în anul 1941 a fost recrutat de către Serviciul de spionaj american, spre a-l folosi pe teritoriul României. Obreja Daniel a dispărut de la domiciliu în anul 1942. Există unele semnalări din care rezultă că a decedat în timpul operațiunilor militare”.

Cercetările efectuate în continuare au evidențiat faptele așa cum s-au petrecut ele. Iată-le:

În anul 1953, după cum este știut, s-a inițiat verificarea actelor de identitate ale întregii populații, în vederea eliberării noilor buletine de identitate. Obreja Daniel, având acte false, primite de la Serviciul de spionaj american, s-a văzut în pericol. A ales soluția de a fugi peste graniță, pentru a nu fi descoperit ca spion. Trecerea frontierei eșuând însă, iar el având o vîrstă înaintată, s-a prezentat la un raion de miliție unde a declarat că și-a pierdut toate actele și a solicitat eliberarea buletinului pe baza actelor reconstituite. Vroia să intre în legalitate, deși intuise riscul la care se expunea. Vîrsta nu-i mai permitea să continue însă aventura. Avea nevoie de serviciu, de locuință, avea nevoie de bani pentru existență.

Și a primit buletin, de acum cu datele reale, pe numele de Obreja Daniel. Dar fiind dat în urmărire pe țară sub acest nume, pentru activitate intensă împotriva clasei muncitoare și a mișcării revoluționare, desfășurată înaintea anului 1940, a fost arestat, condamnat și depus la un penitenciar. Acolo se cunoscuse cu fostul ziarist Ionescu Leonida din Drobeta Turnu-Severin.

Primise mulți ani de închisoare pentru actele inumane săvîrșite împotriva clasei muncitoare. Dar nimeni nu știuse atunci cînd a fost condamnat, că domnul doctor Obreja Daniel era și agent al unei puteri străine, că se ascunsese timp îndelungat sub numele de Panaitescu Romeo.

Desigur, imediat au fost luate măsuri pentru urmărirea în continuare, pe această linie, adică s-au închis toate dosarele „transfugului apicultor Romeo Panaitescu din S.U.A.” și s-a deschis acțiune informativă împotriva lui Obreja Daniel, fost medic militar într-un penitenciar cu deținuți politici comuniști, înainte de anul 1940.

„Iar „Madam Pompadour” a rămas tot supărată pentru neputința ei „de a descoperi spioni”.

Maior ILIE MARCIU

Ascunzătoarea de sub „gazon“

- De ce a mers verificarea informației atât de greu?
- Pentru că informația a fost luată... din mers!
(Dintr-un dialog surprins la I.J. Dolj al Ministerului de Interne)

Pentru maiorul F. — ofițer de peste cincisprezece ani în cadrul organelor de securitate din Drobeta Turnu-Severin — dimineața aceea frumoasă de iulie începea la fel ca multe altele. Nimic nu-i prevestea că va deveni „eroul” unei acțiuni palpitate. Așa că, după ce își bău cafeaua și schimbă cîteva cuvinte cu soția, ieși în curte, grăbit să-și încălzească mașina.

Lîngă autoturismul său observă un individ care părea să-l aștepte. Era salariatul unei întreprinderi din localitate; îl sprijinise cîndva pe maior în clarificarea unei lucrări și acum, cunoscîndu-i adresa și mașina, îl așteptase să coboare. În cîteva cuvinte el i-a relatat ofițerului că a fost vizitat de o turistă franceză, originară din România, care îi este rudă îndepărtată și că, din discuțiile purtate cu ea, a reieșit că aceasta „se află în țară pentru a prelua unele documente de la cineva din Craiova, care are o rudă rămasă în Franța”. Preocupat de pornirea mașinii, maiorul F. a mai reținut doar că turista s-ar numi Aurelia și că ar fi plecată de circa 35 de ani din țară. Grăbit să nu întîrzie la serviciu, ofițerul îi mulțumi corectului cetățean și demară (motorul se hotărîse în sfîrșit să pornească).

Ajuns la unitate îl întîlni pe culoar pe căpitanul R., căruia îi relată cele aflate despre turista franceză și socoti că poate sta liniștit, rolul său încheindu-se aici...

Așa se face că, dînd dovadă de „operativitate”, la rîndul său, căpitanul comunică telefonic serviciului de linie din Craiova „cele reținu-

te", din care rezulta doar că : „o turistă din Franța a venit în Drobeta Turnu-Severin și a relatat unei persoane că urmează să scoată din țară documente importante ale unui fugar, care are rude în Craiova". Atît. Adică nimic despre : cum o chema pe turistă, semnalmente ei, dacă avea o mașină personală, cine era ruda fugarului, cînd va sosi turista în Craiova, ce se știe despre românul fugar, unde a lucrat, de unde și cum a fugit, ce documente urma să scoată turista din țară ?

Sînt numai cîteva întrebări la care se putea răspunde, dacă în discuția avută cu cel care a venit, din proprie și lăudabilă inițiativă, F. ar fi manifestat mai mult interes și suficientă răspundere. Astfel — și o să constatăm aceasta din desfășurarea acțiunii — numai insistențele și nopțile nedormite, ale unui număr însemnat de ofițeri, folosirea de mijloace speciale etc. au permis descifrarea acestui caz și prevenirea scoaterii din țară a unui important material documentar.

Dar să reluăm, de unde a rămas, firul povestirii noastre.

S-au cerut detalii la Drobeta Turnu-Severin, însă s-a răspuns că „atît știe sursa". Am insistat, desigur, să fie totuși căutată acea sursă și recontactată. Dar pînă atunci, speriați de scurgerea timpului, ne-am pus pe lucru.

Întreg colectivul de ofițeri ai serviciului de linie de la Inspectoratul județean Dolj a fost mobilizat și antrenat în căutarea, de ce n-am spune-o, a „acului în carul cu fin". Au fost verificate persoanele de la hoteluri și gazde O.J.T. ; s-au revăzut toate rudele celor ce se aflau în acea perioadă în Franța, fie chiar în mod legal ; s-au făcut tatonări în obiective și a fost contactată întreaga rețea cu posibilități. Serviciul de contrainformații economice a făcut același lucru cu sursele sale din obiective, totul sub presiunea scurgerii timpului. Și timpul — dușman înverșunat — trecea fără ca vreo informație să aducă o verigă nouă în clarificarea cazului.

Tensiune, ipoteze, consum de energie, oameni care nu mai fac altceva decît să caute și obsedantele întrebări : dacă deja turista a reușit să scoată documentația ? Ce conținut avea acea documentație ? etc. etc.

Și în acest labirint, într-o noapte cînd ceasul arăta trecut de ora 22, s-au întors la birou maiorul A. și șeful său nemijlocit, maiorul I., care veneau de la o întîlnire solicitată de un colaborator. Primiseră o informație care avea să aducă o rază de lumină în rezolvarea cazului. Iată pe scurt informația : „În ziua de... iulie, s-a prezentat la atelierul de tîmplărie inginerul Iordache (șeful sursei), care l-a rugat pe maistrul Niță să-i confecționeze cîteva șipci, pentru a întări fundul unei cutii, care conținea un joc miniatural de fotbal, indicînd și cum să fie fixate. Sursa a observat că felul în care urmau să se fixeze șipcile permitea ca sub fundul de carton să rămînă un locaș, pe toată suprafața jocului, de aproximativ 20 mm înălțime. Lucrarea a fost executată, iar inginerul Iordache a plecat cu jocul acasă".

Exista vreo legătură între inginerul Iordache din Craiova și cazul turistei franceze ? Cine era acest Iordache ? Avea el vreo rudă apropiată fugar ?

Din evidențele existente la C.I.D. București și Dolj nu rezulta nici un fugar cu numele de Iordache care să aibă o rudă inginer la Craiova. Iar un inginer Iordache nu figura de altfel nici în evidențele populației, la Craiova, deși domiciliu și lucra în această localitate de peste zece ani.

Și căutările au continuat. A fost recontactată, în sfîrșit, la insistențele noastre, persoana de la Drobeta Turnu-Severin care venise cu prima sesizare și care a făcut încă cîteva precizări : „Turista se numește Aurelia (numele de familie actual nu era cunoscut), este în vîrstă de 50 de ani, a plecat din țară pe cînd avea 15 ani ; are o fiică ce l-a cunoscut în urmă cu trei ani în România pe cercetătorul Iordache Victor (frate al inginerului Iordache din Craiova). Acest Victor a fost în 1972, pentru documentare, în Franța și a refuzat să se mai întoarcă în patrie *), intrucît intenționa să se căsătorească cu fiica Aureliei. O rugase însă pe viitoarea soacră să facă o călătorie în România și să-i aducă hîrțiile conținînd rezultatul cercetărilor pe care le făcuse pe cînd lucra la un institut important (care a fost precizat de sursă), „în vederea susținerii tezei de doctorat". Se poate spune, pe drept cuvînt, că cele comunicate acum de la Drobeta Turnu-Severin au contribuit la rezolvarea cazului. Ce-i drept cam tîrziu, dar...

Se contura din ce în ce mai limpede legătura dintre Aurelia și informația primită despre inginerul Iordache de la Craiova. Dar, pe măsură ce știam mai multe, emoțiile creșteau din motivul pe care l-am amintit : dacă turista a și plecat ? La această întrebare persoana din Drobeta Turnu-Severin nu mai putea da răspuns.

Greu de găsit în țară această Aurelie, fără mașină, fără să știm prin ce punct de frontieră a intrat.

Primele verificări efectuate asupra inginerului Iordache au confirmat că are un frate „plecat la studii" în Franța, că a fost pînă de curînd director-adjunct la o întreprindere, că este membru P.C.R. Iordache nu-și făcuse mutația în Craiova, deoarece avea un apartament în București. În Craiova se afla singur, soția și cei doi copii erau plecați în concediu, într-un alt oraș din țară.

A fost informat tovarășul prim-secretar al județului și s-a obținut aprobarea pentru inițierea unor măsuri privind persoana inginerului Iordache.

*) Își prelungea întîi șederea în străinătate, de aceea nu figura în evidența fugarilor.

Pentru că timpul acționa în defavoarea noastră și pentru că, dintre toate ipotezele emise privind finalizarea cazului, pe primul loc figura prevenirea scoaterii din țară a documentației, s-a hotărât chemarea inginerului Iordache la sediul inspectoratului, urmînd a avea ca principale puncte de pornire în discuție o sesizare cu privire la faptul că nu are mutație în localitate și că ar fi primit vizita unor cetățeni străini la domiciliul său, fără a anunța pe nimeni, încălcînd astfel prevederile legii.

S-a scontat că această discuție îi va da posibilitate inginerului Iordache să relateze din proprie inițiativă despre faptele sau intențiile sale sau să obținem măcar date exacte cu privire la numele cetățenei franceze și locul unde se afla în acel moment. Pentru a-l determina să vorbească, s-a luat hotărîrea de a se folosi la nevoie, în timpul discuțiilor, unele date din informațiile obținute de la Drobeta Turnu-Severin (numele de Aurelia și o aluzie la un eventual comision ce ar urma să-l facă fratelui său).

Totodată, chemarea inginerului Iordache la inspectorat a permis ca, în timp ce se discuta cu el, să se facă o pătrundere secretă la domiciliul său din Craiova. Cu prilejul pătrunderii, au fost introduse măsuri speciale și s-a făcut o sumară percheziție. În apartament s-a găsit dezordine și aer închis, lenjerie și haine aruncate, totul arătînd lipsa soției, dar și ceva din caracterul omului pe care nu avusesem încă prilejul să-l vedem și să discutăm cu el.

Pe un raft-bibliotecă, o nesperată surpriză: jocul de fotbal, în care presupuneam că ascunsese documentele. Am dedus deci că n-a reușit să predea încă documentele, că o să putem să vedem exact cum vor evolua lucrurile și poate chiar... Ne-am repezit la joc, dar spațiul liber de sub „gazon“... era gol. În casă nu au fost găsite nici un fel de documente.

Discuția cu Iordache a fost purtată de șeful inspectoratului. Derulînd banda de magnetofon a acestei discuții și ascultîndu-l pe cel care îndeplinise funcția de director-adjunct, dezgustul și antipatia resimțite în apartamentul său s-au transformat în ură. Pentru că acest inginer discuta cu șeful inspectoratului aproape de pe poziția unui dușman. El a negat cu fermitate că ar avea ceva de ascuns, că ar fi transmis ceva turistei franceze, a spus că nu știe unde stă aceasta la București, că a plecat din țară, că se simte jignit că l-am chemat pe el, care este... etc... etc...

La întrebările puse, a scăpat totuși ceva aparent fără importanță, în fond esențial: numele de familie al turistei franceze și faptul că treceuse pe la el cu două zile în urmă, să-i spună, chipurile, ce face fratele său.

Din acel moment, de cînd am aflat numele turistei, speranțele noastre s-au mutat către București. Și nu degeaba. Există acolo, undeva, la direcția de linie, o evidență a persoanelor care domiciliază în hotelurile bucureștene, există ofițeri care răspund de acel sector. La ei am apelat și, în mai puțin de două ore, ne-au comunicat tot ce ne interesa. Aurelia se afla încă la hotelul „Union“ și urma să plece a doua zi! O scurtă descindere acoperită în camera ei și o nouă surpriză: avea asupra sa o cutie cu un joc de fotbal...!

Așadar, prevăzător, inginerul Iordache își cumpăraseră încă un joc, pentru a-l putea prezenta, în cazul că va fi întrebat...

A urmat, desigur, punerea în filaj a turistei și organizarea la P.C.T.F. Otopeni a flagrantului pentru a doua zi.

În tot acest timp, inginerul Iordache, care plecase de la inspectorat, se zbătea ca un leu în cușcă. A făcut deplasări fără noimă pe străzi, s-a controlat permanent și a dat mai multe telefoane la București, cu intenția vădită de a o preveni pe turistă, despre care știa, de fapt, în ce cameră se afla la hotel. Nici în ultimul ceas nu s-a hotărît să vină să spună adevărul. A sperat tot timpul că turista va reuși să plece...

Cînd ofițerul de la P.C.T.F. Otopeni a invitat-o pe turistă să desfășoare jocul de fotbal, aceasta a fost nevoită să declare proveniența și destinația conținutului ascuns sub „gazon“. Aceste materiale și procesul verbal încheiat de organul de frontieră au fost folosite în demascarea inginerului Iordache. El a fost discutat în cadrul organizației de bază și i-a fost ridicată calitatea de membru de partid pe care dovedise că nu o merită.

Documentația pe care o conținea jocul, compusă din peste 100 file, coli mari, scrise de mînă, nu cuprindea date strict-secrete sau secrete, dar prin noutățile ce le dezbătea, obținute în timpul cît cercetătorul lucrase la acel institut, cu aparatul aceluia institut important, se puteau aduce daune țării noastre.

Așa s-a rezolvat un caz care a antrenat un mare număr de forțe și participarea mai multor unități. Dar — încă o dată o spunem — o mare parte din aceste forțe puteau fi economisite, dacă prima sesizare ar fi fost tratată cu atenția cuvenită.

Locotenent-colonel ȘTEFAN ALEXIE
Maior VASILE BUJOR

MUNCA DE SECURITATE ÎN ORAȘELE MICI ȘI ÎN MEDIUL RURAL

Sfârșitul grupării „A.S. 3“

Zădărnicierea tentativei unui legionar de a-și face prozeliți în rîndul unor tineri adolescenți

Intr-o notă informativă luată la începutul anului 1973 cu prilejul unei recrutări, se menționa că tînărul „Marin Olteanu“, elev de liceu, citește cărți vechi, editate înainte de 23 August 1944, și are intenția de a constitui o grupare. Candidatul nu cunoștea atunci alte aspecte, nici conținutul acelor cărți, nici alte date privind constituirea grupării. Se impuneau deci măsuri de verificare și de clarificare a pușinelor date pe care le cunoșteam.

În primul rînd, am trecut la instruirea atentă a noului colaborator și la studierea altor candidați din comuna Piatra, județul Teleorman, în vederea elucidării aspectelor pe care le dețineam.

În urma sarcinilor trasate, nu mult după recrutare, același colaborator relatează: „Marin Olteanu“ mi-a vorbit despre alcătuirea unei organizații... ce ar avea drept scop, în primul rînd,

de a arăta că problemele de politică publicate în presă nu sînt adevărate. După întemeierea organizației, fiecare dintre noi va trebui să ne documentăm asupra acestor lucruri. El mi-a mai spus că are un unchi, „Apu Ștefan“, care a fost condamnat și că ar putea învăța de la el unele lucruri care să ne ajute în formarea unei baze...“.

În luna martie 1973, cu ocazia recrutării de către șeful de post al comunei Piatra, județul Teleorman, a sursei „Sandu“, elev la liceul teoretic, acesta a semnalat că unii colegi ai săi mențin strînse legături între ei și poartă unele discuții cu caracter nefavorabil la adresa politicii partidului nostru.

La puțin timp, informația era completată prin raportul maiorului B., ofițer în cadrul inspectoratului nostru, pe baza discuțiilor avute cu nepotul său. Nepotul fusese într-o ta-

bără de pregătire a tineretului, împreună cu unul dintre elevii liceului din Piatra, care i-a conșiat că el și alți colegi fac parte dintr-o grupare al cărui rol era „să ia legătura cu foști legionari din comună, iar prin aceștia cu alți legionari din țară, pentru a se întreprinde acțiuni de propagandă“.

Cu ocazia analizării acestor informații, s-a stabilit ca în centrul aten-

tură ale tineretului din țara noastră, elogiindu-le pe cele din Occident.

Ei au conceput formarea organizației „A.S.3“ („Asociația secretă 3“) cu scopul de a desfășura propagandă împotriva orînduirii socialiste, iar după terminarea liceului să acționeze „mai serios“, căci odată admiși în facultate, erau siguri că vor găsi „oamenii de care aveau nevoie“. Vizau, de asemenea, să plece din țară.

Aspect de la ședința de prelucrare a cazului, ținută în cadrul liceului

ției să se înscrie preocuparea pentru ferirea tinerilor de influența unor elemente cu concepții ostile. Astfel, ne-am concentrat atenția în direcția încadrării informative a tinerilor respectivi, stabilind următoarele: „Marin Olteanu“, „Ștefan Ovedenie“ și „Ion Avram“, fiind colegi de clasă și prieteni, în recreație, în orele de practică, ori la domiciliu, au purtat unele discuții în care comentau negativ sistemul de organizare și retribuția muncii în industrie și agricultură, condițiile de viață și de învăță-

S-a trecut la cercetarea celor în cauză, fixîndu-se, printre altele, ca o problemă importantă de stabilit dacă nu s-a exercitat asupra lor vreo influență din partea unor elemente cu concepții ostile. În rezolvarea sarcinilor au fost antrenați și elevii școlii militare de ofițeri de securitate, ce se aflau în practică la inspectorat, care, împreună cu ofițerii ce au lucrat cazul, au participat efectiv la documentare.

Prin activitatea informativă desfășurată, s-a stabilit că „Ștefan Ovede-

nie", coleg de clasă și prieten cu „Camelia Apur“, împrumuta de la aceasta diferite cărți (din perioada 1935—1945), în care, între altele, erau prezentate unele căpetenii legionare și acțiuni ale lor. Cărțile erau ținute într-o bibliotecă, la un loc cu manualele și rechizitele școlare și aparțineau lui „Ștefan Apur“, tatăl fetei, fost legionar și condamnat.

Cu prilejul vizitelor pe care „Ștefan Ovedenie“ le făcea colegei sale la domiciliu, „Ștefan Apur“ le-a vorbit despre trecutul lui politic și penal, aducând elogii fostei organizații legionare.

La rîndul lui, „Ștefan Ovedenie“ i-a vorbit lui „Ștefan Apur“ despre intențiile lor, i-a cerut sprijin, pe care acesta din urmă l-a refuzat, din teama de a nu mai fi tras la răspundere.

De asemenea, s-a mai stabilit că „Ștefan Ovedenie“ a relatat colegilor discuțiile pe care le-a purtat cu „Ștefan Apur“ și, sub influența indirectă a acestuia, au hotărît întemeierea asociației lor pe baze legionare și întocmirea unui statut adecvat.

În acest moment al acțiunii, ținîndu-se seama de spiritul de aventură al tinerilor respectivi, s-a tras concluzia că ei ar putea să săvîrșească și alte fapte grave și că e deci necesar să se ia măsuri de rezolvare imediată a cazului respectiv.

S-a trecut, în primul rînd, la confiscarea literaturii legionare care a fost găsită la domiciliul lui „Ștefan Apur“.

Apoi, cu sprijinul organelor locale de partid și U.T.C., s-a prelucrat în cadrul liceului, în prezența unor elevi, a părinților celor vinovați, a ca-

drelor didactice, a unor factori cu munci de răspundere pe linie de partid și de stat, un material bine documentat, care a relevat faptele și intențiile celor în cauză. Cu acel prilej, tinerii respectivi și-au recunoscut faptele, le-au regretat și au apreciat cu luciditate consecințele ce le sufereau, dacă continuau acțiunile pe care voiau să le săvîrșească. Ei s-au angajat cu acest prilej să se încadreze în disciplina școlară și în normele de conduită socialistă.

Părinții tinerilor au luat o atitudine bună, au mulțumit pentru modalitatea soluționării, și-au analizat lipsurile personale în educarea copiilor.

Este greu de descris cuvîntul emoționant al unui părinte, poate și mai greu de descris fețele îmbujorate și scîldate de lacrimi ale acelor tineri.

Cadrele didactice prezente au scos în evidență neajunsurile existente în școala lor pe linia instruirii și educării tinerilor, precum și necesitatea îmbunătățirii procesului de educare a tinerei generații. Toți cei prezenți și-au manifestat indignarea față de „Ștefan Apur“ care, datorită concepțiilor lui, a avut o influență negativă asupra tinerilor, realizîndu-se cu acest prilej izolarea și discreditaarea lui.

Pe linie informativă, s-au obținut ulterior materiale din care rezultă că tinerii au încetat să mai poarte discuții potrivnice politicii partidului și au renunțat complet la ideile ce au stat la baza constituirii lor într-o organizație.

Locot.-colonel GRIGORE SĂLCEANU
Locotenent-major ION PASCU

Aspecte din activitatea de destrămare a grupărilor „Oastea Domnului“

În toamna anului 1972, șeful postului de miliție din comuna Corbu raporta Inspectoratului județean Olt al Ministerului de Interne că familia preotului Buchiu Piru este vizitată de un număr mare de persoane străine de localitate.

Maiorul N.M. din Inspectoratul județean Olt s-a deplasat la fața locului și a constatat că la locuința preotului, în curte, fusese ridicată o construcție, gen baracă, în care erau cazate diferite persoane, venite să se roage pentru „vindecarea“ unor boli mai grave, rezolvarea unor necazuri în familie etc. Construcția — deloc neglijabilă — era un pavilion lung de 150 m.

Trecînd la aprofundarea verificărilor în cadrul dosarului de urmărire informativă, s-au stabilit următoarele:

Preotul Buchiu Piru desfășurase cu

ani în urmă o intensă activitate de organizare a grupării sectante „Oastea Domnului“, interzisă prin lege. În 1951, fusese condamnat la doi ani pentru această activitate, părăsise ulterior comuna Ungheni-Argeș și se stabilise în comuna natală, Corbu, unde spera că va putea găsi mai ușor adepți pe linia grupării sectante „Oastea Domnului“.

În comuna Corbu însă prin măsurile luate de organele locale de partid și de stat pentru educarea oamenilor, încercările făcute de preotul Buchiu Piru eșuaseră.

În această situație, preotul și soția sa, Buchiu Viorica, o femeie care terminase altminteri patru ani la Facultatea de chimie industrială, au pus la cale o activitate mai de amploare.

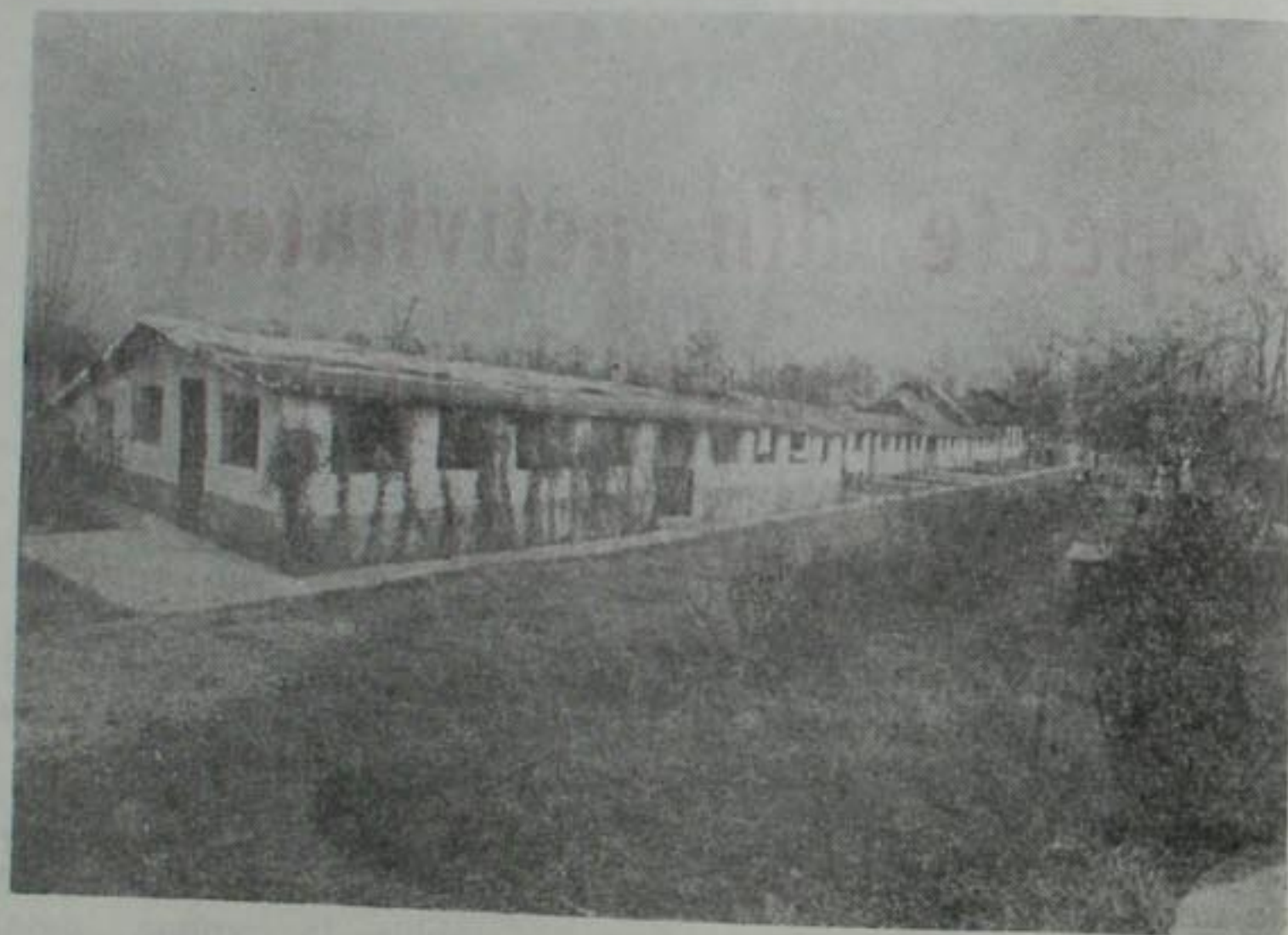
Sprijiniți financiar de cei patru fii ai lor, toți preoți, soții Buchiu au construit în curtea propriei locuințe

(fără autorizația organelor locale) 18 chilii, precum și alte lăcașuri de rugăciuni (foto nr. 1), înzestrate cu tot felul de materiale de cult. În chilii erau cazați cei care veneau „să se mîntuiască” de păcate, bolnavii care sperau să se vindece, precum și persoane care avuseseră unele conflicte familiale sau erau certați cu legile

zvonul că poate vindeca „orice boală” sau rezolva „orice necazuri” ale celor ce se vor ruga în lăcașurile din curtea sa.

Avînd la domiciliu mai multe materiale ale grupării „Oastea Domnului”, cei doi le-au multiplicat la mășina de scris și începuseră să le difuzeze... contra cost!

Foto
nr. 1

statului și năzuiau în vreun fel la sprijinul divin.

Din inițiativa soției, preotul Buchiu Piru a mai construit un „mormînt sfînt”, la care urmau să se roage cei veniți pentru „mîntuire”, și o fîntînă pe care au declarat-o, de asemenea, „sfîntă” (foto nr. 2). Cînd totul a fost construit și amenajat, Buchiu Viorica și-a confecționat o uniformă albă și s-a intitulat „trimisa domnului pe pămînt”.

După aceasta, preotul a trecut la atragerea unor elemente, în special vîrstnici, cu ajutorul cărora a lansat

„Trimisa Domnului” reușește astfel ca, în primăvara și în vara anului 1973, să primească în locuința sa și să cazeze în chiliile respective mai multe persoane — în condiții cu totul inumane de locuit. De menționat că aceste chilii se găseau la un metru în pămînt, iar pereții erau din scînduri. În interior se afla cîte o bancă îngustă din lemn, pe care dormeau bolnavii.

Toate persoanele venite „pentru vindecare” erau supuse unor ritualuri, de dimineața pînă noaptea tîrziu, și nu mîncau decît foarte puțin. Re-

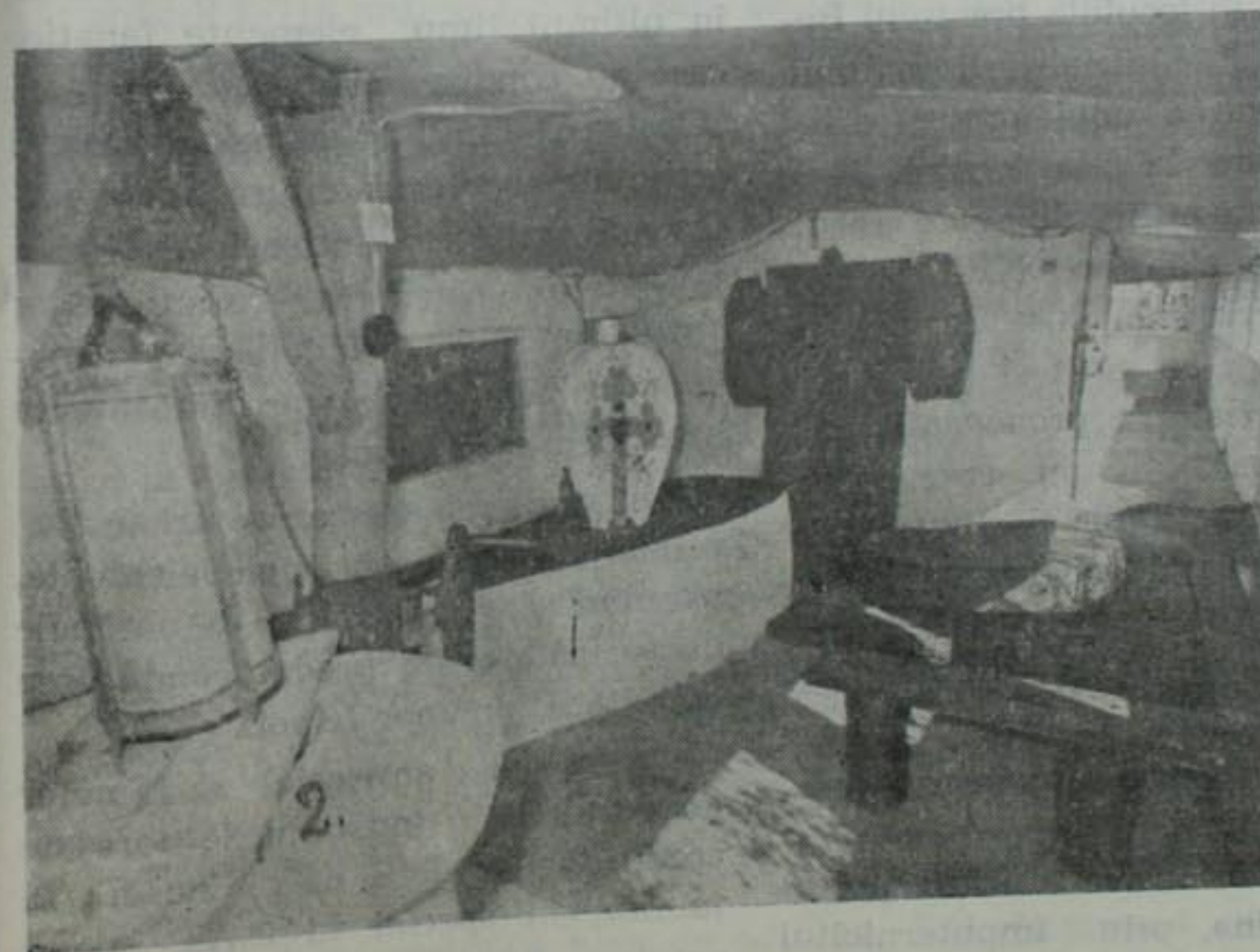
gimul de infometare ar fi trebuit să dureze 20—30 zile, fapt ce ar fi dus în mod cert la consecințe ireparabile pentru sănătatea nefericiților credincioși. După scoaterea din „sanatoriul miraculos” al preotesei, cei în cauză au trebuit dați în grija doctorilor și o parte dintre ei spitalizați.

Soții Buchiu pretindeau că aceste canoane sînt venite de la „domnul”, pentru „mîntuirea sufletului”, dar aveau în schimb grijă să ceară bani pentru cazarea în „lăcașul lor sfînt” pentru rugăciunile pe care le făcea Buchiu Viorica „în numele lor”. De asemenea, cereau de la cei care ve-

Așa cum am stabilit, activitatea propriu-zisă de spălare a păcatelor decurgea în felul următor: „preoteasa prevestitoare” sau „trimisă pe pămînt” reușise să atragă în locuința sa în special tinere, pe care căuta să le îndoctrineze — desfășurînd deci activitate de prozelitism. La început le citea pasaje din dogmele „Oastei Domnului”, după care începea să le dicteze și acestea scriau în caiete rugăciuni și cîntece pe care le cîntau împreună.

În discuțiile pe care le întreținea cu „credincioșii”, îndemna femeile

Foto
nr. 2

neau și unele alimente, pretindeau sume de bani și pentru apa luată de la „izvorul sfînt”. Evident, fîntîna fusese săpată cu mult timp înainte de a le apare ideea acestei afaceri...

necăsătorite să nu se căsătorească și să nu muncească în C.A.P., deoarece „munca nu este pentru femei”. În acest sens, da exemplu pe fiica sa, tehnician agronom, pe care o retră-

sese din serviciu și o ținea acasă. De fapt, pe această fiică preoteasa o oprise pe lângă ea pentru a face me-najul familiei, mama motivînd că are „chemare de la domnul” să se ocupe numai de rugăciuni.

După ce materialul informativ pri-
vitor la toate aceste activități a fost
confirmat și prin alte mijloace ale
muncii de securitate, s-a procedat
astfel: Șeful postului de miliție, cu
care s-a lucrat în cooperare, a început
urmărirea penală pentru infracțiunea
de înșelăciune în dauna avutului per-
sonal, fapt care a creat posibilitatea
pătrunderii în locuința preotului Bu-
chiu Piru și oficializării acțiunii,
prin întocmirea unui proces-verbal
de constatare la fața locului. S-au
executat fotografii, din care rezul-
tau aspecte ale activității la care
ne-am referit mai sus. Cu prilejul
percheziției s-au găsit și ridicat mai
multe materiale de propagandă mis-
tico-religioasă, care au servit la să-
vîrșirea infracțiunii și anume: 14
cărți și broșuri; 19 caiete cu cîntece și
rugăciuni; 10 fascicule dactilogra-
fiate cu rugăciuni și cîntece, toate
aparținînd sectei ilegale „Oastea
Domnului”, în care se ponegrea orîn-
duirea socialistă.

Ulterior, în urma sesizării proto-
popiei Slatina, prin imputernicitul
Departamentului cultelor pentru ju-
dețul Olt, preotul Buchiu a fost obli-
gat să desființeze amenajările cultice
din curtea sa. Mai mult, cu sprijinul
Departamentului cultelor, a fost or-
ganizată punerea în dezbatere pu-

blică a acestui caz în adunarea preo-
ților, aparținînd de protopopia Sla-
tina. La adunare au participat peste
100 de preoți și au luat cuvîntul nouă
dintre aceștia, care au condamnat
preocupările preotului Buchiu Piru,
precum și ale altor elemente din
„Oastea Domnului”.

În felul acesta, a fost curmată o
activitate ilicită cu caracter antisocial
care ar fi putut avea urmări negative
pentru o parte din populația din co-
mună și împrejurimi.

Am găsit necesar să prezentăm
acest caz, deoarece am constatat că
în ultimul timp elemente fanatice
care au condus gruparea sectantă
„Oastea Domnului” au reluat această
activitate și creează anturaje care des-
fășoară activitate antisocială. Numai
în județul nostru, în cursul anilor
1972 și 1973, au fost depistate și neu-
tralizate prin măsuri corespunzătoare
șase asemenea grupări.

Din studierea acestor cazuri se des-
prinde concluzia că unele elemente,
bănuind că sînt urmărite de organele
de securitate, au predat conducerea
activității lor unor femei.

Caracterul antisocial al faptelor
lor rezultă din îndemnurile adresate
credincioșilor de a nu se încadra în
muncă, în special în C.A.P., de a
respinge orice contact cu mijloacele
de culturalizare și cu igiena elemen-
tară, ajungîndu-se pînă la recoman-
darea tratării unor bolnavi prin ru-
găciuni.

Maior LAZĂR CĂLĂRAȘANU

Cînd, la vîrsta întrebărilor, răspunsurile sînt căutate în activitatea ostilă

În articolul de față ne-am propus să prezentăm două cazuri (unul
vechi și altul mai recent) ilustrative pentru dinamica fenomenului in-
fracțional în rîndul tineretului în orașele mici.

În luna iulie 1971, primisem o notă informativă din care reieșea
că în orașul Caracal, cîțiva tineri se adunau în mod organizat în locuri
diferite, audiau emisiunile postului de radio „Europa liberă”, făceau
comentarii negative pe marginea audițiilor etc.

Cu ocazia verificărilor am stabilit că numiții S.M. (19 ani), C.I. (17
ani), R.I. (18 ani) și L.I. (18 ani), de la două licee din Caracal, obișnuiau,
încă din luna aprilie 1971, să se întâlnească într-adevăr în mod organizat
și că, pe lângă audiții și comentarii ostile, își făcuseră un plan de acțiune,
în vederea trecerii frauduloase a frontierei. Prevăzuseră chiar mai multe
variante și puncte de trecere, își alcătuiseră „coduri” și „cifruri” de
ținere a legăturii între ei.

Îl aleseseră ca „șef”, pe S.M., ca fiind mai mare (era repetent)
și mai priceput. (Se pricepea, într-adevăr la reparații radio și avea
preocupări pentru chimie aplicată.)

Din dispozițiile acestui „șef” C.I. și R.I. au mers la Constanța
și la Drobeta Turnu-Severin, pentru a studia posibilitățile și a fixa locu-
rile pe unde ar putea fugi din țară.

Prin urmărirea lor sistematică, s-a stabilit că S.M. fixase ca puncte
posibile de trecere a graniței orașele: Drobeta Turnu-Severin, Timișoara
și Constanța; că pentru a-și atinge scopul, cei patru săvîrșiseră cîteva
furturi la Liceul nr. 1 și la Școala generală nr. 2, de unde sustrăseseră
aparate foto și de proiecție, precum și materiale sportive, din care au
vîndut „pentru a avea bani după trecerea frontierei”. Efectuaseră, de
asemenea, spargeri la două circumscripții sanitare, sustrăgînd de acolo
medicamente, materiale sanitare și diferite chimicale necesare scopului
propus.

Conform aceluiași plan de acțiune, S.M. împreună cu C.I. au re-
parat și adus în stare de funcționare două pistoale cu butie, pe care le
găsiseră aruncate în podul casei. Încă două arme militare vechi, găsite
aruncate și scoase din uz au fost reparate de ei, punîndu-li-se pături din
lemn etc.

Astfel înarmați, cei patru au început să facă trageri, acasă la S.M.,
care își improvizase în curte un mic poligon. Cartușele și le procurau
din poligonul de tragere al unor unități militare de pe raza orașului

Caracal. Adunau adică tuburile, iar gloanțele le turnau din plumb. Substanțele chimice pe care le furaseră de la circumscripțiile sanitare și de la alte unități le foloseau pentru încărcătură și confecționarea capselor.

Constatându-se că, în cazul în care ar fi fost prinși la graniță, cei patru aveau de gând să se folosească de arme și că intenționau să atragă în anturajul lor și alți tineri (cu scopul de a-i folosi la unele spargerii, pentru a avea o „bază materială” în momentul fugii din țară) s-a pus problema lichidării activității lor.

În urma analizei materialelor pe care le posedam și după obținerea aprobării, la data de 9 septembrie 1971 s-a trecut la arestare. Cu ocazia perchezițiilor domiciliare, au fost ridicate materiale compromițătoare, precum și întregul armament. În timpul anchetei, cei patru și-au recunoscut în întregime faptele. Fiind deferiți justiției, au fost condamnați la închisoare corecțională între doi și cinci ani.

Trebuie arătat însă un fapt negativ, rezultat probabil și în urma unei insuficiente munci de pregătire contrainformativă a populației din oraș pe timpul acela. Întreaga activitate desfășurată de tinerii respectivi fusese cunoscută de unele persoane responsabile în creșterea și educarea lor, părinți și chiar cadre didactice, la care doi dintre tineri stăteau în gazdă. Aceste persoane mature nu au luat nici o atitudine față de preocupările lor, nu au înștiințat pe nimeni, nici măcar atunci când i-au văzut efectuând trageri cu armamentul.

În timp ce se făcea percheziție la domiciliul numitului S.M., mama acestuia, bolnavă la pat, a încercat chiar să ascundă o cutie metalică plină cu cartușe (180 bucăți, în perfectă stare de folosință) sub plapuma cu care era învelită. De asemenea, cei doi dintre tinerii menționați mai sus, care locuiau în gazdă, în orașul Caracal, la un profesor, făceau antrenamentele de tragere chiar în curtea casei acestuia, dar respectivul n-a luat nici o măsură pentru a-i împiedica în activitatea pe care o desfășurau.

Este poate și mai grav faptul că ceilalți doi tineri făceau antrenamente de tragere și la domiciliul lor, în comună, lucru cunoscut de către ajutorul șefului de post, care locuia în apropiere, dar care n-a dat atenție acestui „amănunt”, considerându-l „joc de copii”. Când acțiunea era în faza de finalizare, respectivul milițian a fost întrebat ce știa de antrenamentele de foc și a recunoscut că „auzise împușcături, dar credea că e vorba de arme de tir, cu care se trage după ciori”.

Asupra tuturor persoanelor mature, care au cunoscut mai mult sau mai puțin activitatea tinerilor respectivi, s-au luat măsuri de avertizare ori s-a discutat cu ei la licee unde învățaseră elevii respectivi.

Recent, numiții R.I., C.I. și L.I. au fost eliberați din detenție. Fiind contactați de organele noastre, ei au regretat faptele săvârșite, afirmând că nu și-au dat seama de gravitatea lor, dar că acum vor să devină oameni folositori societății.

Un fapt demn de reținut: din 1971 până în prezent — ca urmare și a unei activități de prevenire mai susținută — pe raza orașului Cara-

cal nu a mai apărut nici un fel de activitate de acest gen. Putem spune că măsurile preventiv-educative, luate la sugestia noastră în școli și licee, și-au atins scopul.

★

În luna februarie a acestui an a fost interceptat un material din care rezulta că un grup de eleve, de la Școala profesională de cooperatie din orașul Caracal, desfășoară activitate mistică, pe linia sectei „Pentecostali”.

Recrutarea unei persoane din anturajul celor în cauză, precum și dirijarea concretă a rețelei existente au scos la iveală următoarele:

Un număr de opt eleve (între 17 și 18 ani), venite din județele Bihor, Arad, Hunedoara și Maramureș, interne la liceul menționat, care dispuneau de materiale cu conținut mistic, cântau cântece religioase în colectiv și căutau să atragă în rîndul sectei noi aderente, dintre colegele lor. În baza preceptelor sectante, ele nu participau la viața cultural-artistică a școlii.

Sesizată, conducerea școlii a reușit să găsească un caiet în care erau trecute cântece religioase și, pe această bază, a întreprins un control în sălile de clasă și în dormitoare. Nu s-a descoperit însă nimic altceva. Noi eram informați totuși că cele opt eleve dispun de materiale mistice mult mai consistente.

În urma dirijării corespunzătoare a rețelei, am stabilit că elevele în cauză ascunseseră materialele de propagandă sectantă în saltelele paturilor (saltele pe care le cususeră apoi în așa fel încît să nu trezească nici un fel de bănuieli).

Cu prilejul unei percheziții, efectuată de noi de data aceasta, s-au găsit respectivele materiale, care au fost confiscate.

Pentru prevenirea continuării acestei activități și destrămarea grupului, la propunerea noastră, Comitetul orășenesc U.T.C., împreună cu conducerea școlii au organizat o dezbatere în prezența tuturor elevelor.

Cu acel prilej, un profesor de științe sociale a arătat și despre activitatea cu caracter ateist, iar în cadrul expunerii a arătat și despre activitatea mistico-religioasă a elevelor în cauză.

După expunerea materialului au luat cuvîntul cinci eleve, care au combătut activitatea colegelor lor, făcînd propuneri ca organizațiile U.T.C. din care ele fac parte să ia măsuri de educare și de scoaterea lor de sub influența activității sectante. Au luat cuvîntul, de asemenea, profesori-dirigîți, care s-au angajat să depună mai multă stăruință pentru educarea elevelor lor. Din proprie inițiativă au luat cuvîntul și două eleve dintre cele vizate, arătînd că pe viitor se vor încadra în ordinea și disciplina școlară.

Din constatările efectuate pînă în prezent, în urma punerii în discuție, rezultă că elevele respective s-au încadrat întru totul în normele de conduită școlară, că au renunțat să mai întreprindă activități sectante.

Maior ION IANCU

Căpitan TUDOR SOARE

Locotenent-major ZOLTAN MAKAI

În publicația „Securitatea” nr. 2/1973, la rubrica „Curier juridic”, a apărut articolul intitulat: Cum trebuie înțeleasă expresia „periculozitatea socială a faptei”, semnat de locotenent-colonelul Gheorghe Blidaru și locotenent-colonelul Teodor Virșe. Pe marginea acestui articol, maiorul Gal Mihăilă a formulat în scris unele obiecții, pe care le-a intitulat „Considerațiuni privind unele limite în aplicarea prevederilor articolului 18¹ din Codul penal”. Ținând seama de punctele de vedere diferite cuprinse în cele două articole mai sus-menționate, redacția s-a adresat Direcției cercetări penale, pentru elucidarea acestei controverse. Publicăm mai jos articolul tovarășului maior Gal Mihăilă și precizările făcute de direcția de specialitate.

Considerațiuni privind unele limite în aplicarea prevederilor art. 18¹ C. pen.

După cum este cunoscut, prin Legea nr. 6 din 29 martie 1973 au fost aduse modificări importante legislației penale în vigoare, care se înscriu pe linia preocupărilor constante, ale partidului și statului nostru, de îmbunătățire și perfecționare a cadrului legislativ a întregii activități, de întărire și adâncire a principiilor legalității,

dreptății, eticii și echității socialiste, în concordanță cu progresul continuu realizat în toate domeniile vieții materiale și spirituale ale societății, în actualul ei stadiu de dezvoltare.

În cadrul modificărilor aduse legislației noastre penale, un loc important îl ocupă prevederile art. 18¹ C. pen., potrivit cărora, nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală, dacă prin atingerea minimă adusă uneia din valorile apărute de lege și prin conținutul ei concret, fiind lipsită în mod vădit de importanță, nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni.

S-a răspuns astfel, pe planul reglementării juridice, unor necesități de ordin practic care reclamau o mai mare diversificare a mijloacelor de influențare și combatere a manifestărilor antisociale prevă-

zute de legea penală, corespunzătoare actualului stadiu de perfecționare a relațiilor sociale, a dreptului socialist și a tuturor normelor ce guvernează conduita oamenilor în societate.¹⁾

Cunoașterea și aplicarea, în strictă conformitate cu principiul legalității socialiste, a prevederilor art. 18¹ C. pen. prezintă o deosebită importanță teoretică și practică, deoarece, în lumina acestor prevederi, gradul de pericol social al unei infracțiuni nu mai este stabilit de legea penală²⁾, ci trebuie evaluat în mod concret, în fiecare cauză supusă urmăririi sau judecării penale, de către factorii care realizează ori concură la realizarea actului de justiție în sfera dreptului penal.

Problema aplicabilității prevederilor art. 18¹ C. pen. nu se poate pune în general, ci numai în situații determinate, când o faptă prevăzută de legea penală și săvârșită cu vinovăție, în raport de atingerea minimă adusă valorii sociale ocrotite de lege și de conținutul ei concret, este lipsită în mod vădit de importanță și deci nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni. Se poate ajunge astfel la situația ca aceeași faptă prevăzută de legea penală și săvârșită cu vinovăție, într-o anumită situație, să nu prezinte gradul de pericol social al unei infracțiuni, iar în altă situație să constituie infracțiune.

Pentru ca evaluarea gradului de pericol social al unei fapte prevăzută de legea penală și săvârșită cu vinovăție să se efectueze uniform în sensul urmărit de legiuitor și să nu se comită erori profitabile pentru infractori sau dăunătoare unor persoane ale căror fapte sînt lipsite în mod vădit de importanță, în alineatul 2 al art. 18¹ C. pen. sînt enumerate criteriile pe baza cărora se va face această evaluare³⁾, ceea ce constituie o noutate a legiuitorului nostru.

În afară de criteriile expres prevăzute la alin. 2 al art. 18¹ C. pen., apreciem că

la stabilirea în concret a gradului de pericol social al unei fapte penale trebuie avută în vedere și valoarea relației sociale ocrotite de lege, careia i s-a adus atingere prin fapta respectivă.

Legea penală nu face o clasificare a valorilor sociale pe care le ocrotește și, pe cale de consecință, nici a relațiilor sociale ce se brodează în jurul acestor valori. Cu toate acestea, din ordinea enumerării valorilor sociale în dispozițiile art. 1 C. pen., și mai ales, din locul pe care îl ocupă în sistemul părții speciale a Codului penal, infracțiunile îndreptate împotriva acestor valori, ca și din regimul lor sancționator, rezultă indubitabil că pe primul plan al ocrotirii penale se află relațiile sociale ce vizează suveranitatea, independența și unitatea statului, respectiv securitatea de stat.

Statul socialist, după cum se știe, constituie un instrument de o excepțională importanță în sfera de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră. Securitatea statului, dreptul absolut al acestuia la o existență nestingherită și nevătămată, constituie o valoare socială fundamentală care privește toate valorile sociale a căror apărare asigură existența ca stat a Republicii Socialiste România, respectiv suveranitatea, independența și unitatea statului, valori care implică integritatea teritoriului țării, întărirea economiei naționale, inviolabilitatea

¹⁾ Dr. Iulian Poenaru — Modificarea Codului penal prin Legea nr. 6/1973, Revista română de drept nr. 5/1973, pag. 23.

²⁾ Vintilă Dongoroz și alții — Noul Cod penal și codul penal anterior, prezentare comparativă, Ed. pol., București — 1968, pag. 14.

³⁾ Art. 18¹ alin. 2 C. pen. „La stabilirea în concret a gradului de pericol social, se ține seama de modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmarea produsă sau care s-ar fi putut produce, precum și de persoana și conduita făptuitorului”.

secretului de stat etc. De aceea, faptele îndreptate împotriva securității statului reprezintă nu numai o piedică în îndeplinirea importantelor sarcini care stau în fața statului nostru socialist, ci și un mijloc de subminare a temelilor acestuia.⁴⁾

Prevenirea și combaterea faptelor care pun în pericol sau care aduc atingere securității statului constituie o condiție sine qua non a siguranței și progresului pe toate planurile activității sociale și reprezintă o parte a funcției statului nostru de apărare a orânduirii socialiste împotriva încercărilor elementelor dușmănoase de a lovi în cuceririle revoluționare ale poporului muncitor. Pe plan juridic, această funcție își găsește expresie în existența incriminărilor privitoare la faptele care prezintă pericol pentru securitatea statului, în activitatea organelor de securitate specializate în cercetarea unor astfel de fapte, precum și în activitatea organelor de procuratură și de justiție.⁵⁾

Privite prin prisma valorii relațiilor sociale pe care le pun în pericol ori le aduc atingere, faptele îndreptate împotriva securității statului prezintă un grad de pericol social deosebit de ridicat, ceea ce a determinat o reacție de drept severă, cristalizată într-un sistem incriminator și sancționator corespunzător gravității lor, diferențiat de regimul celorlalte fapte prevăzute de legea penală (așa-zisele infracțiuni de drept comun) care, în general, este mai blând.

Față de cele relatate mai sus, în mod firesc, se ridică întrebarea dacă prevederile art. 18¹ C. pen. se pot aplica și în cazul infracțiunilor contra securității statului?

Încercând să răspundă la această întrebare, autorii articolului, **Cum trebuie înțeleasă expresia „periculozitatea socială a faptei”**, apărut în publicația „Securitatea” nr. 2/1973, susțin că „dispozițiile art. 18¹ C. pen. au un caracter de generală aplicare, putând opera atît asupra faptelor în-

dreptate împotriva proprietății, contra persoanei, cele care aduc atingere activității organizațiilor de stat, organizațiilor obștești, cele care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socialistă, **cît și în cele care lezează securitatea statului**”.

Pentru demonstrarea ultimei teze (că art. 18¹ C. pen. se poate aplica și în cazul infracțiunilor contra securității statului), autorii articolului menționat arată, cu titlu de exemplu, că în cazul unor fapte de propagandă împotriva orânduirii socialiste, de divulgare a secretului care periclitează securitatea statului, de diversiune „dacă faptele sînt lipsite în mod vădit de importanță și aduc atingere minimă valorilor apărute de legea penală, organele judiciare pot să aprecieze că acestea nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni și să dispună măsuri în conformitate cu dispozițiile art. 18¹ C. pen.”. În același scop, autorii analizează critic două hotărîri de condamnare pronunțate de instanțele militare în cazul unei infracțiuni de complot și a unei infracțiuni de propagandă împotriva orânduirii socialiste, susținînd că în aceste cazuri faptele săvîrșite de inculpați nu ar fi fost de natură să aducă „atingere **deosebită** securității statului” și deci s-ar indica luarea unei măsuri de „discutare publică”.⁶⁾

Nu împărtășim opinia autorilor articolului sus-citat întrucît, după aprecierea noastră, aplicabilitatea prevederilor art. 18¹ C. pen. este limitată la anumite genuri de fapte prevăzute de legea penală,

⁴⁻⁵⁾ V. Dongoroz, S. Kahane, I. Oancea, I. Fodor, N. Iliescu, C. Bulai, R. Stănoiu și V. Roșca — Explicații teoretice ale Codului penal român. Vol. III, partea specială, Ed. Academiei, București — 1971, pag. 19—20.

⁶⁾ Gh. Blidaru și T. Virșe — Cum trebuie înțeleasă expresia „periculozitatea socială a faptei” — „Securitatea” nr. 2(22)/1973, pag. 83.

fiind exclusă **de plano** în cazul celor îndreptate împotriva securității statului.

În primul rînd, după cum rezultă din expunerea de motive la Legea nr. 6/1973 pentru modificarea Codului penal, prevederile art. 18¹ C. pen. vizează în mod special faptele mărunte⁷⁾ care, în raport de natura relațiilor sociale primejduite sau lezate și de criteriile expres prevăzute în alineatul 2 al acestui articol, nu justifică represiunea penală, fiind suficientă pentru combaterea lor aplicarea uneia din sancțiunile administrative menționate în art. 92 C. pen. Or, faptele îndreptate împotriva securității statului prin importanța obiectului ocrotirii penale, la care ne-am referit, nu sînt compatibile cu calificativul de „fapte mărunte”, lipsite de gradul de pericol social al unei infracțiuni.

În această ordine de idei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, în cuvîntarea rostită la festivitatea din Capitală consacrată aniversării organelor de securitate, din 12 octombrie 1973, atrăgînd atenția că trebuie să știm să deosebim pe dușmani de oamenii care comit anumite greșeli, sublinia că „Orice manifestare care poate dăuna mersului înainte, dezvoltării economico-sociale a țării, adîncirii democrației, legalității socialiste, orice încercare din afară de a aduce daune orânduirii noastre și independenței țării, **sub orice formă ar fi** (s.n.), trebuie să stea în atenția lucrătorilor de securitate. **Nimic nu trebuie considerat că este de mai mică importanță!** (s.n.). Totul trebuie analizat, judecat prin prisma sarcinilor generale care revin organelor de securitate!”

În al doilea rînd faptele îndreptate împotriva securității statului, în afară de împrejurarea că sînt comise în general printr-o acțiune intenționată, se caracterizează, în majoritatea cazurilor, printr-o cerință esențială care trebuie îndeplinită pentru întregirea laturii obiective, exprimată de regulă prin expresiile: „de natură să submineze economia națională”, „de natură

a compromite interesele de stat”, „din care ar rezulta un pericol pentru securitatea statului” etc. sau printr-un „scop” ca cerință esențială a laturii subiective, îndreptat împotriva securității de stat.

Rezultă deci că, pentru existența gradului de pericol social necesar unei infracțiuni contra securității statului, legea nu cere ca fapta să fie de natură să aducă o atingere „**deosebită**” securității statului — după cum pretind autorii articolului menționat —, ci doar ca aceasta să poată periclita în vreun mod (indiferent care și indiferent cum) securitatea de stat.

Prin realizarea cerințelor esențiale prevăzute de lege pentru faptele îndreptate contra securității statului, se realizează implicit, în virtutea textului incriminator, și gradul de pericol social necesar unei astfel de infracțiuni. Dacă cerința esențială prevăzută de lege nu rezultă din materialitatea faptelor, nu se va realiza elementul material sau subiectiv necesar unei infracțiuni contra securității statului, fapta respectivă putînd întruni, eventual, elementele constitutive ale unei infracțiuni de drept comun. Așadar, într-o astfel de situație, trecerea unei fapte prevăzută de legea penală dintr-o categorie în alta (din categoria faptelor îndreptate contra securității statului în categoria celorlalte fapte prevăzute de legea penală) nu se întemeiază pe lipsa gradului de pericol social al faptei, ci pe lipsa cerinței esențiale prevăzute de lege pentru fapta respectivă.

Prin prisma celor relatate, nu putem fi de acord nici cu critica făcută de autorii articolului citat, în sensul că faptele de complot și de propagandă împotriva orânduirii socialiste ce au constituit obiectul hotărîrilor pronunțate de tribunalul militar, nu ar fi prezentat gradul de pericol social necesar existenței celor două in-

⁷⁾ Expunere de motive la Legea pentru modificarea Codului penal al Republicii Socialiste România — Buletinul oficial al R. S. România, Anul IX — Nr. 49, partea I din 6 aprilie 1973.

fracțiuni. Nu cunoaștem, în detaliu, starea de fapt din cele două cauze, însă apreciem că, dacă din probele administrate în dosare, rezultau în mod cert elementele constitutive și cerința esențială pentru infracțiunile de complot și de propagandă împotriva orânduirii socialiste, instanțele de judecată nu erau îndrituite să aprecieze faptele respective ca lipsite de pericol social.

În problema faptelor îndreptate împotriva securității statului, sarcina principală constă, după opinia noastră, în administrarea întregului probatoriu și în analiza obiectivă și atentă a situației de fapt în raport de dispozițiile legale vizînd una sau alta din infracțiuni. Odată ajunși la concluzia obiectiv-temeinică că fapta cercetată întrunește elementele constitutive și cerința esențială pentru existența unei infracțiuni contra securității statului, apreciem că nu există altă posibilitate legală decît aplicarea dispozițiilor procedurale prevăzute pentru astfel de situații, respectiv trimiterea în judecată sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de art. 10 lit. f, g și j C. pr. pen., aplicarea art. 18¹ C. pen. fiind incompatibilă cu caracterul unei astfel de infracțiuni.

În concluzia acestui articol, apreciem că în sfera faptelor îndreptate împotriva securității statului, în mod concepțional, nu se poate pune problema aplicabilității prevederilor art. 18¹ C. pen., întrucît aceste fapte, prin natura lor, periclitizează una din valorile fundamentale ocrotite de lege și ca atare prezintă un grad de pericol social deosebit de ridicat, impunîndu-se, în toate cazurile, măsuri severe de combatere penală.

MAIOR GAL MIHAILĂ

Unele precizări cu privire la sfera de aplicare a art. 18¹ alin. 1 C. pen.

În legătură cu sfera de aplicare a prevederilor art. 18¹ alin. 1 din Codul penal, au început să apară opinii divergente.

Astfel, în articolul Cum trebuie înțeleasă expresia „periculozitatea socială a faptei”, publicat în „Securitatea” nr. 2/1973, la pag. 83, locotenent-colonelul Bli-daru Gheorghe și locotenent-colonelul Virșe Teodor au opinat că: „Dispozițiile art. 18¹ Cod penal au un caracter de generală aplicare, putînd opera atît în faptele îndreptate împotriva proprietății, contra persoanei, cele care aduc atingere activității organelor de stat, organizațiilor obștești, cele care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socialistă, cit și în cele care lezează securitatea statului”.

Maiorul Gal Mihailă, în articolul „Considerațiuni privind unele limite în aplicarea prevederilor art. 18¹ din Codul penal”, prezintă ca eronată concluzia expusă și susține că „aplicabilitatea prevederilor art. 18¹ Cod penal este limitată la anumite genuri de fapte prevăzute de legea penală, fiind exclusă de plano în cazul celor îndreptate împotriva securității statului”.

Ne găsim deci în prezența a două interpretări contrarii ale art. 18¹ alin. 1 Cod penal care prevede că: „Nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală, dacă atingerea minimă adusă uneia din valorile apărute de lege și prin conținutul ei concret, fiind lipsită în mod vădit de importanță, nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni”.

Atît în teoria dreptului penal, cit și în practica judiciară este unanim admis că

operațiunea de interpretare a normelor juridice trebuie să se limiteze la aflarea voinței legiuitorului exprimată în ele, ne-fiind permisă adăugarea la lege prin depășirea limitelor interpretării.

Privite prin această prismă, prima interpretare cu privire la sfera de aplicare a prevederilor art. 18¹ alin. 1 Cod penal apare ca justă, iar secunda ca fiind eronată.

S-ar putea imputa autorilor primei interpretări (locotenent-colonelul Bli-daru Gheorghe și locotenent-colonelul Virșe Teodor) că exemplele alese pentru a-și fundamenta concluzia nu sînt cele mai reprezentative, dar aceasta nu schimbă cu nimic fondul problemei.

Orice formă de interpretare după metodă (textuală, logică sau istorică) ar fi folosită, concluzia la care se va ajunge este aceea că legiuitorul a inclus în sfera de aplicare a art. 18¹ alin. 1 Cod penal toate categoriile de fapte prevăzute de legea penală, indiferent de importanța valorilor cărora li se aduce atingere prin aceste categorii de fapte.

Singura condiție pe care faptele prevăzute de legea penală trebuie s-o îndeplinească, pentru a nu fi considerate infracțiuni, rezidă în gradul lor de pericol social redus determinat la rîndul său de: atingerea minimă adusă uneia din valorile ocrotite de lege; lipsa vădită de importanță reflectată de conținutul lor concret.

Întrucît prin art. 18¹ alin. 1 Cod penal n-a fost limitată sfera valorilor apărute de lege, înseamnă că prevederile acestui articol sînt aplicabile și în cazul unor atingeri minime aduse securității statului prin fapte prevăzute de legea penală dar care prin conținutul lor concret, fiind lipsite în mod vădit de importanță, nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni.

Așadar, gradul de pericol social redus al unei fapte prevăzute de legea penală nu este determinat de natura ori impor-

tanța relației sau valorii sociale căreia îi aduce atingere, ci de caracterul minim al atingerii aduse.

Prin consecință, securității statului, ca oricărei alte valori sociale apărute de lege, i se pot aduce atingeri minime prin fapte prevăzute de legea penală, atingeri care permit atît organelor de cercetare penală ale securității, cit și celorlalte organe judiciare competente să conchidă că, prin conținutul lor concret, acele fapte nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni.

Potrivit unei reguli unanim admise în materie de sistematizare a normelor codurilor penale, dispozițiile din partea generală a unui cod se aplică faptelor sancționate penal atît prin normele părții speciale a codului respectiv, cit și prin normele altor legi speciale, afară de cazul cînd prin aceste norme speciale de drept penal s-ar dispune altfel.

Or, de la această regulă, inserisă și în art. 362 al Codului penal al R.S. România, n-a fost creată nici o excepție care să limiteze sfera de aplicabilitate a art. 18¹ Cod penal „la anumite genuri de fapte prevăzute de legea penală”.

Observăm, de asemenea, că ori de cîte ori legiuitorul a voit să limiteze sfera de aplicare a unor dispoziții ale părții generale a Codului penal a făcut-o în mod expres ca în art. 39 alin. ultim, art. 60, art. 86² etc.

Acest punct de vedere este exprimat și în Buletinul nr. 2/1973 al Procuraturii Republicii Socialiste România și al Ministerului Justiției, unde, la pag. 81, invocîndu-se ca argument de text și de autoritate prevederile art. 362 Cod penal, se precizează că: „Prevederile art. 18¹ au fost introduse odată cu modificarea art. 18, ca dispoziții generale privind definirea infracțiunii, fără să se aducă vreo limitare aplicabilității sale pentru unele infracțiuni. Nici Codul penal și nici legile penale speciale în vigoare nu cuprind dispoziții de excepție în această privință”.

fracțiuni. Nu cunoaștem, în detaliu, starea de fapt din cele două cauze, însă apreciem că, dacă din probele administrate în dosare, rezultau în mod cert elementele constitutive și cerința esențială pentru infracțiunile de complot și de propagandă împotriva orânduirii socialiste, instanțele de judecată nu erau îndrituite să aprecieze faptele respective ca lipsite de pericol social.

În problema faptelor îndreptate împotriva securității statului, sarcina principală constă, după opinia noastră, în administrarea întregului probatoriu și în analiza obiectivă și atentă a situației de fapt în raport de dispozițiile legale vizând una sau alta din infracțiuni. Odată ajunși la concluzia obiectiv-temeinică că fapta cercetată întrunește elementele constitutive și cerința esențială pentru existența unei infracțiuni contra securității statului, apreciem că nu există altă posibilitate legală decât aplicarea dispozițiilor procedurale prevăzute pentru astfel de situații, respectiv trimiterea în judecată sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de art. 10 lit. f, g și j C. pr. pen., aplicarea art. 18¹ C. pen. fiind incompatibilă cu caracterul unei astfel de infracțiuni.

În concluzia acestui articol, apreciem că în sfera faptelor îndreptate împotriva securității statului, în mod concepțional, nu se poate pune problema aplicabilității prevederilor art. 18¹ C. pen., întrucât aceste fapte, prin natura lor, periclitează una din valorile fundamentale ocrotite de lege și ca atare prezintă un grad de pericol social deosebit de ridicat, impunându-se, în toate cazurile, măsuri severe de combatere penală.

MAIOR GAL MIHAILA

Unele precizări cu privire la sfera de aplicare a art. 18¹ alin. 1 C. pen.

În legătură cu sfera de aplicare a prevederilor art. 18¹ alin. 1 din Codul penal, au început să apară opinii divergente.

Astfel, în articolul Cum trebuie înțeleasă expresia „periculozitatea socială a faptei”, publicat în „Securitatea” nr. 2/1973, la pag. 83, locotenent-colonelul Bli-daru Gheorghe și locotenent-colonelul Virșe Teodor au opinat că: „Dispozițiile art. 18¹ Cod penal au un caracter de generală aplicare, putând opera atât în faptele îndreptate împotriva proprietății, contra persoanei, cele care aduc atingere activității organelor de stat, organizațiilor obștești, cele care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socialistă, cât și în cele care lezează securitatea statului”.

Maiorul Gal Mihailă, în articolul „Considerațiuni privind unele limite în aplicarea prevederilor art. 18¹ din Codul penal”, prezintă ca eronată concluzia expusă și susține că „aplicabilitatea prevederilor art. 18¹ Cod penal este limitată la anumite genuri de fapte prevăzute de legea penală, fiind exclusă de plano în cazul celor îndreptate împotriva securității statului”.

Ne găsim deci în prezența a două interpretări contrarii ale art. 18¹ alin. 1 Cod penal care prevede că: „Nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală, dacă atingerea minimă adusă uneia din valorile apărute de lege și prin conținutul ei concret, fiind lipsită în mod vădit de importanță, nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni”.

Astfel în teoria dreptului penal, cât și în practica judiciară este unanim admis că

operațiunea de interpretare a normelor juridice trebuie să se limiteze la aflarea voinței legiuitorului exprimată în ele, nefiind permisă adăugarea la lege prin depășirea limitelor interpretării.

Privite prin această prismă, prima interpretare cu privire la sfera de aplicare a prevederilor art. 18¹ alin. 1 Cod penal apare ca justă, iar secunda ca fiind eronată.

S-ar putea imputa autorilor primei interpretări (locotenent-colonelul Bli-daru Gheorghe și locotenent-colonelul Virșe Teodor) că exemplele alese pentru a-și fundamenta concluzia nu sînt cele mai reprezentative, dar aceasta nu schimbă cu nimic fondul problemei.

Orice formă de interpretare după metodă (textuală, logică sau istorică) ar fi folosită, concluzia la care se va ajunge este aceea că legiuitorul a inclus în sfera de aplicare a art. 18¹ alin. 1 Cod penal toate categoriile de fapte prevăzute de legea penală, indiferent de importanța valorilor cărora li se aduce atingere prin aceste categorii de fapte.

Singura condiție pe care faptele prevăzute de legea penală trebuie s-o îndeplinească, pentru a nu fi considerate infracțiuni, rezidă în gradul lor de pericol social redus determinat la rîndul său de: atingerea minimă adusă uneia din valorile ocrotite de lege; lipsa vădită de importanță reflectată de conținutul lor concret.

Întrucît prin art. 18¹ alin. 1 Cod penal n-a fost limitată sfera valorilor apărute de lege, înseamnă că prevederile acestui articol sînt aplicabile și în cazul unor atingeri minime aduse securității statului prin fapte prevăzute de legea penală dar care prin conținutul lor concret, fiind lipsite în mod vădit de importanță, nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni.

Așadar, gradul de pericol social redus al unei fapte prevăzute de legea penală nu este determinat de natura ori impor-

tanța relației sau valorii sociale căreia li aduce atingere, ci de caracterul minim al atingerii aduse.

Prin consecință, securității statului, ca oricărei alte valori sociale apărute de lege, i se pot aduce atingeri minime prin fapte prevăzute de legea penală, atingeri care permit atât organelor de cercetare penală ale securității, cât și celorlalte organe judiciare competente să conchidă că, prin conținutul lor concret, acele fapte nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni.

Potrivit unei reguli unanim admise în materie de sistematizare a normelor codurilor penale, dispozițiile din partea generală a unui cod se aplică faptelor sancționate penal atât prin normele părții speciale a codului respectiv, cât și prin normele altor legi speciale, afară de cazul cînd prin aceste norme speciale de drept penal s-ar dispune altfel.

Or, de la această regulă, înscrisă și în art. 362 al Codului penal al R.S. România, n-a fost creată nici o excepție care să limiteze sfera de aplicabilitate a art. 18¹ Cod penal „la anumite genuri de fapte prevăzute de legea penală”.

Observăm, de asemenea, că ori de cîte ori legiuitorul a voit să limiteze sfera de aplicare a unor dispoziții ale părții generale a Codului penal a făcut-o în mod expres ca în art. 39 alin. ultim, art. 60, art. 86² etc.

Acest punct de vedere este exprimat și în Buletinul nr. 2/1973 al Procuraturii Republicii Socialiste România și al Ministerului Justiției, unde, la pag. 81, invocîndu-se ca argument de text și de autoritate prevederile art. 362 Cod penal, se precizează că: „Prevederile art. 18¹ au fost introduse odată cu modificarea art. 18, ca dispoziții generale privind definirea infracțiunii, fără să se aducă vreo limitare aplicabilității sale pentru unele infracțiuni. Nici Codul penal și nici legile penale speciale în vigoare nu cuprind dispoziții de excepție în această privință”.

Prin urmare, prevederile art. 18 și art. 18¹ Cod penal cu privire la pericolul social al faptei și la fapta care nu prezintă pericolul social al unei infracțiuni sunt aplicabile, de principiu, tuturor faptelor generice prevăzute de legea penală, fie aceasta Codul penal, fie o lege specială”.

Pentru considerentele arătate, concluzia că „aplicabilitatea prevederilor art. 18¹ Cod penal este limitată la anumite genuri de fapte prevăzute de legea penală, fiind exclusă de plano în cazul celor îndreptate împotriva securității statului”, depășește limitele interpretării, constituind o adăugare la lege ce se întemeiază — așa după cum se spune în logică — pe două premise false: Prima premisă falsă o constituie afirmația că „după cum rezultă din expunerea de motive la Legea nr. 6/1973, pentru modificarea Codului penal, prevederile art. 18¹ Cod penal vizează în mod special faptele mărunte care în raport de natura relațiilor sociale primejduite sau lezate... nu justifică represiunea penală, fiind suficientă pentru combaterea lor aplicarea uneia din sancțiunile administrative menționate în art. 92 Cod penal”.

Netemeinicia acestei susțineri este relevată de simpla comparare a ei cu următoarele considerente din expunerea de motive la Legea nr. 6/1973, pentru modificarea Codului penal al Republicii Socialiste România: „Din practica aplicării acestei legislații a rezultat însă necesitatea unor modificări, pentru a nu se mai menține în sfera de aplicare a legii penale faptele mărunte ce nu prezintă gradul de pericol al unei infracțiuni, precum și pentru a se institui, un sistem mai variat de sancționare a infracțiunilor și de individualizare a pedepselor, menit să asigure posibilități mai largi de reeducare a făptuitorului, fără a se slăbi fermitatea în combaterea manifestărilor antisociale grave.

Se prevede astfel, în legea alăturată, introducerea în Codul penal a unor prevederi potrivit cărora fapta prevăzută de legea penală nu constituie infracțiune dacă

nu prezintă gradul de pericol social necesar pentru existența unei infracțiuni, fiind lipsită în mod vădit de importanță, arătându-se, totodată, și criteriile de care trebuie să se țină seama în aplicarea acestor prevederi, cum sunt: atingerea minimă adusă unor valori sociale, conținutul concret al faptei, modul și mijloacele de săvârșire a acesteia, urmările produse, scopul urmărit, împrejurările în care a fost comisă, precum și persoana și conduita făptuitorului. În același timp, pentru ca astfel de fapte să nu rămână totuși nepedepsite, se prevede ca procurorul și instanța de judecată să aibă dreptul să aplice sancțiuni cu caracter administrativ (muștrare, muștrare cu avertisment sau amendă de la 100 la 1 000 lei)”.

Cea de-a doua premisă falsă pe care s-a întemeiat concluzia că aplicarea prevederilor art. 18¹ Cod penal este exclusă de plano, în cazul faptelor care aduc atingere securității statului, constă în includerea valorii relației sociale ocrotite de lege, printre criteriile de stabilire în concret a gradului de pericol social al unor fapte. Alin. 2 al art. 18¹ Cod penal prevede că „la stabilirea în concret a gradului de pericol social se ține seama de modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmarea produsă sau care s-ar fi putut produce, precum și de persoana și conduita făptuitorului”.

După cum se observă, criteriile de evaluare în concret a gradului de pericol social al unei fapte prevăzute de legea penală sunt enumerate limitativ iar nu exemplificativ. În consecință, organele de cercetare penală sunt obligate să le examineze în interacțiunea lor dialectică, fără a adăuga la ele alte criterii cum ar fi: valoarea

sau importanța relației lezate, frecvența faptelor, posibilitatea prevenirii acestora etc., criterii acceptate în trecut de teoria dreptului penal.

Este adevărat că statul socialist constituie un instrument de o excepțională importanță în sfera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră, dar aceasta nu schimbă cu nimic termenii problemei, mai ales dacă avem în vedere prevederile art. 13 din Constituție potrivit cărora „în Republica Socialistă România, întreaga activitate de stat are drept scop dezvoltarea orinduirii și înflorirea națiunii socialiste, creșterea continuă a bunăstării materiale și culturale a popoului, asigurarea libertății și demnității omului, afirmarea multilaterală a personalității umane”. Iată deci și alte valori sociale care, sub aspectul importanței, sînt situate cel puțin pe aceeași treaptă cu suveranitatea, independența și unitatea statului. De altfel, aprecierile asupra importanței unor valori sociale diferă în funcție de diversitatea criteriilor sau intereselor care stau la baza acestor aprecieri. Așa se explică faptul că în clasificarea normelor părții speciale a unor coduri penale europene, prima grupă de infracțiuni o formează cele îndreptate împotriva păcii (Codul penal Liechtenstein din 1859) sau cele îndreptate împotriva religiei (Codul penal portughez din 1886 și Codul penal finlandez din 1889).

În sprijinul susținerii că „faptele îndreptate împotriva securității statului prin importanța obiectului ocrotirii penale... nu sînt compatibile cu calificativul de „fapte mărunte” lipsite de gradul de pericol social al unei infracțiuni”, autorul articolului

„Considerațiuni privind unele limite în aplicarea prevederilor art. 18¹ din Codul penal” a invocat și următorul citat din cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la 12 octombrie 1973, cu prilejul aniversării organelor securității: „...orice încercare din afară de a aduce daune orînduirii noastre și independenței țării... sînt stea în atenția lucrătorilor de securitate. Nimic nu trebuie considerat că este de mică importanță”.

Ultima subliniere, făcută de autor în citatul din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, nu trebuie înțeleasă însă ca o indicație dată în sensul că art. 18¹ Cod penal este inaplicabil în cazul faptelor care aduc atingere securității statului deoarece, în continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a precizat că: „Totul trebuie analizat, judecat prin prisma sarcinilor generale care revin organelor de securitate!”

Aceasta înseamnă că fiecare faptă trebuie analizată cu multă minuțiozitate prin prisma criteriilor prevăzute de art. 18¹ alin. 2 Cod penal, spre a vedea dacă ea prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni contra securității statului sau dacă este de natură să pericliteze în orice mod securitatea statului.

Concluzionînd asupra celor expuse, vom arăta că prevederile art. 18¹ Cod penal constituie pentru organele de cercetare penală ale securității un instrument foarte prețios în găsirea soluțiilor care să satisfacă simultan și în egală măsură cerințele conjugate ale legalității socialiste și ale realizării politicii partidului și statului în domeniul apărării securității statului.

DIRECȚIA CERCETĂRI PENALE

CUM REZOLVAȚI CAZUL ... ?

În luna aprilie 1973, Ionescu Gheorghe a făcut demersuri pe lângă Pantea Ștefan, pentru a-l convinge să intre în gruparea constituită de el și Nanu Petre, în scopul săvârșirii unor acte de diversiune.

Cu acea ocazie, Ionescu Gheorghe l-a rugat pe Pantea Ștefan să ascundă în pivnița sa cantitatea de zece bucăți piei ovine, tăbăcite, pe care le furase într-o noapte de la o tăbăcărie.

Pantea Ștefan a fost de acord să păstreze pieile de ovine timp de zece zile, dar nu a acceptat să adere la gruparea constituită de Ionescu Gheorghe, precizându-i că el nu o să-l denunțe.

Nanu Petre, având și el 20 bucăți piei caprine, sustrase de la aceeași tăbăcărie, l-a rugat pe Manea Ionel să le țină ascunse, pentru a nu fi descoperite la domiciliul său de organele de urmărire penală. Manea Ionel a acceptat să le ascundă, pretinzând și primind pentru aceasta suma de 1000 lei.

Să se arate motivat, care este încadrarea juridică a faptelor săvârșite de Pantea Ștefan și Manea Ionel.

Locotenent-colonel DUMITRU MARINESCU

Locotenent-colonel GEORGE ADAM

REZOLVAREA SPEȚEI PUBLICATE ÎN NUMĂRUL TRECUT

Afrit în teoria dreptului procesual cât și în practica judiciară este unanim admis că la serviciile experților trebuie să se recurgă numai atunci când organele judiciare nu posedă cunoștințele de strictă specialitate necesare soluționării corecte a unor probleme susceptibile de diverse interpretări care prin consecință pot genera rezolvări diferite.

Această concluzie univocă și indubitabilă se desprinde și din prevederile art. 116 C. pr. pen. potrivit cărora efectuarea expertizei se ordonă „când pentru lămurirea unor fapte sau împrejurări ale cauzei, în vederea aflării adevărului, sînt necesare cunoștințele unui expert”.

Astfel fiind, ordonarea efectuării expertizei pentru soluționarea unor probleme cu privire la care organele judiciare sînt obligate să posedă cunoștințele necesare rezolvării lor, este complet nejustificată din punct de vedere legal și

constituie un indiciu al insuficienței pregătiri sau al lipsei de răspundere profesională.

În lumina acestor sumare considerații, vom încerca să răspundem la întrebarea dacă pentru determinarea caracterului propagandistic și antistatal al unor producții literare, organele de cercetare penală ale securității trebuie să ordone efectuarea unor expertize literare de către poeți sau scriitori.

Pînă în prezent expertiza literară n-a fost reglementată prin norme de drept.

În baza dispozițiilor art. 116 și urm. din C. pr. pen. nu este indicat să se ordone, deoarece :

1. Ca organe specializate ale Ministerului de Interne, organele de cercetare penală ale securității sînt obligate să contribuie la asigurarea îndeplinirii politicii partidului și statului în domeniul apărării securității statului. Îndeplinirea acestei obligații profesionale deosebit de importante ce izvorăște din prevederile art. 1 alin. 2 al Decretului nr. 130/1972, privind înființarea, organizarea și funcționarea Ministerului de Interne, republicat în Buletinul oficial nr. 113 din 26 iulie 1973, necesită din partea organelor de cercetare penală ale securității o temeinică pregătire politico-ideologică și profesional-juridică — premisă majoră a discernămintului politic și juridic — vigilență, fermitate, exigență, obiectivitate, cinste, corectitudine și un înalt simț al răspunderii profesionale. De altfel, în conformitate cu prevederile punctului 2 al Ordinului nr. 00300 din 20 septembrie 1973, cu privire la activitatea de urmărire penală a organelor de cercetare ale securității, criteriile enunțate stau la baza selecționării și numirii în funcție a acelor care compun aceste organe.

Poeții și scriitorii, neavînd specializarea organelor de cercetare penală ale securității în domeniul sesizării și recunoașterii manifestărilor propagandistice prin care se urmărește schimbarea orînduirii socialiste, înseamnă că nu sînt întrunite condițiile cerute de art. 116 C. pr. pen. și ca atare, în mod normal, la serviciile lor, ca experți în această materie, nu trebuie să se apeleze.

2. Ordonarea unor expertize, care să stabilească dacă anumite producții literare converg la schimbarea orînduirii socialiste în patria noastră, deschide autorilor posibilitatea apărării de răspundere penală prin invocarea erorii de fapt. În asemenea situații va fi foarte greu de motivat respingerea apărărilor formulate de autori, în sensul că nici n-au urmărit, nici n-au avut cunoștință de faptul că producțiile lor literare converg la schimbarea orînduirii socialiste, din moment ce nici organele specializate ale securității n-au putut sesiza caracterul antistatal al acestor producții, fiind nevoite să recurgă la serviciile unor experți care neavînd cunoștințe de strictă specialitate în materie, au formulat concluzii cel puțin îndoielnice.

Locotenent-colonel DUMITRU MARINESCU

Spre sfârșitul anului 1940, atît Churchill cît și profesorul Lindemann începuseră să aibă îndoieli asupra preciziei bombardierelor engleze. În 1941, biroul statistic al lui Lindemann a fost autorizat de Churchill să facă o anchetă în acest sens, în rîndul membrilor comandamentului de bombardiere. Rezultatele anchetei au confirmat cele presupuse de cei doi: s-a stabilit că, de fapt, două treimi din echipajele engleze nu reușeau să-și lanseze bom-

cerea să analizeze urgent situația și să-i comunice măsurile pe care le va lua. Au fost propuse mai multe metode pentru dirijarea bombardierelor prin radio.

La început metodele noi n-au prea dat rezultate. Englezii au perfecționat astfel un aparat cunoscut sub numele de „Gee”, prin intermediul căruia impulsurile radio erau emise în mod simultan de către trei stații engleze distincte; luînd notă cu exactitate de momentul sosirii undelor

„Oboe” putea fi folosit numai pentru distanțe pînă la 320 km și la o înălțime de zbor de peste 7 500 metri. Dar aceasta însemna o limitare considerabilă a razei de acțiune. Era nevoie deci de ceva mai bun.

Încă din 1941, Lindemann susținuse că un aparat radar montat pe avioane putea proiecta pe un ecran instalat în cabina pilotului harta terenului survolat. În aceste condiții, un aparat de aruncat bombe, chiar pe întuneric și printre nori, ar fi putut, prin „ochiul” radarului său, să lovească precis.

Construcția unui astfel de instrument, care a devenit faimos după aceea sub numele convențional de „H2S”, a rezolvat o mare problemă. Au fost folosite unde ultrascurte speciale; cu cît mai scurtă era unda, cu atît mai neted era desenul de pe ecranul aparatului. Aparatul care emitea acele „microunde”, cum au fost numite, a fost în întregime o invenție britanică. Ea a revoluționat războiul undelor atît pe mare cît și pe uscat*).

La începutul anului 1943, acest aparat al englezilor a fost gata pentru a putea fi pus în funcțiune. Succesul nu s-a lăsat așteptat.

La rîndul lor, nemții creaseră însă două stații radiolocate cu rază vastă de acțiune. Una dintre aceste stații se afla la Brest, alta în Spania nord-occidentală. Dar ambasadorul englez la Madrid a aflat de stația spaniolă și a semnalat imediat acest lucru.

Datorită fotografierii agregatelor stației germane, englezii au reușit să afle cum funcționează și foarte curînd avioanele și navele englezești erau și ele dotate cu radiolocate de prim ordin. Ofensiva aeriană din 1943 a început bine și precizia atacurilor executate de englezi i-a surprins foarte mult pe nemți.

*) Nemții au fost în stare să facă și ei așa ceva numai atunci cînd le-a căzut în mină un exemplar englezesc.

Englezii trebuiau să înfrunte însă în continuare avioanele nocturne de vînătoare germane, care le provocau aproape trei pînă la patru pierderi lor de bombardiere. Orice atac de vînătoare nemțesc opera într-o zonă aeriană restrînsă și era dirijat de stații terestre. Aceste stații terestre au constituit inițial o linie botezată „Kammhuber”, după numele generalului neamț care a conceput-o. Pe măsură ce englezii încercau s-o distrugă sau s-o dezorganizeze, nemții o lungeau și măreau. Aproape 750 de stații de acel tip se întindeau de-a lungul întregii Europe, în chipul unui fir de iederă.

Englezii nu au reușit să localizeze doar șase stații, dar erau prea multe pentru a le distruge prin bombardamente. Pe de altă parte, dacă le-ar fi lăsat să funcționeze în continuare, cu timpul ar fi putut să le compromită ofensiva aeriană.

Inteligenței englezești îi fusese opusă meticulozitatea germană! Era din nou rîndul inventivității să-și spună cuvîntul. Anglia avea nevoie urgentă de mijloace puțin costisitoare și de largă folosire, pentru a dezorganiza temeinic sistemul german.

Încă în 1937, profesorul Lindemann îi dăduse o sugestie foarte simplă lui Churchill cu privire la cercetările care se desfășurau în legătură cu apărarea aeriană: să fie semănate din avioane pachete cu fișii de staniol sau din alt material conductor, tăiate în așa fel ca să poată simula prezența unui bombardier pe ecranele radarelor dușmane.

Această idee a fost reluată mai tirziu și i s-a dat numele de sistemul „Window”. Experții aveau însă îndoieli și ideea a fost experimentată abia după patru ani, cînd tot Lindemann, furios, a făcut cîteva probe. În cel mai riguros secret, la începutul anului 1942. Experimentările au fost conduse și coordonate de către doctorul Jackson, unul dintre cei mai buni spectroscopiști englezi, care intrase în aviație la

RĂZBOIUL SECRET AL UNDELOR (ideile nu se țin în fișet)

bele nici măcar pe o rază de 8 km de țintă! Fotografiile aeriene documentau că daunele produse de bombe lansate erau foarte mici. A mai reieșit chiar că echipajele erau în cunoștință de cauză și descurajate pentru rezultatele minore, obținute însă cu prețul unor mari riscuri. Se puneau probleme dacă ar merita să se mai continue bombardamentele nocturne asupra teritoriului german.

În baza acelei anchete, primul ministru Churchill a adresat șefului Statului Major al Aeronauticii o notă prin care îi

la aparat, echipajul putea stabili poziția cu aproximație de o milă. Era o îmbunătățire și au început să se servească pe scară largă de acest sistem. Nu exista însă posibilitatea să se pătrundă mai adînc pe teritoriul german. Mai tirziu englezii au folosit un alt aparat asemănător, numit „Oboe”, care era mult mai precis. Dar pentru a-l putea folosi, trebuia ca bombardierele să zboare cîtva timp în linie dreaptă, expunîndu-se astfel, într-o manieră foarte periculoasă, tirului apărării antiaeriene germane. Și aparatul de tip

începutul războiului și se distinsese ca un pilot iscusit în vânătorile nocturne. Problemele au fost încununate de succes și sistemul „Window” a fost foarte rapid perfecționat.

Într-un prim moment, se credea că fișile destinate să înșele dușmanul ar fi trebuit să aibă mărimea unui avion, pentru a da un ecou bun. Apoi s-au convins că nu era necesară această mărime, dar trebuia ca ele să fie tăiate la lungime suficientă, ca să poată reflecta unda emisă de radarul inamic; fișile produceau chiar, ținând cont de volumul lor, un ecou mult mai puternic decât masa de metal a unui avion!

S-a mai descoperit că fișile de hirtie — tăiate la o lungime adecvată, dar cu o singură față metalică, la fel ca ambalajele de ciocolată erau suficiente pentru a reflecta în mod eficace undele emise de către radar. Pachete întregi cu fișii de acest fel erau aruncate din avioane și pluteau în aer, reflectând trenuri de unde asemănătoare cu cele produse de bombardiere.

Comandamentul bombardierelor engleze a vrut să folosească imediat sistemul „ambalajelor de ciocolată”, pentru a înlătura cât mai curând posibil pagubele. Dar pericolul folosirii benzilor de staniol era evident: o dată sistemul căzut în mână nemților, deci descoperit, aceștia l-ar fi putut utiliza, la rândul lor, împotriva englezilor. Și dacă ar fi început din nou nemții să-i bombardeze pe englezi, așa cum făcuseră în 1940, aviația de vânătoare britanică s-ar fi aflat în dificultăți asemănătoare și sistemul lor de apărare ar fi fost la fel de ineficace...

La 22 iunie 1943, Churchill a convocat o ședință a Statului Major, pentru a dezbate dacă vor folosi sau nu sistemul „Window” în operațiile de bombardament ulterioare. Experții englezi erau acum convinși că introducerea acestui sistem pe

scară largă ar fi redus pierderile bombardierelor foarte mult. Și s-a decis folosirea sistemului — după ce s-au luat unele măsuri strategice și tactice de a contracara o eventuală repriză de bombardamente asupra teritoriului britanic.

Prima experimentare a sistemului „Window” a fost făcută la 24 iulie 1943, în timpul incursiunii asupra Hamburgului. Rezultatele au depășit așteptările; discuțiile aprinse, interceptate de englezi, dintre operatorii instalațiilor de control radar de la sol și piloții avioanelor de vânătoare germane au demonstrat confuzia provocată. La cîtva timp după aceea, pierderile de bombardiere englezești au scăzut cu mai mult de jumătate și, pînă la sfîrșitul războiului, pierderile înregistrate nu au mai atins niciodată nivelul pagubelor suportate înainte de adoptarea sistemului „Window”. Avantajul obținut prin folosirea acestui sistem a fost menținut printr-o serie de alte contramăsuri și noi invenții în domeniul radiotehnic.

Abia după terminarea războiului, s-a aflat că o propunere asemănătoare fusese făcută de un tehnician neamț, cam în aceeași perioadă cu Lindemann. Göring a sesizat însă și el pericolul pe care l-ar fi prezentat proiectul pentru apărarea germană antiaeriană. Și a dat un ordin scurt. Toate documentele referitoare la acel proiect au fost imediat puse sub cheie și alte ordine, foarte severe, au hotărît ca nimeni să nu mai amintească nimic despre „acea problemă”.

Pînă la urmă și nemții s-au folosit de sistemul „ambalajelor de ciocolată”. Dar abia în primăvara anului 1944, cînd aviația lor de bombardament intrase deja în agonie.

(Traducere și prelucrare de
maior ION SCURTU)